

HET MINIMABELEID ONDER DE LOEP EVALUATIE VAN HET MINIMABELEID VAN DE GEMEENTE MIDDEN-GRONINGEN

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
Grote verschillen in het bereik van regelingen	5
Betere toegankelijkheid van regelingen kan niet-gebruik verminderen	5
Regelingen leiden niet tot armoedeval maar voorkomen niet altijd geldtekort	5
Naar een effectiever minimabeleid	6
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding en context	7
1.2 Doelstelling	7
1.3 Onderzoeksvragen	7
1.4 Onderzoeksmethoden	8
1.5 Leeswijzer	9
2 Kenmerken minimahuishoudens	10
2.1 Alle huishoudens in de gemeente	10
2.2 Aantallen en kenmerken minimahuishoudens	10
3 Minimabeleid van de gemeente Midden-Groningen	14
3.1 Minimabeleid op hoofdlijnen	14
3.2 De onderzochte minimaregelingen	16
4 Minimabeleid in contrast	22
4.1 Verantwoording referentiegemeenten	22
4.2 Toelichting referentiegemeenten	22
5 Gebruik en bereik regelingen	27
5.1 Niet alle inwoners die in aanmerking komen voor minimaregelingen maken hier gebruik van	27
5.2 Het bereik van minimaregelingen in Midden-Groningen wijkt af van de gemeente Groningen	28
5.3 Het bereik van de regelingen verschilt per type huishouden	29
5.4 Niet-gebruik van regelingen komt vooral door onbekendheid met regelingen	30
6 Toegankelijkheid regelingen	32
6.1 Niet alle minimaregelingen zijn even bekend onder inwoners	32
6.2 Mogelijkheden om de communicatie over minimaregelingen te verbeteren	33
6.3 Complexiteit van de aanvraagprocedures verschilt per minimaregeling	35
6.4 Inwoners zijn over het algemeen te spreken over de ondersteuning die zij ontvangen	36
7 Effectiviteit en efficiëntie van regelingen	38
7.1 Minimaregelingen bieden inwoners meer financiële ademruimte	38
7.2 Veel inwoners ervaren dat ze iedere maand nog geld te kort komen ondanks de minimaregelingen	42
7.3 Minimaregelingen dragen bij aan minder geldzorgen en een betere levenskwaliteit	44
7.4 Enkele minimaregelingen worden met name benut voor specifieke doeleinden	46
7.5 Stijgende kosten minimabeleid door toename in vergoedingen vanuit het Meedoenfonds	48

7.6	Keuze tussen webwinkel en Stadspas is een afweging tussen effectiviteit en efficiëntie	50
8	Conclusies en aanbevelingen	52
8.1	Een breed opgezet minimabeleid dat nog beter benut kan worden	52
8.2	De stap naar betere ondersteuning aan minimahuishoudens	54
A.	Geraadpleegde bronnen	57
B.	Geïnterviewde partijen	59
C.	Vragenlijst	60
C.1	Respondenten	60
C.2	Communicatie	61
C.3	Opzet	61
D.	Bijstandsnormen 2022	62
E.	Analyse inkomenseffecten	63
E.1	Onderzoeksopzet	63
E.2	Opbouw maandelijks inkomen	66
E.3	Samenstelling van de gemeentelijke tegemoetkomingen	69
E.4	Financieel maandoverzicht	70

Samenvatting

In de gemeente Midden-Groningen wonen relatief veel mensen met weinig geld. In 2022 had 10% van alle inwoners een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Dit komt neer op een netto maandbedrag dat niet hoger ligt dan € 1.310,05 voor alleenstaanden en € 1.871,50 voor gehuwden en samenwonenden. Over heel Nederland is dit 8% van de bevolking. Van alle inwoners van Midden-Groningen met dit inkomensniveau, heeft 61% dit al voor minstens vier aaneengesloten jaren. Onder deze groep inwoners zitten veel inwoners die alleen wonen, doorgaans in een huurwoning en die ouder zijn dan 45 jaar. We zien dat deze groep inwoners met weinig geld met name wonen in een aantal plaatsen of wijken binnen de gemeente, zoals Hoogezand-Zuid, Foxhol, Muntendam en Slochteren.

De gemeente Midden-Groningen biedt mensen met weinig geld op verschillende manieren (financiële) ondersteuning. Begin 2023 heeft de gemeenteraad van Midden-Groningen de wens geuit om onderzoek te doen naar de effectiviteit van het minimabeleid en de zogenoemde minimaregelingen die daaronder vallen. Het gaat om de volgende regelingen:

- a. Bijzondere bijstand.
- b. Individuele inkomensvoet (IIT).
- c. Meedoenfonds.
- d. Jeugdfonds Sport & Cultuur.
- e. Collectieve aanvullende zorgverzekering (CAZ).
- f. VoorzieningenWijzer.
- g. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen.

Significant APE voerde dit onderzoek uit van oktober 2023 tot en met februari 2024. Voor dit onderzoek bestudeerden we vele documenten, namen wij circa 10 interviews af met beleidsmedewerkers, uitvoerders en hulporganisaties, verspreidden we een vragenlijst onder inwoners, organiseerden we een groepsgesprek met mensen die veel contact hebben met inwoners met weinig geld, voerden we een kwantitatieve analyse uit om het bereik, de inkomenseffecten en de bekostiging van de regelingen te bepalen, en vergeleken we het minimabeleid van Midden-Groningen met drie referentiemeenten (Groningen, Eemsdelta en Terneuzen).

De centrale vraag van dit onderzoek luidt als volgt:

Hoe ziet het minimabeleid eruit in de gemeente Midden-Groningen, voldoet dit aan de doelstelling om mensen met een laag besteedbaar inkomen de juiste ondersteuning te bieden om armoede te voorkomen en te zorgen dat mensen volwaardig meedoen aan de samenleving, en wat zijn eventuele verbeterpunten?

Brede visie op armoede vraagt om operationalisering minimabeleid

Al jaren ziet de gemeente Midden-Groningen armoedebestrijding als belangrijke maatschappelijke opgave. Armoede wordt daarbij niet gezien als alleen een financieel probleem, maar ook in verband gebracht met sociale achterstanden die daarmee samenhangen. Deze brede visie op armoede komt tot uiting in verschillende beleidsdocumenten en notities (waaronder het Coalitieprogramma en Raadswerkprogramma 2022-2026), alleen bestaat er tot dusver geen integraal beleidskader dat richting geeft aan het minimabeleid op basis van helder verwoorde en concreet gemaakte doelstellingen die ook toetsbaar zijn. Het is daardoor in beperkte mate mogelijk om precies te beoordelen in hoeverre met het minimabeleid de (deels impliciet) beoogde effecten worden behaald.

Om het minimabeleid te evalueren, is er - in nauwe afstemming met de gemeente - daarom voor gekozen om de volgende doelen aan te houden, waarmee we ook rekening houden met de brede visie van de gemeente op armoede:

- a. Verminderen van armoede.
- b. Verbeteren van de toegang tot essentiële diensten.

-
- c. Vergroten van economische zelfredzaamheid;
 - d. Verbeteren van de kwaliteit van leven van mensen met een laag inkomen.

Het minimabeleid van de gemeente Midden-Groningen karakteriseren we als enerzijds terughoudend, gezien de strengere inkomensgrenzen die gelden voor wettelijk verplichte minimaregelingen (zoals de bijzondere bijstand en de IIT). Anderzijds is het minimabeleid genereus als we kijken naar de ruime voorwaarden en vergoedingen die bestaan voor de overige minimaregelingen (zoals het Jeugdfonds en het Meedoenfonds). Hierdoor kan het minimabeleid van de gemeente als enigszins onevenwichtig worden ervaren door mensen met weinig geld die gebruik (willen) maken van de verschillende minimaregelingen. De gemeente Midden-Groningen kenmerkt zich verder door een breed netwerk van verschillende, met elkaar samenwerkende partijen die mensen met weinig geld helpen. Hierdoor zijn er veel opties voor deze groep inwoners om hulp te krijgen, ook naast de ondersteuning die vanuit de gemeente wordt geboden. Het minimabeleid van de gemeente dient daarom ook in dit bredere verband te worden gezien waarbij de effecten van de minimaregelingen ook worden beïnvloed door de inzet van en samenwerking tussen deze partners.

Grote verschillen in het bereik van regelingen

We zien grote verschillen in het bereik van de minimaregelingen van de gemeente Midden-Groningen. Met name kwijtschelding van gemeentelijke belastingen (93%) en IIT (86%) worden veel gebruikt door inwoners die hiervoor in aanmerking komen. Het bereik van de bijzondere bijstand (39%) en het Meedoenfonds ligt fors lager (45%). Nog lager ligt het bereik van de CAZ (28%) en het Jeugdfonds (13%). Bij de bijzondere bijstand en de IIT zien we dat deze vaker gebruikt worden door huishoudens met kinderen. Het bereik van de CAZ en het Meedoenfonds is daarnaast beduidend lager onder ouderen. Onbekendheid met minimaregelingen is een voornaam reden voor niet-gebruik. Dit geldt met name voor alleenstaanden. In het bijzonder zijn de VoorzieningenWijzer en de IIT onder veel inwoners nog onbekend. Daarnaast geldt: hoe ouder inwoners zijn, hoe vaker zij aangeven dat ze de informatie over de minimaregelingen niet begrijpelijk of makkelijk vindbaar vinden. Het niet-gebruik onder ouderen komt dus deels voort uit de communicatie over de regelingen vanuit het Bedrijf voor Werk, Re-integratie en Inkomen (BWRI) en de gemeente.

Betere toegankelijkheid van regelingen kan niet-gebruik verminderen

De toegankelijkheid van de minimaregelingen wordt door uitvoerders, hulporganisaties en inwoners als ondermaats gezien. Zo worden de websites van de gemeente en het BWRI als onvoldoende gebruiksvriendelijk ervaren en wordt de communicatie richting niet-bijstandsgerechtigden als beperkt bevonden, zeker over regelingen die niet door het BWRI zelf worden uitgevoerd (zoals de VoorzieningenWijzer en het Meedoenfonds). Ook worden de aanvraagprocedures voor de IIT, bijzondere bijstand en de kwijtschelding gemeentelijke belastingen als lastig ervaren, mede als gevolg van de hoge bewijslast die hiermee gepaard gaan. Daarentegen wordt de aanvraagprocedure voor het Meedoenfonds als eenvoudig ervaren, maar de webwinkel zelf als rommelig en onoverzichtelijk. De VoorzieningenWijzer kan inwoners helpen om inzicht te krijgen in de regelingen die zij kunnen gebruiken, alleen is deze regeling nog niet erg bekend onder inwoners en is het bereik ook laag. Inwoners hebben wisselende ervaringen met de ondersteuning die zij ontvingen van de gemeente/BWRI bij de aanvraag van regelingen, maar zijn overwegend tevreden over de hulp vanuit hulporganisaties. Met name de informatieverstrekking vanuit medewerkers en hulpverleners en de bereikbaarheid van hulporganisaties worden als aandachtspunten genoemd.

Regelingen leiden niet tot armoedeval maar voorkomen niet altijd geldtekort

De hoogte en samenstelling van de gemeentelijke bijdrage vanuit de minimaregelingen verschilt sterk per huishoudtype. Met name huishoudens met kinderen krijgen een beduidend hogere bijdrage vanuit minimaregelingen ten opzichte van huishoudens zonder kinderen, mede doordat ze ook voor meer regelingen in aanmerking komen (zoals het Jeugdfonds en het Kindpakket binnen het Meedoenfonds). Verder constateren we dat een hoger inkomen voor alle onderzochte huishoudtypes onderaan de streep resulteert in een hoger besteedbaar budget. Oftewel: voor geen enkel huishoudtype is er sprake van een teruggang in hun besteedbaar inkomen als zij meer gaan werken vanuit de bijstand ('armoedeval') en minder recht hebben op financiële ondersteuning.

Strengere inkomensgrenzen kunnen er echter wel toe leiden dat sommige huishoudens te maken krijgen met een maandelijks tekort. Als de gemeente besluit om regelingen te uniformeren, bijvoorbeeld door een inkomensgrens van 100% ook voor de CAZ, het Meedoenfonds en het Jeugdfonds te laten gelden, dan heeft dit tot gevolg dat alle huishoudens minder vrij besteedbaar budget overhouden per maand. Dit heeft de grootste gevolgen voor huishoudens bestaande uit een paar met kinderen. Wanneer zij ervoor kiezen om meer te gaan werken en hun inkomen stijgt van 110% naar 125% van de bijstandsnorm, dan houden zij minder geld over per maand. Voor dit specifieke huishoudtype is meer werken financieel niet lonend bij een lagere inkomensgrens voor deze minimaregelingen.

Hoewel de inkomenseffecten van de regelingen voor alle onderzochte standaard huishoudtypes positief uitvallen op basis van de huidige voorwaarden, geven veel respondenten (61%) op de vragenlijst aan dat ze iedere maand geld tekortkomen, met name als gevolg van gestegen prijzen. Dit kan erop wijzen dat de landelijke en lokale regelingen voor mensen met weinig geld onvoldoende zijn voor een deel van de inwoners om daadwerkelijk rond te komen. Uit de vragenlijst blijkt bijvoorbeeld dat respondenten die geld tekortkomen, vaak geen geld hebben voor culturele activiteiten en de tandarts of de fysiotherapeut.

We zien dat de minimaregelingen inwoners in staat stellen om bepaalde noodzakelijke kosten te betalen en ertoe leiden dat inwoners minder geldzorgen hebben. De regelingen dragen daarmee bij aan het verminderen van armoede en het vergroten van de economische zelfredzaamheid van inwoners. Het Meedoenfonds en de CAZ hebben ook een positief effect op de kwaliteit van leven van inwoners met weinig geld. Dat neemt niet weg dat sommige groepen inwoners (zoals ouderen en alleenstaanden) deze minimaregelingen nog onvoldoende gebruiken, de toegankelijkheid van minimaregelingen als ondermaats wordt ervaren en er nog veel inwoners maandelijks geld tekort komen voor essentiële diensten. Kortom: de minimaregelingen van de gemeente Midden-Groningen kunnen inwoners met weinig geld de nodige (financiële) ondersteuning bieden, maar deze ondersteuning wordt nog niet ten volste benut.

Naar een effectiever minimabeleid

We kunnen constateren dat het minimabeleid bijdraagt aan het verminderen van armoede en het volwaardig laten meedoen van mensen met weinig geld in de samenleving. Door de beperkte toegankelijkheid van de regelingen en onbekendheid van de regelingen onder bepaalde groepen, worden veel minimaregelingen echter nog te weinig gevonden en benut door die inwoners die het nodig hebben. Om inwoners met weinig geld (nog) beter te ondersteunen, noemen we een aantal aanbevelingen:

- a. Kies voor een integrale benadering op het minimabeleid met heldere en concrete doelen.
- b. Maak effecten zichtbaar door structurele monitoring van het minimabeleid.
- c. Zet meer in op een proactieve benadering vanuit het BWRI, met name onder ouderen en alleenstaanden.
- d. Creëer meer bekendheid over de minimaregelingen bij uitvoerders en hulporganisaties.
- e. Verken de mogelijkheden van automatische toekenning van minimaregelingen.
- f. Versimpel de aanvraagprocedures van minimaregelingen.
- g. Actualiseer, structureer en verduidelijk de informatievoorziening op de websites.
- h. Herzie de inrichting van de webwinkel om de gebruiksvriendelijkheid ervan te vergroten.
- i. Benut de kennis en ervaringen van inwoners om de dienstverlening te verbeteren.
- j. Verbeter de toegankelijkheid van essentiële diensten (zoals tandartszorg) voor minimahuishoudens.
- k. Vergroot de bereikbaarheid van locaties waar inwoners ondersteuning kunnen krijgen.
- l. Kijk naar mogelijkheden om voorwaarden van regelingen te stroomlijnen.

Sommige aanbevelingen kunnen op korte termijn al worden opgepakt, zoals de aanbevelingen c, d, f en g. Andere aanbevelingen, zoals a, b, e, h, i, j, k en l, vragen een langere tijdspanne om tot uitvoering te brengen. We adviseren de gemeente Midden-Groningen om laatstgenoemde aanbevelingen te bundelen in een samenhangend beleidsplan dat richting geeft aan het minimabeleid van de aankomende jaren.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en context

Per 1 januari 2018 zijn de voormalige gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Slochteren gefuseerd tot de nieuwe gemeente Midden-Groningen. De gemeenten kenden allemaal eigen regelingen voor minimahuishoudens. Toen deze gemeenten fuseerden, zijn deze miniregelingen geharmoniseerd. Zo is in 2019 het Meedoenfonds gestart, waarmee tot één fonds is gekomen om mensen met een laag inkomen mee te laten doen, waarvoorheen iedere gemeente een eigen fonds had. Ook zijn er in de loop der jaren nieuwe miniregelingen bij gekomen, zoals de VoorzieningsWijzer, die in 2021 van start is gegaan.

Begin 2023 heeft de gemeenteraad van Midden-Groningen de wens geuit om onderzoek te doen naar de effectiviteit van het miniregeling. Dit onderzoek is vervolgens toegezegd door het College¹. Significant APE voerde dit onderzoek uit van oktober 2023 tot en met februari 2024.

1.2 Doelstelling

De gemeente Midden-Groningen wil met dit onderzoek inzicht krijgen in de effecten van het miniregeling en wat de gemeente kan doen om het miniregeling beter aan te laten sluiten bij de behoeftes van hun inwoners. Daarmee richt het onderzoek zich op de vraag in hoeverre het huidige miniregeling erin slaagt om armoede onder inwoners te verminderen en participatie en welzijn te bevorderen.

1.3 Onderzoeksvragen

De volgende vraag staat centraal in het onderzoek:

“Hoe ziet het miniregeling eruit in de gemeente Midden-Groningen, voldoet dit aan de doelstelling om mensen met een laag besteedbaar inkomen de juiste ondersteuning te bieden om armoede te voorkomen en te zorgen dat mensen volwaardig meedoen aan de samenleving, en wat zijn eventuele verbeterpunten?”

Deze hoofdvraag bestaat uit drie verschillende onderdelen:

- a. Hoe ziet het miniregeling eruit?
- b. Slaagt het miniregeling erin om de beoogde doelstellingen te behalen?
- c. Welke verbeterpunten zijn er?

In wat volgt noemen we enkele primaire onderzoeksvragen die we beantwoorden om de hoofdvraag te beantwoorden. Daarnaast heeft de gemeente Midden-Groningen enkele aanvullende vragen gesteld waarvan de beantwoording niet noodzakelijk is om de hoofdvraag te beantwoorden, maar die wel relevant worden geacht. In voetnoten vermelden we hoe we omgaan met enkele specifieke vragen waarvan de raad heeft verzocht ze op te nemen in dit onderzoek.

Primaire onderzoeksvragen:

1. Hoe ziet het miniregeling van de gemeente eruit?
2. Hoe vaak wordt er gebruik gemaakt van de verschillende regelingen binnen het miniregeling van de gemeente?
3. Wat zijn de kosten van de verschillende regelingen binnen het miniregeling van de gemeente?
4. In hoeverre dragen de verschillende regelingen binnen het miniregeling bij aan het bereiken van de doelstellingen van de gemeente (effectiviteit)?
5. In hoeverre worden de ingezette middelen voor de verschillende regelingen binnen het miniregeling van de gemeente doelmatig ingezet (efficiëntie)?
6. Wat gaat goed (succesfactoren) en wat gaat minder goed (knelpunten) in het miniregeling van de gemeente?

¹ Bron: Besluitenlijst Vergadering College B&W 23 mei 2023: <https://bestuur.midden-groningen.nl/Documenten/besluitenlijst-20230523.pdf>

-
7. Welke verbeteringen aan het minimabeleid van de gemeente zijn mogelijk om de effectiviteit en/of efficiëntie in het kader van de doelstellingen te vergroten?²

Aanvullende onderzoeksvragen:

8. Welke inwoners maken geen gebruik van de verschillende regelingen binnen het minimabeleid van de gemeente, terwijl ze daar wel recht op hebben?
9. Wat kan de gemeente doen om de niet-gebruikers beter te bereiken?
10. Hoe ervaren de inwoners van de gemeente het minimabeleid (bekendheid van diensten/programma's, toegankelijkheid, beschikbaarheid, kwaliteit)?³
11. Welke specifieke behoeften en uitdagingen hebben de doelgroepen van het minimabeleid?
12. Wat zijn de effecten op de armoedeval bij aanpassing van het huidige beleid?

1.4 Onderzoeksmethoden

Voor dit onderzoek zijn verschillende kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksmethodieken gebruikt om de eerdergenoemde onderzoeksvragen te beantwoorden:

- a. **Documentstudie:** we inventariseerden relevante documenten die betrekking hebben op het minimabeleid van de gemeente Midden-Groningen. Denk bijvoorbeeld aan beleidsstukken, beleidsregels, raadsbrieven, begrotingen en overzichten van ingezette middelen per regeling. Zie bijlage A voor een overzicht van alle geraadpleegde documenten.
- b. **Interviews:** we interviewden circa 10 beleidsmedewerkers, uitvoerders van de regelingen en betrokken samenwerkingspartners die een rol spelen in het minimabeleid. Zie bijlage B voor een overzicht van de organisaties/functies die zijn geïnterviewd.
- c. **Kwantitatieve analyse:** op basis van beschikbare gegevens bepaalden we het bereik per minimaregeling, de inkomenseffecten van de minimaregelingen op verschillende standaard huishoudtypes bij verschillende inkomensniveaus, en de verhouding tussen begrote en gerealiseerde kosten van de regelingen. Zie bijlage E voor een toelichting hoe de inkomenseffecten zijn berekend.
- d. **Groepsgesprek:** we organiseerden een groepsgesprek met partijen die veel contact hebben met inwoners met weinig geld, zoals ervaringsdeskundigen, medewerkers van hulporganisaties en vertegenwoordigden organisaties. Zie bijlage B voor een overzicht van de organisaties/functies die hebben deelgenomen.
- e. **Vragenlijst:** we stelden een vragenlijst op die we verspreidden onder inwoners, zowel gebruikers als niet-gebruikers van de minimaregelingen. Zie bijlage C voor een toelichting op de vragenlijst en de wijze waarop deze onder de aandacht is gebracht.
- f. **Vergelijking met andere gemeenten:** we inventariseerden relevante documenten over het minimabeleid van drie referentiegemeenten en vergeleken dit met het minimabeleid van de gemeente Midden-Groningen.

² Bij de beantwoording van deze onderzoeksvraag nemen we eveneens enkele specifieke vragen mee vanuit de raad, waaronder de vraag hoe het bereik van het minimabeleid vergroot kan worden onder minimahuishoudens zonder uitkering alsook de vraag of andere soorten regelingen (zoals de Stadspas) mogelijkheden bieden om de effectiviteit en efficiëntie van het minimabeleid te verbeteren. Deze specifieke vragen beantwoorden we op hoofdlijnen op basis van onze bevindingen. Er wordt echter geen uitgebreide businesscase opgesteld met daarin de kosten en baten en de voor- en nadelen van het Meedoenfonds versus verschillende versies van een minimapas, zoals een Stadspas of pas met tegoed. Dit reikt te ver binnen de huidige opzet van het onderzoek en vraagt aanvullend onderzoek. Op basis van de verbeteringsuggesties die voortkomen uit dit onderzoek, kan de gemeente Midden-Groningen de wenselijkheid en haalbaarheid van deze verbeteringsuggesties nader verkennen.

³ De raad heeft enkel specifieke vragen gesteld die we meenemen in de beantwoording van deze onderzoeksvraag. Dit gaat bijvoorbeeld over de vraag over de toegankelijkheid van evenementen en toeristische locaties voor mensen met een kleine beurs en de vraag over de mate waarin inwoners mondzorg mijden om financiële redenen.

1.5 Leeswijzer

Dit rapport is als volgt opgebouwd. In **hoofdstuk 2** lichten we toe hoeveel minimahuishoudens er zijn in de gemeente Midden-Groningen, hoe deze groep is samengesteld en hoe deze zich verhoudt ten opzichte van de rest van de lokale en landelijke bevolking. Daarna gaan we in **hoofdstuk 3** in op het minimabeleid van de gemeente en beschrijven we elke minimaregeling die daaronder valt. Vervolgens, in **hoofdstuk 4**, vergelijken we het minimabeleid van de gemeente Midden-Groningen met dat van drie andere gemeenten op basis van het soort minimaregelingen en de voorwaarden en vergoedingen die voor deze regelingen gelden.

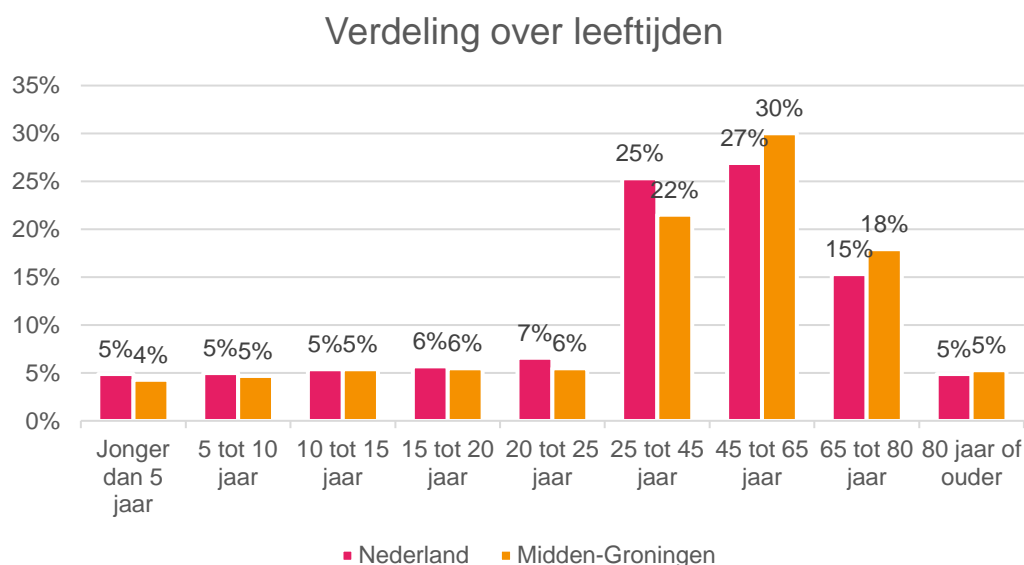
In de daaropvolgende hoofdstukken bespreken we onze bevindingen ten aanzien van het gebruik en bereik (**hoofdstuk 5**), de toegankelijkheid (**hoofdstuk 6**) en de effectiviteit en efficiëntie (**hoofdstuk 7**) van het minimabeleid van de gemeente Midden-Groningen. De belangrijkste conclusies noteren we in **hoofdstuk 8**, waarmee we antwoord geven op de onderzoeksvragen. In datzelfde hoofdstuk geven we ook enkele aanbevelingen aan de gemeente om inwoners met weinig geld (nog) beter te ondersteunen. Na dit afsluitende hoofdstuk zijn nog enkele bijlages toegevoegd ter toelichting en verantwoording van de gehanteerde onderzoeks aanpak.

2 Kenmerken minimahuishoudens

We spreken van een minimahuishouden als een huishouden een laag inkomen én weinig vermogen heeft. In dit hoofdstuk bespreken we hoe we vaststellen hoeveel minimahuishoudens er in de gemeente Midden-Groningen zijn en wat de samenstelling is van deze groep huishoudens. Voordat we hiermee starten, bespreken we de omvang en de kenmerken van de gehele bevolking van de gemeente Midden-Groningen. Zo krijgen we ook een beeld van hoe de groep minimahuishoudens in de gemeente zich hiertoe verhouden.

2.1 Alle huishoudens in de gemeente

In 2022 had de gemeente Midden-Groningen een inwoneraantal van 60.898. Dit aantal liep op tot 61.554 in 2023. In figuur 1 wordt duidelijk wat de samenstelling is van de totale bevolking van de gemeente. Hieruit blijkt onder meer dat van deze 61.554 inwoners een meerderheid bestaat uit inwoners met een leeftijd van 45 jaar en ouder. Dit is iets hoger dan het landelijk gemiddelde van 47% van de bevolking met een leeftijd van 45 jaar en ouder. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde heeft de gemeente Midden-Groningen verhoudingsgewijs minder mensen tussen de leeftijd 20 en 45 jaar.

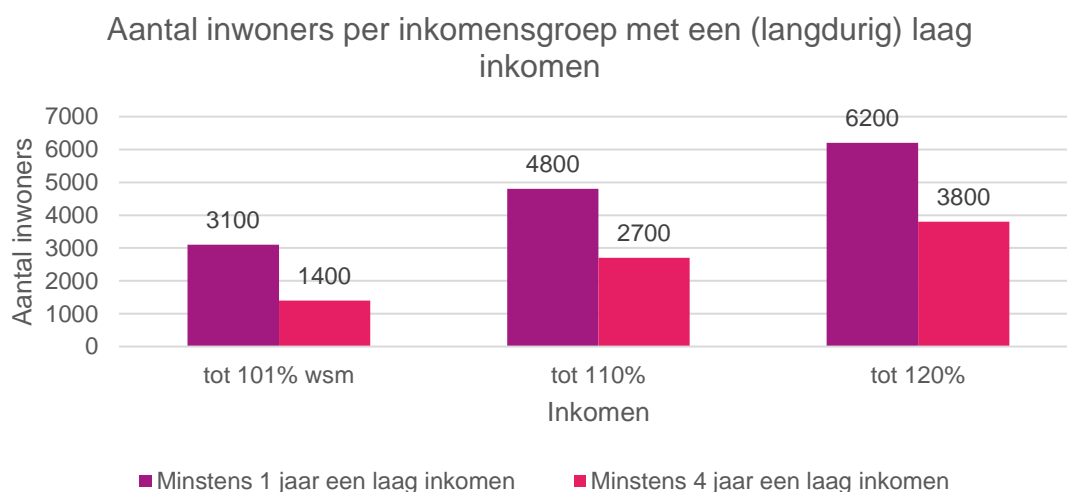
Figuur 1. Verdeling leeftijden; gemeente Midden-Groningen (CBS Statline; 2023)

Als we kijken naar de verdeling van huishoudens over verschillende huishoudtypes, zien we dat binnen de gemeente Midden-Groningen het aandeel 'meerpersoonshuishoudens zonder kinderen' boven het gemiddelde in Nederland ligt. Waar dit aandeel in Midden-Groningen 32% bedraagt, is dit voor Nederland 28,5%. De groep 'eenpersoonshuishoudens' is daarentegen juist ondervertegenwoordigd in de gemeente Midden-Groningen (36,3% ten opzichte van 39,5% in Nederland).

2.2 Aantallen en kenmerken minimahuishoudens

Er bestaan verschillende inkomens- en vermogensgrenzen om te bepalen of een huishouden een minimahuishouden is. Voor dit hoofdstuk hanteren we drie inkomensgrenzen: 101% van de bijstandsnorm, 110% van de bijstandsnorm en 120% van de bijstandsnorm. Wij kiezen voor deze normen, aangezien deze doorgaans ook worden gebruikt bij het definiëren van de grenzen van de gemeentelijke regelingen. Naast een inkomensgrens hanteren enkele gemeentelijke regelingen een vermogensgrens. Vanwege de beperkte beschikbaarheid van openbare gegevens over het vermogen van huishoudens, is het niet mogelijk om te specificeren hoeveel mensen onder een bepaalde vermogensgrens zitten.

De gemeente telde in 2022 ongeveer 2.000 huishoudens met een inkomen tot 101% van de bijstandsnorm. Het gaat hierbij om ongeveer 3.100 inwoners (zie figuur 2). Dit komt neer op ongeveer 5,1% van het totaal aantal inwoners in de gemeente. Dit percentage ligt aanzienlijk hoger dan het landelijk gemiddelde (4,3%). Als we kijken naar het aandeel mensen met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm, gaat het om 10% van de bevolking in de gemeente (6.200 inwoners) ten opzichte van 8% in Nederland. Van de minimahuishoudens met een inkomen tot 101% van de bijstandsnorm heeft 45% dit inkomen al minstens 4 jaar. Het gaat hierbij om zo'n 1.400 inwoners. Bij een inkomen tot 120% is er bij 61% van de personen sprake van een langdurig laag inkomen.

Figuur 2. Aantal inwoners per inkomensgroep (minimaal 1 jaar en minimaal 4 jaar) (CBS Statline; 2022)

In de gemeente Midden-Groningen wonen ongeveer 17.600 kinderen tot 18 jaar⁴. Van deze 17.600 wonen er ongeveer 600 kinderen in een huishouden met een inkomen tot 101%. Dit komt neer op 3,4% van de minderjarige kinderen en ligt daarmee iets onder het landelijk gemiddelde van 4,3%. Bij een inkomen van 110% van de bijstandsnorm ligt dit aantal op 900 kinderen (5,1% van alle minderjarige kinderen⁵) en bij een inkomen van 120% van de bijstandsnorm gaat het om 1.100 kinderen (6,25% van alle minderjarige kinderen⁶).

In tabel 1 op de volgende pagina is een verdere uitsplitsing gemaakt van de minimahuishoudens naar leeftijd van de hoofdkostwinner, woningbezit en huishoudtype. De aantallen in de tabel zijn het aantal huishoudens. Op basis van deze tabel kan worden geconcludeerd dat de meeste minimahuishoudens eenpersoonshuishoudens zijn die in een huurwoning wonen en ouder dan 45 jaar zijn. Verder laat figuur 3 zien dat er verhoudingsgewijs meer ouderen onder de minimahuishoudens in vergelijking met de totale bevolking⁷. Ook wonen aanzienlijk meer minimahuishoudens in een huurwoning ten opzichte van het landelijk gemiddelde, zoals blijkt uit figuur 4.

⁴ Bron: CBS Statline (2022).

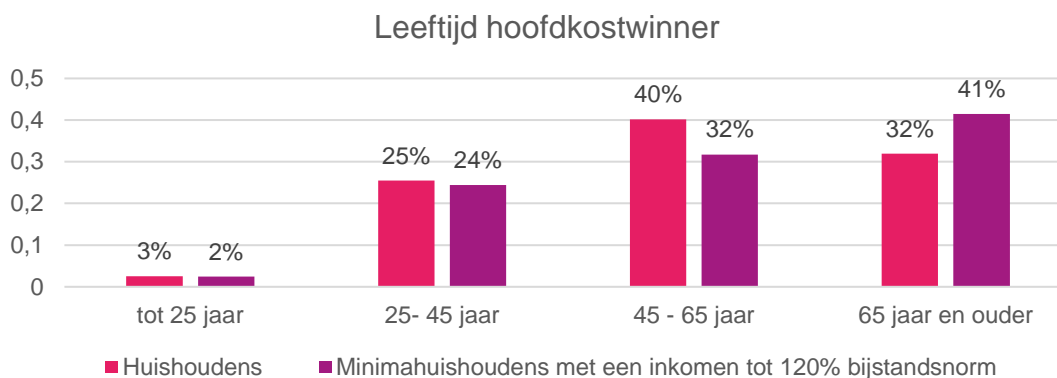
⁵ In Nederland is dit gemiddeld 6,7%.

⁶ In Nederland is dit gemiddeld 8,3%.

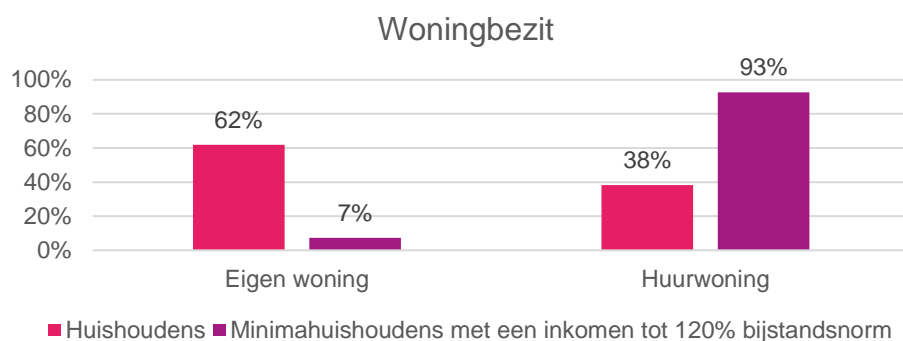
⁷ Gekeken naar de leeftijd van de hoofdkostwinner, aangezien op dat niveau de openbare data over leeftijd van minimahuishoudens in de gemeente beschikbaar is.

	101% bijstandsnorm	110% bijstandsnorm	120% bijstandsnorm
Leeftijd hoofdkostwinner			
Tot 25 jaar	100 (5%)	100 (3%)	100 (2%)
25 tot 45 jaar	500 (24%)	900 (28%)	1.000 (24%)
45 tot 65 jaar	900 (43%)	1.100 (34%)	1.300 (32%)
65 jaar of ouder	600 (29%)	1.100 (34%)	1.700 (41%)
Woningbezit			
Eigen woning	100 (5%)	200 (6%)	300 (7%)
Huurwoning	1.900 (95%)	3.000 (94%)	3.800 (93%)
Huishoudtype			
Eenpersoonshuishouden	1.400 (70%)	2.200 (69%)	2.700 (68%)
- Waarvan eenoudergezin	200	400	500
Meerpersoonshuishouden	600 (30%)	1.000 (31%)	1.300 (33%)
- Waarvan paar zonder kind	200	400	600
- Waarvan paar met kind	100	200	200

Tabel 1. Uitsplitsing van minimahuishoudens naar leeftijd van de hoofdkostwinner, woningbezit en huishoudtype (CBS Statline; 2022)

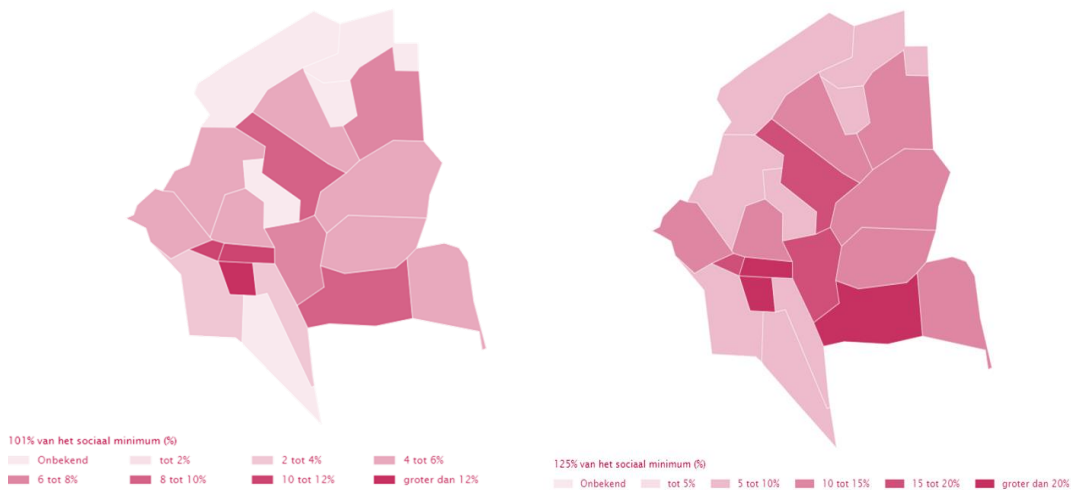

Figuur 3. Vergelijking van de leeftijd van de hoofdkostwinner in de totale bevolking en onder de minimahuishoudens met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm (CBS Statline; 2022)

Figuur 4. Vergelijking woningbezit in de totale bevolking en onder de minimahuishoudens met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm (CBS Statline; 2022)

Minimahuishoudens zijn niet evenredig verdeeld over de verschillende wijken van de gemeente Midden-Groningen, zo blijkt uit de Armoedescan van het CBS (2021). In de onderstaande figuur wordt weergegeven waar de meeste mensen met een inkomen tot 101% en tot 125% wonen binnen de gemeente Midden-Groningen. Hoe donkerder de kleur, hoe hoger het aandeel huishoudens in die wijk met een inkomen onder het sociaal minimum. Het valt op dat vooral in de wijken Hoogezand-zuid, Foxhol, Muntendam en Slochteren relatief veel minimahuishoudens wonen.

Figuur 5. Spreiding mensen met inkomen tot 101% en 125% van de bijstandsnorm over de gemeente Midden-Groningen (bron: Armoedescan CBS)

3 Minimabeleid van de gemeente Midden-Groningen

In dit hoofdstuk bespreken we de beleidskaders die van toepassing zijn op de minimaregelingen van de gemeente Midden-Groningen. Daarna lichten we de minimaregelingen toe die onderdeel zijn van dit onderzoek en gaan we in op de belangrijkste voorwaarden en vergoedingen die gelden voor deze regelingen.

3.1 Minimabeleid op hoofdlijnen

3.1.1 *Strategische Visie Sociaal Domein Midden-Groningen 'Sociale Veerkracht in de Praktijk' (2019)*

In 2019 heeft de raad van Midden-Groningen de Strategische Visie Sociaal Domein Midden-Groningen 'Sociale Veerkracht in de Praktijk' vastgesteld. Deze visie heeft als doel om de sociale veerkracht in Midden-Groningen te versterken en duurzame veranderingen teweeg te brengen. Armoedebestrijding wordt nadrukkelijk genoemd als thema in deze visie, mede omdat de gemeente een relatief grote groep laagopgeleide mensen kent die "geen betaalde arbeid (kunnen) verrichten, gemakkelijk werkloos raken, weinig inkomen en een verhoogd risico op problematische schulden hebben".⁸ Acties die voortvloeien uit deze visie gingen onder meer over het uitbreiden van de werkwijze van de Omgekeerde Toets en de inzet van de kennis van ervaringsdeskundigen bij inwoners met armoedeproblematiek.

Hoewel de minimaregelingen niet expliciet worden vermeld in deze strategische visie, is met deze visie wel een bredere visie op armoedebestrijding uitgewerkt die richtinggevend is geweest voor de verdere invulling van het minimabeleid in de gemeente Midden-Groningen in de afgelopen jaren.

3.1.2 *Collegeprogramma 2022-2026 en Raadswerkprogramma 2022-2026*

Met het aantreden van een nieuw College in 2022, komt brede welvaart centraal te staan. In het Collegeprogramma 2022-2026 benadrukken de coalitiepartijen dat brede welvaart niet alleen gaat over de financiële situatie van mensen, maar ook over hun gezondheid, het onderwijsniveau, gevoel van veiligheid, de toegankelijkheid van voorzieningen en de kwaliteit van de natuurlijke omgeving. Het College noemt armoedebestrijding als één van de belangrijke pijlers om ervoor te zorgen dat iedereen in de gemeente mee kan doen. Om dit te realiseren, heeft het College zich voorgenomen om niet te bezuinigen op het minimabeleid en meer dan voorheen te concentreren op de ondersteuning aan kinderen in armoede⁹. Het College spreekt de ambitie uit om daarom meer individueel en categoriaal te werk te gaan.

Gelijktijdig met het Collegeprogramma is het Raadswerkprogramma 2022-2026 gepresenteerd waarin de Raad enkele maatschappelijke thema's verwoordt die volgens de Raadsleden extra aandacht vragen. Hierin wordt armoede als eerste thema genoemd. In lijn met het Collegeprogramma wordt ook hierin benadrukt dat het gaat om een breder begrip van armoede, waarbij het niet alleen gaat om onvoldoende geld hebben, maar ook over sociale achterstanden die hiermee samenhangen¹⁰. Vanuit dit bredere begrip van armoede wordt ingezet op het verbeteren van 'sociale veerkracht' onder inwoners, waarbij het vermogen van inwoners wordt versterkt om samen met hun sociale netwerk zelf problemen het hoofd te bieden. Om deze sociale veerkracht te vergroten, dienen voorzieningen (waaronder minimaregelingen) beter onder de aandacht te worden gebracht onder inwoners en moeten zij beter worden geholpen bij het aanvragen van deze voorzieningen.

3.1.3 *Minimabeleid Midden-Groningen*

Uit het voorgaande blijkt dat armoedebestrijding al jaren topprioriteit is in de gemeente Midden-Groningen en dat er vanuit een breed perspectief naar armoede wordt gekeken. In deze ambities speelt het minimabeleid een belangrijke

⁸ Strategische visie sociaal domein Midden-Groningen: Sociale veerkracht in de praktijk (2019).

⁹ Collegeprogramma Midden-Groningen 2022-2026: Samen aan de slag!

¹⁰ Middenin Midden-Groningen (2022): Raadsakkoord en Raadswerkprogramma.

rol. Hoewel het College en de Raad een brede visie delen op armoedebestrijding, is er echter geen sprake van een overkoepelende beleidsnota die uitsluitend gericht is op armoedebestrijding en liggen doelstellingen en acties omtrent dit thema verspreid in verschillende beleidsplannen en notities. Bovendien is deze visie op armoedebestrijding in beperkte mate uitgewerkt in concrete doelstellingen die vervolgens zijn geoperationaliseerd per minimaregeling. Hierdoor is het moeilijk om te beoordelen in hoeverre het minimabeleid bijdraagt aan het bestrijden van armoede op de manier zoals beoogd door het College en de raad.

Om het minimabeleid te evalueren, is - in nauwe afstemming met de gemeente Midden-Groningen - ervoor gekozen om de volgende doelen aan te houden, waarmee rekening wordt gehouden met de bredere visie op armoede:

- a. Verminderen van armoede;
- b. Verbeteren van de toegang tot essentiële diensten;
- c. Vergroten van economische zelfredzaamheid;
- d. Verbeteren van de kwaliteit van leven van mensen met een laag inkomen.

Deze doelen geven richting aan ons onderzoek en stellen ons in staat om uitspraken te doen over de mate waarin het minimabeleid in het algemeen en iedere minimaregeling in het bijzonder tot bepaalde effecten leiden.

3.1.4 *Samenwerking met partners*

De gemeente Midden-Groningen werkt met verschillende partijen samen om uitvoering te geven aan het minimabeleid. In de eerste plaats zijn dit de uitvoerders van verschillende regelingen: het Bedrijf voor Werk, Re-integratie en Inkomen (BWRRI) en het Noordelijk Belastingkantoor. Het BWRRI is de uitvoeringsorganisatie van de Participatiewet voor de gemeente Midden-Groningen en is verantwoordelijk voor de afhandeling van de minimaregelingen, naast activiteiten met betrekking tot beschut werk en re-integratie¹¹. Het Noordelijk Belastingkantoor is een overheidsorganisatie die belasting heft en int voor de waterschappen en enkele gemeenten in de provincies Groningen, Friesland en Drenthe. Voor de gemeente Midden-Groningen handelen zij kwijtscheldingsaanvragen af.

Verder werkt de gemeente Midden-Groningen nauw samen met enkele hulporganisaties die ondersteuning bieden aan inwoners, bijvoorbeeld om minimaregelingen aan te vragen, hun geldzaken te regelen of werk te vinden. Belangrijke partijen hierbij zijn de sociale teams, Humanitas Midden-Groningen (Paperaszó), Stichting Kwartier Zorg & Welzijn, Kredietbank Midden-Groningen en SchuldHulpMaatje. De gemeente Midden-Groningen verwijst inwoners door naar deze organisaties op het moment dat zij aanvullende ondersteuning nodig hebben. Ook steunt de gemeente Midden-Groningen enkele organisaties die zich inzetten voor mensen met weinig inkomen. Zo levert de gemeente een financiële bijdrage aan Stichting Urgente Noden, Stichting Leergeld en verschillende 'banken' in de gemeente, zoals de Voedselbank Midden-Groningen, Computerbank Midden-Groningen, Kledingbank Maxima en Speelgoedbank Amalia.

Ook is de gemeente Midden-Groningen betrokken bij enkele samenwerkingsverbanden waarvan de activiteiten van invloed zijn op minimahuishoudens. Binnen het Armoedepact werken diverse organisaties binnen de gemeente aan armoedebestrijding en het tegengaan van sociale uitsluiting. Het Armoedepact heeft een stuurgroep die initiatieven initieert, problemen signaleert en activiteiten bijstuurt. De gemeente Midden-Groningen heeft geen sturende rol binnen dit Armoedepact, maar is wel een belangrijke partner hierin. Daarnaast is de gemeente betrokken bij het Nationaal Programma Groningen (NPG), een samenwerkingsverband tussen het rijk, provincie en gemeenten. Met het NPG is er geld vrijgekomen om in te zetten op toerisme, veiligheid en kansenongelijkheid. Elke gemeente heeft een lokaal plan om invulling te geven aan het NPG. Voor de gemeente Midden-Groningen heet dit plan 'Hart voor Midden-Groningen' en bestaat uit verschillende projecten, die onder meer gericht zijn op het helpen van mensen met minder geld¹².

¹¹ In het Algemeen Mandaatbesluit gemeente Midden-Groningen 2023 staan de regels omtrent deze mandaatverlening toegelicht (<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR712505/1>).

¹² <https://www.midden-groningen.nl/hart-voor-midden-groningen>.

De samenwerking tussen de gemeente en uitvoerders, hulporganisaties en binnen samenwerkingsverbanden is geen onderdeel van dit onderzoek. Wel zijn deze samenwerkingen van invloed op het bereik, de toegankelijkheid en de effectiviteit en efficiëntie van de minimaregelingen en nemen wij deze dus in ogenschouw bij de beoordeling van de minimaregelingen.

3.2 De onderzochte minimaregelingen

De gemeente Midden-Groningen kent verschillende minimaregelingen. Sommige van deze regelingen zijn wettelijk verplicht. Daaronder vallen de bijzondere bijstand, de individuele inkomensvoorslag en de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Hoewel de gemeente verplicht is deze regelingen aan te bieden, heeft de gemeente wel enige beleidsvrijheid om deze regelingen af te stemmen op de lokale omstandigheden. Zo bepaalt de gemeente zelf aan welke eisen inwoners moeten voldoen (waaronder inkomens- en vermogens-eisen) om in aanmerking te komen voor deze regelingen. Ook stelt de gemeente de hoogte vast van de financiële tegemoetkomingen die worden verstrekt. Daarnaast biedt de gemeente Midden-Groningen nog aanvullende minimaregelingen aan. Dit zijn bijvoorbeeld de VoorzieningenWijzer, het Meedoenfonds (inclusief het Kindpakket) en de CAZ.

In de hieropvolgende paragrafen lichten we de minimaregelingen toe die onderdeel zijn van dit onderzoek. Het gaat om de volgende regelingen:

- h. Bijzondere bijstand.
- i. Individuele inkomensvoorslag (IIT).
- j. Meedoenfonds.
- k. Jeugdfonds Sport & Cultuur.
- l. Collectieve aanvullende zorgverzekering (CAZ).
- m. VoorzieningenWijzer.
- n. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen.

In de toelichting van iedere minimaregeling verwijzen we naar bijstandsnormen om aan te geven wat het maximale inkomen mag zijn van iemand om in aanmerking te komen voor een bepaalde regeling. Ook verwijzen we naar de vrij te laten vermogensgrens die voor enkele minimaregelingen geldt: het maximale vermogen dat iemand mag hebben om in aanmerking te komen voor de regeling. De relevante bijstandsnorm en vrij te laten vermogen verschilt per inwoner, afhankelijk van de leeftijd en levenssituatie. In bijlage D noemen we de bijstandsnormen en vrij te laten vermogensgrens voor enkele veelvoorkomende huishoudtypes.

In de laatste paragraaf worden enkele regelingen genoemd die wel onder het minimabeleid vallen (of geschaard kunnen worden), maar niet binnen de reikwijdte van dit onderzoek vallen. We sluiten de paragraaf af met een overzichtstabel met alle minimaregelingen en de voorwaarden die hieraan zijn verbonden.

3.2.1 Bijzondere bijstand

De bijzondere bijstand is een eenmalige uitkering die inwoners kunnen aanvragen bij de gemeente om noodzakelijke kosten te betalen die zij niet zelf kunnen betalen en waarvoor zij geen beroep kunnen doen op toereikende voorliggende voorzieningen. In de gemeente Midden-Groningen komt een inwoner in aanmerking voor bijzondere bijstand bij een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm. Voor bepaalde kosten wordt echter een lagere bijstandsnorm van 100% gehanteerd. Dit geldt voor kosten voor bewindvoering, mentorschap en curator (indien benoemd door de kantonrechter) en woonkostentoeslag voor een huur- of koopwoning¹³. Inwoners met meer vermogen dan het vrij te laten vermogen die voor de bijstand geldt, komen niet in aanmerking voor bijzondere bijstand¹⁴. Ook wordt gekeken naar de waarde van de eigen woning of voertuig en geldt een afwijkende vrijstelling van vermogen als bijzondere bijstand wordt gevraagd voor duurzame gebruiksmiddelen en bepaalde kosten voor als een baby op komst is (babyuitzet).

¹³ Artikel 5, lid 1 van de Beleidsregel bijzondere bijstand Midden-Groningen 2022.

¹⁴ Toelichting Beleidsregel Bijzondere Bijstand 2021.

In Midden-Groningen kunnen inwoners bijzondere bijstand aanvragen bij het BWRI. Inwoners kunnen bijzondere bijstand aanvragen voor verschillende kosten, bijvoorbeeld voor bewindvoeringskosten, reiskosten voor mantelzorgers en bepaalde medische kosten¹⁵. In de gemeente Midden-Groningen kunnen inwoners enkel bijzondere bijstand vragen voor *gemaakte* kosten in de periode van twaalf maanden voorafgaand aan de dag van de aanvraag. In andere gemeenten kunnen inwoners soms ook bijzondere bijstand aanvragen voor *verwachte* kosten.

3.2.2 *Individuele inkomenstoeslag*

De individuele inkomenstoeslag (IIT) is een jaarlijkse toeslag voor inwoners die voor langere tijd een laag inkomen hebben. Deze toeslag dient als aanvulling op het inkomen. Met deze toeslag kan een inwoner spullen aanschaffen die moeilijk te betalen zijn met een uitkering, zoals een wasmachine of een koelkast. In vergelijking met de bijzondere bijstand (waarvoor iemand 18 jaar of ouder moet zijn om de regeling aan te vragen), geldt de IIT alleen voor inwoners die ouder dan 21 jaar zijn én nog niet AOW-gerechtigd zijn. Ook moet de inwoner alles gedaan hebben om een hoger inkomen te krijgen en moet de inwoner niet in staat zijn met werk een hoger inkomen te krijgen. Inwoners kunnen een aanvraag indienen voor de IIT bij het BWRI.

In de gemeente Midden-Groningen komt een inwoner in aanmerking voor een IIT als iemand gedurende drie jaar niet meer inkomen heeft gehad dan 100% van de bijstandsnorm¹⁶. Het vermogen van de inwoners wordt ook voor deze toeslag meegenomen. Net als bij de bijzondere bijstand, hanteert de gemeente Midden-Groningen hier het vrij te laten vermogen dat ook voor de bijstand geldt. Ook bij de beoordeling of iemand in aanmerking komt voor deze toeslag, wordt rekening gehouden met de waarde van de eigen woning en voertuig. De hoogte van de IIT per huishoudtype in 2022 wordt weergegeven in tabel 2.

Huishoudtype	Hoogte van toeslag (2022)
Alleenstaande	€ 402,00
Alleenstaande ouder	€ 511,00
Getrouwd / samenwonend	€ 571,00
Inwonend	€ 57,00

Tabel 2. Hoogte van individuele inkomenstoeslag per huishoudtype

3.2.3 *Meedoenfonds*

Sinds 2019 heeft de gemeente Midden-Groningen een Meedoenfonds. Dit Meedoenfonds bestaat uit een webwinkel met een gevarieerd aanbod van producten en diensten voor mensen met weinig geld. Denk aan de contributie voor lidmaatschap van een sportclub, kosten voor muziekles, tegemoetkoming van schoolkosten en teruggave van geld voor een internet-, telefoon- of krantenabonnement. Iedere inwoner met een inkomen tot 125% van de bijstandsnorm kan gebruik maken van het Meedoenfonds. De kostendelersnorm blijft hierbij buiten beschouwing. Studenten komen niet in aanmerking voor het Meedoenfonds, enkel wanneer zij alleenstaande ouder zijn op het moment waarop de kosten zijn gemaakt. Inwoners die zijn toegelaten tot de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wvnp) kunnen wel gebruik maken van het Meedoenfonds. Voor het Meedoenfonds geldt geen vermogenstoets.

Inwoners kunnen toegang krijgen tot het Meedoenfonds door via de website www.meedoenmiddengroningen.nl een aanvraag in te dienen. Deze website wordt beheerd door BS&F. Zodra de aanvraag van een inwoner is goedgekeurd, krijgen zij een mail met uitleg hoe zij kunnen inloggen en hoeveel punten zij tot hun beschikking hebben om te besteden aan het aanbod in de webwinkel. In 2023 ontvangt een gebruiker 298 punten (ter waarde van € 149) voor een

¹⁵ De afgelopen jaren zijn enkele wijzigingen doorgevoerd in de bijzondere bijstand bij de gemeente Midden-Groningen. Van 2021 tot maart 2022 was het niet mogelijk om via de bijzondere bijstand een vergoeding te ontvangen voor medische kosten. Vanaf maart 2022 is het wel weer mogelijk om via de bijzondere bijstand een vergoeding voor bepaalde medische kosten aan te vragen, zoals kosten voor een bril of contactlenzen, steunzolen en orthodontie voor kinderen tot en met 17 jaar.

¹⁶ Heeft iemand in die drie jaar meer inkomen gehad dan deze norm, dan wordt het inkomen dat meer is ontvangen in mindering gebracht op de toeslag. Voor kostendelers en schoolverlaters gelden weer andere normen.

volwassene en 480 punten (ter waarde van € 240) voor een kind tot 18 jaar¹⁷. Dit tegoed aan punten kunnen gebruikers naar eigen behoefte gebruiken voor verschillende producten en diensten.

Thuiswonende kinderen (tot 18 jaar) kunnen tevens in aanmerking komen voor het Kindpakket. Dit Kindpakket bestaat uit een bedrag van maximaal € 65 per kalenderjaar (2023) wat vrij te besteden is, bijvoorbeeld voor de kosten van een verjaardagsfeestje. Aanvullend op dit Kindpakket bestaat er het Kindpakket Voortgezet Onderwijs (ook wel bekend als de regeling 'tegemoetkoming indirecte schoolkosten'). Kinderen die voor het eerst naar het voortgezet onderwijs gaan, kunnen in het eerste jaar een tegemoetkoming schoolkosten ontvangen van € 600. Voor de schooljaren die volgen totdat het kind 18 jaar oud is, kan het kind een bedrag van maximaal € 100 ontvangen voor de aanschaf van leermiddelen, deelname schoolreis, een fiets, sportkleding, een bureau en/of een computer/tablet/laptop. Zowel het Kindpakket als het Kindpakket Voortgezet Onderwijs vallen onder het Meedoenfonds.

Via het Meedoenfonds kunnen inwoners ook toegang krijgen tot de diensten van Stichting Leergeld. Deze stichting helpt kinderen uit gezinnen met geldzorgen. In de gemeente Midden-Groningen is ervoor gekozen dat alleen kinderen die minder dan 100 punten te besteden hebben in het Meedoenfonds, gebruik kunnen maken van de diensten van Stichting Leergeld. Inwoners kunnen deze punten inzetten voor de bekostiging van een schoolreisje, scoutingskleding, zwemdiploma A, kinderfietsen en contributie voor scouting, fitness of individuele sporten (zoals duiken of paardrijden). Afhankelijk van het soort kosten, wordt een maximumbedrag van € 50 of € 100 bekostigd. Stichting Leergeld is zelf verantwoordelijk voor de verwerking en afhandeling van aanvragen.

3.2.4 *Jeugdfonds Sport & Cultuur Groningen*

Het Jeugdfonds Sport & Cultuur Groningen (vanaf nu: Jeugdfonds) is bestemd voor kinderen en jongeren van 4 tot en met 17 jaar die vanwege financiële redenen geen sport- of cultuurlessen kunnen volgen. Voor deze kinderen en jongeren betaalt het Jeugdfonds de contributie of het lesgeld en eventuele spullen die nodig zijn om een sport- of culturele activiteit uit te oefenen. Een aanvraag voor het Jeugdfonds kan alleen gedaan worden via intermediairs. In de gemeente Midden-Groningen zijn dit bijvoorbeeld de sociale teams, schuldhulpverleners, professionals in het onderwijs, maatschappelijk werkers en sportcoaches. De gemeente Midden-Groningen heeft ervoor gekozen dat inwoners voor één activiteit (sport of cultuur) per jaar een aanvraag kunnen indienen. In andere gemeenten, zoals gemeente Oldambt en Stadskanaal, kan er wel tegelijkertijd een aanvraag voor een sport- en cultuuractiviteit worden ingediend¹⁸.

Wanneer een inwoner al in aanmerking komt voor of gebruik maakt van het Meedoenfonds, een bijstandsuitkering, de Voedselbank of schuldhulpverlening, dan komt het kind of de jongere van de ouder ook automatisch in aanmerking voor het Jeugdfonds. In overige gevallen kunnen inwoners nog altijd in aanmerking komen voor het Jeugdfonds als zij een inkomen hebben tot maximaal 125% van de bijstandsnorm. De bijdrage vanuit het Jeugdfonds bedroeg in 2023 voor sportactiviteiten maximaal € 300 per kind per jaar en voor cultuuractiviteiten € 500 per kind per jaar¹⁹. Deze bedragen zijn inclusief sportkleding, attributen en instrumentenhuur van maximaal € 100. Deze bedragen gelden voor alle gemeenten in de provincie Groningen.

3.2.5 *Collectieve aanvullende zorgverzekering (Gemeentepolis)*

Sinds 2020 biedt de gemeente Midden-Groningen - in samenwerking met zorgverzekeraar Menzis - een collectieve aanvullende ziektekostenverzekering (CAZ) aan voor mensen met weinig geld. Deze regeling staat ook wel bekend als

¹⁷ Toen het Meedoenfonds van start ging in 2019, ontving een gebruiker 250 punten (ter waarde van € 125) voor een volwassene en 400 punten (ter waarde van € 200) voor een kind tot 18 jaar (per kalenderjaar). Vanaf 2021 worden deze punten jaarlijks op 1 januari aangepast met het percentage van het consumentenprijsindexcijfer zoals vastgesteld door het CBS. Bijgevolg wijzigt het aantal punten per gebruiker ieder jaar.

¹⁸ Jeugdfonds Sport & Cultuur Groningen (2023) Spelregels.

¹⁹ Deze bedragen zijn per 1 januari 2023 verhoogd. In 2022 bedroeg de bijdrage vanuit het Jeugdfonds voor sportactiviteiten namelijk maximaal € 225 per kind per jaar en voor cultuuractiviteiten € 450 per kind per jaar¹⁹. Deze bedragen zijn inclusief sportkleding, attributen en instrumentenhuur van maximaal € 90.

de Gemeentepolis. Deze regeling is bedoeld om de toegang tot zorg onder inwoners met weinig geld te verbeteren en zorgmijding te voorkomen²⁰. Gemeente Midden-Groningen biedt de CAZ aan voor inwoners met een inkomen tot 125% van de bijstandsnorm. Voor de CAZ geldt geen vermogenstoets. Wel moet de inwoner een basisverzekering hebben bij Menzis of overstappen naar Menzis. Inwoners kunnen zich aanmelden voor een CAZ via www.gezondverzekerd.nl, een online portaal dat wordt beheerd door BS&F. Het BWRI beoordeelt of de inwoner aan de voorwaarden voldoet voor de CAZ. Indien dit het geval is, wordt de aanvraag doorgestuurd naar Menzis.

De gemeente Midden-Groningen biedt drie opties aan voor een CAZ (zie tabel 3)²¹. Iedere optie bestaat uit drie delen: een basisverzekering, aanvullende verzekering en een tandartsverzekering. De gemeente neemt een deel van de premie voor de aanvullende verzekering voor haar rekening. De hoogte van deze bijdrage is niet voor iedere optie hetzelfde. Als een inwoner kiest voor optie 3, dan betaalt de gemeente ook het eigen risico. Vandaar ook de vele malen hogere gemeentelijke bijdrage voor deze optie. Menzis geeft voor iedere optie een collectiviteitskorting waardoor inwoners een relatief uitgebreide verzekering kunnen afnemen tegen lagere kosten²².

Onderdelen CAZ	Optie 1	Optie 2	Optie 3
Basisverzekering	Menzis Basis		
Aanvullende verzekering	GarantVerzorgd1	GarantVerzorgd2	GarantVerzorgd3
Tandartsverzekering	GarantTandVerzorgd250, GarantTandVerzorgd500 of GarantTandVerzorgd750		
Eigen risico	Ja	Ja	Nee
Gemeentelijke bijdrage (2022)	€9,48	€9,48	€42,46
Collectiviteitskorting (2022)	€4,22	€4,90	€7,96

Tabel 3. Optie collectieve zorgverzekering voor inwoners in de gemeente Midden-Groningen

3.2.6 VoorzieningenWijzer

In de gemeente Midden-Groningen kunnen inwoners sinds 2021 gebruik maken van de VoorzieningenWijzer. Met deze regeling kunnen inwoners beter zicht krijgen op inkomsten die ze laten liggen en kosten die ze kunnen verminderen. Iedere inwoner van de gemeente Midden-Groningen kan gebruik maken van de VoorzieningenWijzer ongeacht het inkomen, vermogen of de leefsituatie van de inwoner. De gemeente bepaalt welke regelingen zichtbaar zijn op de VoorzieningenWijzer.

De VoorzieningenWijzer bestaat uit een online en offline onderdeel. Via de website www.datgeldtvoormij.nl (dat in beheer van Zorgweb is) kunnen inwoners zelf zicht krijgen op minimaregelingen en toeslagen die voor hen gelden en welke zorgverzekering en welk energiecontract het beste bij hen past. Ook worden zij doorverwezen naar de websites waar zij bepaalde regelingen kunnen aanvragen. Inwoners kunnen ook hulp vragen van een adviseur. Via de website kunnen ze een gratis adviesgesprek aanvragen met een consulent uit de buurt. In de gemeente Midden-Groningen zijn twee consulenten actief, beiden verbonden aan de Stichting Kwartier Zorg & Welzijn. De consulent kijkt samen met de inwoner welke regelingen en toeslagen voor de inwoner gelden en of een andere zorgverzekering of energiecontract beter past. Ook kan de consulent helpen om een regeling aan te vragen of een nieuw contract af te sluiten.

3.2.7 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Inwoners met weinig geld komen in aanmerking voor (gedeeltelijke) kwijtschelding van gemeentelijke belastingen die zij kunnen aanvragen bij het Noordelijk Belastingkantoor²³. In de gemeente Midden-Groningen geldt deze regeling voor

²⁰ BS&F (2023) Presentatie Gemeentepolis Midden-Groningen augustus 2023.

²¹ Op www.gezondverzekerd.nl/midden-groningen staat een actueel overzicht van de vergoedingen per pakket.

²² Deze collectiviteitskorting is vanaf 1 januari 2023 afgeschaft.

²³ Het Noordelijk Belastingkantoor regelt ook de aanvragen voor kwijtscheldingen voor belastingen van het waterschap Hunze en Aa, waar de gemeente Midden-Groningen binnen valt. Denk hierbij aan belastingen als de zuiverings- en watersysteemheffing. Hoewel de waterschappen doorgaans dezelfde normen hanteren als gemeenten om in aanmerking te komen voor kwijtschelding, is dit niet altijd het geval. Voor inwoners die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, hanteert het waterschap namelijk een andere norm dan de gemeente Midden-Groningen. Dit leidt ertoe dat sommige inwoners wel (gedeeltelijk) kwijtschelding ontvangen voor gemeentelijke belastingen en niet voor de waterschapsbelasting,

drie gemeentelijke belastingen: de rioolheffing, afvalstoffenheffing en de onroerendezaakbelastingen (ozb). De afvalstoffenheffing bestaat in de gemeente Midden-Groningen uit een vast bedrag voor iedere inwoner en een variabel bedrag dat afhankelijk is van het aantal afvalaanbiedingen. Naast dat een inwoner kwijtschelding kan aanvragen voor het vaste bedrag, kan een inwoner ook kwijtschelding krijgen voor een maximaal aantal ledigingen, afhankelijk van de inhoud van de container. Het aantal afvalaanbiedingen van de inwoner wordt vergeleken met het gemiddelde afvalaanbiedingen. Zit iemand daaronder, dan wordt dit aantal kwijtgescholden. Zit iemand erboven, dan wordt een gemiddeld bedrag kwijtgescholden en betaalt de persoon het restbedrag²⁴.

Een inwoner komt in aanmerking voor kwijtschelding als deze persoon een inkomen heeft van maximaal 100% van de bijstandsnorm. Het betreft hier het inkomen waarbij bepaalde vaste lasten al zijn verrekend, zoals de huur (de betaalde huur minus de ontvangen huurtoeslag) en zorg (de betaalde zorgpremie minus de ontvangen zorgtoeslag). Daarnaast komt iemand enkel in aanmerking voor kwijtschelding als de eigen woning en/of voertuig niet hoger is dan een vastgestelde norm²⁵. Verder mag iemands saldo op bank- en spaarrekeningen niet hoger zijn dan een bepaald bedrag. Zo mogen alleenstaanden niet meer dan € 3.200 (2023) op hun spaarrekening hebben en samenwonenden of getrouwen niet meer dan € 4.200 (2023). Voor ondernemers is het toegestaan om € 10.000 extra spaargeld te hebben. Ook telt de kostendelersnorm mee in de hoogte van de kwijtschelding.

De vermogensgrens die de gemeente hanteert voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen wijkt op twee punten af van de vermogensgrens die het waterschap Hunze en Aa's hanteert voor kwijtschelding van waterschapsbelasting. Zo hanteert het waterschap een andere vermogensgrens als iemand de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt en hanteert de gemeente sinds 2024 een verhoogde vermogensvrijstelling die alleen niet geldt voor het waterschap²⁶. Zo kan het voorkomen dat een inwoner wel in aanmerking komt voor de ene kwijtschelding, maar niet voor de andere.

Tabel 4 biedt een samenvattend overzicht van de inkomens- en vermogensvoorwaarden die gelden voor de verschillende minimaregelingen.

Minimaregelingen	Inkomensvoorwaarden (2022)	Vermogensvoorwaarden (2022)
Bijzondere bijstand	Max. 110% van de bijstandsnorm, met enkele uitzonderingskosten waar een bijstandsnorm van 100% geldt	Max. vrij te laten vermogen zoals geldt voor de bijstand. Ook wordt rekening gehouden met de waarde van de eigen woning/voertuig(en).
Individuele inkomstentoeslag	Max. 100% van de bijstandsnorm voor drie jaren achtereenvolgend	Max. vrij te laten vermogen zoals geldt voor de bijstand. Ook wordt rekening gehouden met de waarde van de eigen woning/voertuig(en).
Meedoenfonds	Max. 125% van de bijstandsnorm	Geen vermogenstoets.
Jeugdfonds Sport & Cultuur	Max. 125% van de bijstandsnorm	Geen vermogenstoets.
Collectieve aanvullende zorgverzekering	Max. 125% van de bijstandsnorm	Geen vermogenstoets.
VoorzieningenWijzer	Geen inkomensvoorwaarden	Geen vermogenstoets.
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	Max. 100% van de bijstandsnorm, rekening houdend met huur- en zorgkosten	Max. vrij te laten vermogen. Ook geldt een verhoogde vermogensvrijstelling. Verder wordt rekening gehouden met de waarde van de eigen woning/voertuig.

Tabel 4. Overzicht van inkomens- en vermogensvoorwaarden van minimaregelingen gemeente Midden-Groningen

²⁴ Gemeente Midden-Groningen (2023) Verordening op de heffing en de invordering van afvalstoffenheffing van de gemeente Midden-Groningen 2022.

²⁵ Zo mag de WOZ-waarde van de eigen woning bijvoorbeeld niet hoger zijn dan de huidige hypotheek. Voor het vaststellen van de huidige hypotheek wordt de waarde van een spaar- of beleggingshypotheek van de openstaande hypotheekschuld afgetrokken. Daarnaast zijn er vastgestelde normen voor (tweedehands) voertuigen.

²⁶ De verhoogde vermogensvrijstelling die sinds 2024 geldt is € 1.500 voor alleenstaanden, € 1.800 voor alleenstaande ouders en € 2.000 voor samenwonenden/getrouwen.

3.2.8 Overige regelingen

De gemeente Midden-Groningen biedt ook verschillende regelingen aan mensen met weinig geld om hen te helpen om de stap te zetten naar betaald werk. Aangezien deze regelingen in de eerste plaats bedoeld zijn om de participatie onder bepaalde groepen te bevorderen, heeft de gemeente Midden-Groningen ervoor gekozen om deze regelingen buiten beschouwing te laten. Denk hierbij aan de individuele studietoelage, vrijlating en premie voor deeltijd werk en aanvullende bijdrage voor kinderopvang. Daarnaast heeft de gemeente Midden-Groningen regelingen voor mensen met weinig geld die schulden hebben. Dit zijn regelingen als budgetcoaching, budgetbeheer of een schuldregelingen. Voor deze regelingen heeft de gemeente Midden-Groningen de Kredietbank Midden-Groningen gemandateerd. Deze regelingen vallen ook buiten dit onderzoek. Ook de energietoelage wordt niet meegenomen in dit onderzoek.

Hoewel de hierboven genoemde regelingen geen onderdeel vormen van dit onderzoek, dienen de onderzochte minimaregelingen wel in relatie tot deze andere regelingen te worden gezien. De veelheid van deze regelingen kan ertoe leiden dat deze regelingen elkaar deels overlappen en dat inwoners regelingen stapelen. Regelingen kunnen zo elkaar versterken maar ook juist tegenwerken. Deze wisselwerking tussen verschillende regelingen voor mensen met weinig geld dient in ogenschouw te worden genomen bij het beoordelen van de effecten van de minimaregelingen.

4 Minimabeleid in contrast

Voordat we in detail ingaan op de effecten van het minimabeleid van de gemeente Midden-Groningen, vergelijken we in dit hoofdstuk het minimabeleid van de gemeente Midden-Groningen met drie referentiegemeenten. Deze vergelijking biedt inzicht in de keuzes van andere gemeenten in hun minimabeleid en de mate waarin deze overeenkomen dan wel verschillen van de gemeente Midden-Groningen. In deze vergelijking kijken we naar de insteek van het minimabeleid, de soort minimaregelingen, de voorwaarden en de hoogte van de vergoedingen. In de hierop volgende hoofdstukken wordt deze vergelijking doorgetrokken door telkens te verwijzen naar de referentiegemeenten om onze bevindingen te duiden of lering te trekken uit deze andere gemeenten.

4.1 Verantwoording referentiegemeenten

In afstemming met de gemeente Midden-Groningen selecteerden we drie gemeenten waarmee we het minimabeleid van de gemeente Midden-Groningen vergeleken, de zogenaamde referentiegemeenten. De gemeente had sterk de voorkeur om ten minste de gemeente Groningen toe te voegen aan deze vergelijking, als dichtbij gelegen grote gemeente waarin duidelijk andere keuzes zijn gemaakt in het minimabeleid. Daarnaast is ervoor gekozen om twee gemeenten op te nemen die meer vergelijkbaar zijn met de gemeente Midden-Groningen op basis van het inwonersaantal, de mate van stedelijkheid, het aandeel inwoners tot bijstandsniveau en schuldenproblematiek. De beschikbaarheid van openbare documenten over het minimabeleid speelde ook een rol bij de keuze voor de overige referentiegemeenten.

Gemeente Eemsdelta is gekozen als tweede referentiegemeente. Het betreft hier een buurgemeente met een vergelijkbare bevolkingssamenstelling. Hoewel deze gemeente minder inwoners heeft dan de gemeente Midden-Groningen, heeft deze gemeente wel hetzelfde stedelijkheidsniveau, aandeel huishoudens tot bijstandsniveau en aandeel huishoudens met schuldenproblematiek. Om ook een gemeente toe te voegen in de vergelijking die geografisch verder afstaat van Midden-Groningen, is gekozen voor de gemeente Terneuzen. Deze gemeente is vergelijkbaar met Midden-Groningen qua inwoneraantal en op de eerder genoemde relevante kenmerken. Zowel Eemsdelta als Terneuzen fungeren ook als referentiegemeenten van de gemeente Midden-Groningen in de Brede Welvaart Monitor van het Nationaal Programma Groningen (NPG).

4.2 Toelichting referentiegemeenten

In wat volgt geven we een algemene schets van het minimabeleid van de drie referentiegemeenten. Deze beschrijving heeft als doel om de achterliggende visie en doelen te schetsen die centraal staan in het minimabeleid van deze drie gemeenten vooraleer we dieper ingaan op de minimaregelingen die eronder vallen.

Gemeente Groningen

De gemeente Groningen schetst hun armoedebeleid in het plan 'Toekomst met perspectief'²⁷. De gemeente heeft als missie om armoede-overdracht van ouder op kind te doorbreken en ervoor te zorgen dat alle kinderen dezelfde kansen krijgen. Daarbij richt de gemeente zich vooral op bepaalde groepen huishoudens met kinderen om hen uit armoede te halen. Dit is ook duidelijk terug te zien in de regelingen die de gemeente heeft voor mensen met een laag inkomen²⁸. Naast standaard-minimaregelingen als bijzondere bijstand, IIT en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, zijn er veel verschillende initiatieven en regelingen voor (gezinnen met) kinderen. Denk bijvoorbeeld aan de regeling waarmee kinderen uit groep 8 een laptop kunnen krijgen. Ook zijn er meerdere initiatieven in de wijk zodat kinderen gratis kunnen sporten. Verder biedt de gemeente een vergoeding voor de kinderopvang voor mensen met een laag inkomen die kinderopvangtoeslag ontvangen, maar ook een eigen bijdrage moeten betalen. Op deze manier wil de gemeente

²⁷ Gemeente Groningen, 2020. *Toekomst met perspectief: naar een levende en lerende aanpak van armoede in de gemeente Groningen*. https://armoedegroningen.nl/wp-content/uploads/2020/03/Gemeente-Groningen_Toekomst-met-Perspectief.pdf

²⁸ <https://gemeente.groningen.nl/regelingen-vergoedingen-en-extras>

barrières wegnemen voor ouders met kinderen in armoede om te gaan werken. Vanwege de toegenomen kosten voor energie zet de gemeente Groningen bovendien energiecoaches in die concrete adviezen kunnen geven over kleine maatregelen en tips voor energiebesparing.

Gemeente Eemsdelta

Het minimabeleid van de gemeente Eemsdelta richt zich op financiële zelfredzaamheid, gedefinieerd als "iemand is in staat om zichzelf financieel te redden zonder (materiële en immateriële) steun van anderen en is bovendien in staat om de juiste financiële keuzes te maken."²⁹ Daarbij geeft de gemeente aan dat ze kiezen voor een benadering die zich zowel richt op het duurzaam verbeteren van de financiële zelfredzaamheid als op het voorkomen van sociale en maatschappelijke uitsluiting. Om dit in de praktijk te brengen tracht de gemeente via minimaregelingen mensen de mogelijkheid te bieden om mee te doen aan activiteiten en te stimuleren om (meer) te gaan werken. In 2022 heeft een onderzoeksbureau in opdracht van de rekenkamercommissie van Eemsdelta onderzoek gedaan naar armoede en schuldhulpverlening binnen de gemeente³⁰. In dit onderzoek werd onder meer geconcludeerd dat mensen in armoede in veel gevallen niet de hulp krijgen die ze graag zouden willen en dat de dienstverlening erg aanbodgericht is. De gemeente heeft ook zelf een evaluatie gedaan van het armoede- en schuldenbeleid in 2015-2020³¹. Naar aanleiding daarvan heeft de gemeente Eemsdelta een nieuwe kadernota opgesteld voor het minimabeleid met de titel 'Naar een merkbaar en meetbaar verschil!' (2022). Hierin worden meerdere maatregelen aangekondigd om te zorgen dat mensen uitkomen met hun inkomen, met aandacht voor preventie en duurzame oplossingen voor armoede.

Gemeente Terneuzen

De gemeente Terneuzen geeft in het Bestuursakkoord 2022-2026³² aan dat het minimabeleid ruimhartig is en dat het doel ervan is inwoners en gezinnen met een laag inkomen de kans te bieden mee te kunnen doen. De gemeente biedt hiervoor verschillende regelingen. Zij geeft als aandachtspunt aan dat de groep mensen die onder de armoedegrens leeft verandert door onder andere corona, de energiecrisis en de oorlog in Oekraïne en dat ze dus ook meer inzicht nodig heeft in deze groep om ze beter te kunnen helpen. In het Beleidsplan Sociaal Domein Terneuzen 2022-2025 noemt de gemeente dat zij inzetten op een goede basis door basisvoorzieningen in te richten, dat zij vroegtijdig problemen willen signaleren om erger te voorkomen, en dat zij met een passend hulpaanbod willen inzetten op herstel van regie en zelfredzaamheid³³.

4.2.1 Vergelijking met referentiegemeenten

In deze paragraaf vergelijken we de gemeente Midden-Groningen met de drie referentiegemeenten op basis van drie onderdelen: a) soorten minimaregelingen, b) voorwaarden van minimaregelingen, en c) vergoedingen van minimaregelingen.

Soorten minimaregelingen

In de tabel op de volgende pagina is te zien dat de meeste minimaregelingen die de gemeente Midden-Groningen voorziet ook in andere gemeenten terugkomen. Dit is logisch omdat gemeenten bepaalde regelingen verplicht moeten aanbieden. Wat opvalt is dat elke gemeente een andere regeling heeft om maatschappelijke participatie te bevorderen. De 'Kansshop' van de gemeente Eemsdelta lijkt op het Meedoenfonds: het betreft een online webshop waarin producten en activiteiten staan, waar men een vergoeding of korting voor kan krijgen. De gemeente Terneuzen biedt een 'Meedoen-budget' aan. Dit betreft een bedrag van € 100 per jaar per gezinslid om te besteden aan activiteiten die

²⁹ Gemeente Eemsdelta (2022) *Naar een merkbaar en meetbaar verschil! Kadernota voor het armoedebeleid 2023 – 2026 van de gemeente Eemsdelta*.

³⁰ Snippe, J., J.A. de Muijnck & E. van der Lee, 2022. *Armoede en schuldhulpverlening in Eemsdelta*. Breuer&Intraval.

³¹ Gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum, 2021. *Evaluatierapport armoede & schuldenbeleid 2015-2020*.

³² Gemeente Terneuzen, 2022. *Goed leven in Terneuzen: verder bouwen aan een duurzame toekomst*.

<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR680064>

³³ Gemeente Terneuzen (2022) Iedereen aan boord. Beleidsplan sociaal domein Terneuzen 2022-2025. [exb-2022-3466.pdf \(officiële-overheidspublicaties.nl\)](#)

bijdragen aan maatschappelijke participatie. De inwoner moet achteraf aantonen waar dit geld aan is uitgegeven. Dit is dus een veel vrijere vorm dan een online webshop met specifieke aanbiedingen. De gemeente Groningen geeft inwoners met een laag inkomen een Stadjerspas, waarmee zij gratis of met korting mee kunnen doen aan activiteiten en korting kunnen krijgen op bijvoorbeeld lidmaatschappen. Het verschil met het Meedoenfonds is dat inwoners direct de pas kunnen laten scannen bij een aanbieder om korting of vergoeding te krijgen, in plaats van dat dit online besteld of aangevraagd moet worden via een webshop.

Minimargelingen	Midden-Groningen	Groningen	Eemsdelta	Terneuzen
Bijzondere bijstand	Ja	Ja	Ja	Ja
Individuele inkomensvoet	Ja	Ja	Ja	Ja
Meedoenfonds	Ja	Stadjerspas	Kansshop	Meedoen-budget
Jeugdfonds Sport & Cultuur	Ja	Ja	Ja	Ja
Volwassenenfonds Sport & Cultuur	Nee	Ja	Nee	Ja
Collectieve aanvullende zorgverzekering	Ja (via Menzis)	Nee	Ja (via Menzis)	Ja (via CZ)
Meerkostenregeling chronisch zieken	Nee	Ja	Ja	Nee
VoorzieningenWijzer	Ja	Ja	Ja	Nee
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	Ja	Ja	Ja	Ja
Stichting Leergeld	Ja	Ja	Ja	Ja
Witgoedregeling	Nee	Ja	Nee	Nee

Tabel 5. Aanwezigheid minimaregelingen in verschillende gemeenten in 2024

Alle gemeenten zijn aangesloten bij het Jeugdfonds, waarmee kinderen tot 18 jaar sport- of cultuurlessen kunnen volgen. Er is een vergelijkbaar fonds voor volwassenen, maar dit wordt alleen door de gemeenten Groningen en Terneuzen aangeboden. Verder blijkt uit dit overzicht dat de VoorzieningenWijzer in alle drie Groningse gemeentes wordt aangeboden, en niet in Terneuzen.

Verder zien we dat de gemeente Groningen als enige geen CAZ aanbiedt. De gemeente is per 1 januari 2023 gestopt met de CAZ omdat zij van mening is dat de regeling niet meer aansluit op het minimale beleid van de gemeente en dat de regeling niet langer het beste middel is om inwoners met weinig geld te ondersteunen. In plaats daarvan helpen ze inwoners bij het kiezen van een passende zorgverzekering³⁴, is er een meerkostenregeling voor mensen met een chronische ziekte of beperking en worden onverwachte kosten vergoed vanuit de bijzondere bijstand. De gemeente Eemsdelta biedt zowel een CAZ als een meerkostenregeling voor chronisch zieken. Een belangrijk verschil tussen de meerkostenregelingen van deze beide gemeenten is dat in Groningen mensen € 400 per jaar krijgen wanneer zij meer dan € 385 aan extra zorgkosten hadden (waaronder het verplichte eigen risico)³⁵, terwijl in de gemeente Eemsdelta de regeling juist niet bedoeld is voor betaling van het wettelijk eigen risico³⁶.

De gemeente Groningen heeft een aparte regeling voor de vervanging van kapotte apparaten (witgoedregeling). Hieruit betaalt de gemeente de kosten (tot een maximumbedrag) van een vervangend apparaat³⁷. Bij de gemeente Terneuzen lijken de vervangingskosten van apparaten onder de bijzondere bijstand te vallen³⁸ (onder 'kosten voor de inrichting van uw woning'). De gemeente Midden-Groningen bood inwoners voorheen wel de mogelijkheid een lening af te sluiten tegen een gereduceerde rente bij de Kredietbank Midden-Groningen om een wasmachine, kooktoestel, koelkast of televisie aan te schaffen. Deze regeling is in 2012 afgeschaft voor Hoogezand voordat de gemeenten zijn gefuseerd, al bestaat de lening bij de Kredietbank nog wel, zij het dat deze lening niet beperkt is tot witgoed. Bij de gemeente Eemsdelta werd ook de mogelijkheid geboden een lening af te sluiten voor huisraad en witgoed. In de Kadernota voor het armoedebeleid 2023-2026 wordt aangegeven dat de aflossingsverplichting die hierdoor ontstond ervoor zorgde dat

³⁴ [Gemeente Groningen stopt met collectieve zorgverzekering voor kwetsbare inwoners \(menzis.nl\)](https://gemeente.groningen.nl/meerkostenregeling)

³⁵ <https://gemeente.groningen.nl/meerkostenregeling>

³⁶ <https://www.eemsdelta.nl/sociaalplein/tegemeetkoming-meerkosten-zorg>

³⁷ <https://gemeente.groningen.nl/bijstand-voor-vervanging-kapotte-apparaten-aanvragen>

³⁸ https://www.terneuzen.nl/Inwoners_Terneuzen/Werk_en_inkomen/Bijzondere_bijstand

mensen geen mogelijkheid meer hadden geld te reserveren voor toekomstige vervanging. De gemeente wilde deze spiraal doorbreken door de uitvoeringsregels op onderdelen aan te passen³⁹. Er is niet terug te vinden hoe de regeling nu in elkaar zit en wat er is aangepast.

Voorwaarden minimaregelingen

In de onderstaande tabel worden de voorwaarden genoemd die gelden voor de verschillende minimaregelingen van de gemeenten.

Minima-regelingen	Midden-Groningen	Groningen	Eemsdelta	Terneuzen
Bijzondere bijstand	Max. 110% van de bijstandsnorm Maximaal vrij te laten vermogen	Max. 120% van de bijstandsnorm Maximaal vrij te laten vermogen	Max. 110% van de bijstandsnorm ⁴⁰ Maximaal vrij te laten vermogen	Max. 120% van de bijstandsnorm Maximaal vrij te laten vermogen
Individuele inkomensvoet	3 jaar of langer Max. 100% van de bijstandsnorm Maximaal vrij te laten vermogen	2 jaar of langer Max. 100% van de bijstandsnorm Maximaal vrij te laten vermogen	3 jaar of langer Max. 120% van de bijstandsnorm Maximaal vrij te laten vermogen	3 jaar of langer. Max. 120% van de bijstandsnorm Maximaal vrij te laten vermogen
Meedoenfonds	Max. 125% van de bijstandsnorm <u>Geen</u> vermogensstoets	Stadjerspas: Max. 120% van de bijstandsnorm <u>Geen</u> vermogensstoets	Kansshop: Max. 120% van de bijstandsnorm Max. vrij te laten vermogen	Meedoen-budget: Max. 120% van de bijstandsnorm Max. vrij te laten vermogen
Jeugdfonds Sport & Cultuur	Max. 125% van de bijstandsnorm ⁴¹	Max. 120% van de bijstandsnorm	Max. 130% van de bijstandsnorm	Max. 120% van de bijstandsnorm ⁴²
Collectieve aanvullende zorgverzekering	Max. 125% van de bijstandsnorm	n.v.t.	Max. 120% van de bijstandsnorm	Max. 120% van de bijstandsnorm
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	100% van de bijstandsnorm, rekening houdend met vaste lasten en vermogen. <u>Wel</u> sprake van extra vermogensverruiming	100% van de bijstandsnorm, rekening houdend met vaste lasten en vermogen. <u>Wel</u> sprake van extra vermogensverruiming	100% van de bijstandsnorm, rekening houdend met vaste lasten en vermogen. <u>Geen</u> sprake van extra vermogensverruiming	100% van de bijstandsnorm, rekening houdend met vaste lasten en vermogen. <u>Wel</u> sprake van extra vermogensverruiming

Tabel 6. Voorwaarden minimaregelingen in verschillende gemeenten 2024

De inkomens- en vermogensgrenzen om in aanmerking te komen voor bijzondere bijstand zijn in de gemeenten Groningen en Terneuzen hetzelfde. In Midden-Groningen wordt een lagere inkomensgrens gehanteerd. Dit geldt ook voor de gemeente Eemsdelta, al is deze gemeente voornemens om de inkomensgrens voor bijzondere bijstand op korte termijn te verhogen naar 120%. Voor de IIT kijken Midden-Groningen, Terneuzen en Eemsdelta naar het inkomen in de afgelopen 3 jaar en Groningen naar de afgelopen 2 jaar. Eemsdelta en Terneuzen hanteren daarbij een ruimere inkomensgrens dan Midden-Groningen en Groningen (120% versus 100% van de bijstandsnorm). De gemeente Eemsdelta heeft de voorwaarden voor de IIT per 2023 aangepast. Waar hun inwoners in 2022 alleen in aanmerking kwamen voor de IIT bij een inkomen van maximaal 100% van de bijstandsnorm over de afgelopen vijf jaar, is dit in 2023 verruimd naar een inkomen van maximaal 120% van de bijstandsnorm voor de afgelopen drie jaar. Deze wijziging is doorgevoerd zodat inwoners gebruik kunnen maken van deze regeling die voorheen “net buiten de boot vielen maar wel in hetzelfde schuitje zitten” als de inwoners die hier wel voor in aanmerking kwamen.⁴³ Ook streeft de gemeente Eemsdelta naar een zoveel mogelijk eenduidige inkomensgrens voor hun minimaregelingen, om verwarring en onoverzichtelijkheid voor inwoners en uitvoeringsorganisaties te voorkomen.

³⁹ Gemeente Eemsdelta (2022) *Naar een merkbaar en meetbaar verschil! Kadernota voor het armoedebeleid 2023 – 2026 van de gemeente Eemsdelta.*

⁴⁰ Gemeente Eemsdelta, 2022. *Schriftelijke vragen mevrouw Wassenaar; Inzake energietoeslag.*

⁴¹ Jeugdfonds Sport & Cultuur Groningen (2023) Spelregels

⁴² Jeugdfonds Sport & Cultuur Zeeland (2020)

⁴³ Gemeente Eemsdelta (2023) *Voorstel Gemeenteraad d.d. 31 mei 2023, zaaknummer Z/23/382337/DOC-23407787.*

Waar Midden-Groningen een lagere inkomensgrens hanteert voor bijzondere bijstand en IIT dan veel referentiegemeenten, hanteert zij voor het Meedoenfonds, het Jeugdfonds en de CAZ juist een ruimere inkomensgrens. Alleen Eemsdelta hanteert voor het Jeugdfonds een nog hogere inkomensgrens van maximaal 130% van de bijstandsnorm. Daarnaast valt op dat Midden-Groningen geen vermogensgrens hanteert voor het Meedoenfonds, terwijl Eemsdelta en Terneuzen deze wel toepassen bij hun meedoenregeling.

Verder zien we dat de gemeente Midden-Groningen dezelfde inkomensgrens hanteert als andere gemeenten voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, simpelweg omdat 100% van de bijstandsnorm het wettelijk maximum is bij deze regeling. Daarnaast hanteert de gemeente Midden-Groningen sinds 2024 een extra vermogensvrijstelling. Deze extra vermogensvrijstelling gold in 2023 ook al voor de gemeente Groningen en Terneuzen en heeft ook dezelfde hoogte als in de gemeente Midden-Groningen⁴⁴. In de gemeente Eemsdelta geldt deze extra vermogensvrijstelling niet.

Vergoedingen van minimaregelingen

Voor een aantal minimaregelingen geldt een maximale vergoeding die inwoners kunnen ontvangen. Deze zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Minimargelingen	Midden-Groningen	Groningen	Eemsdelta	Terneuzen
Individuele inkomens toeslag	Alleenstaande: € 402 Alleenstaande ouder: € 511 Paren: € 571	Alleenstaande: € 499 Alleenstaande ouder: € 639 Paren: € 712	Alleenstaande: € 470 Alleenstaande ouder: € 600 Paren: € 670	Alleenstaande: € 350 Alleenstaande ouder: € 450 Paren: € 500
Meedoenfonds	€149 voor een volwassene, €240 voor een kind	Geen maximaal tegoed	Kansshop: € 100 per gezinslid per jaar	Meedoen-budget: € 100 per gezinslid per jaar
Jeugdfonds Sport & Cultuur (2023)	€300 (sport) / €500 (cultuur) per kind per jaar			€225 (sport) / €450 (cultuur) per kind per jaar
Collectieve aanvullende zorgverzekering	Max. €43,50 per maand ⁴⁵	N.v.t.	Max. € 13,02 per maand ⁴⁶	Max. € 39,08 per maand ⁴⁷

Tabel 7. Vergoedingen minimaregelingen in verschillende gemeenten in 2024

Het valt op dat de hoogte van de vergoedingen ook verschilt per gemeente. De bedragen voor IIT zijn het laagst in Terneuzen en daarna in Midden-Groningen. De vergoeding vanuit het Meedoenfonds in Midden-Groningen is echter een stuk ruimer dan andere gemeenten aanbieden in hun meedoenregeling. De vergoedingen vanuit het Jeugdfonds zijn gelijk voor alle Groningse gemeenten. Voor Terneuzen gelden lagere vergoedingen voor zowel sport- als cultuuractiviteiten. De bijdrage aan de CAZ verschilt ook behoorlijk tussen de gemeenten en hangt af van het gekozen pakket. Tot slot zien we dat de maandelijkse bijdrage van de gemeente Eemsdelta voor de CAZ een stuk lager ligt dan bij de gemeente Midden-Groningen en Terneuzen. Dit komt doordat de gemeente Eemsdelta, in tegenstelling tot Midden-Groningen, niet het eigen risico dekt in het meest uitgebreide pakket dat ze aanbieden via Menzis.

In de hierop volgende hoofdstukken worden in aparte tekstblokken kruisverbanden gelegd tussen de gemeente Midden-Groningen en de referentiegemeenten om het bereik, de toegankelijkheid, efficiëntie en effectiviteit van de minimaregelingen vanuit een ander perspectief te bezien en te leren van andere gemeenten.

⁴⁴ Sinds 2022 hebben gemeenten en waterschappen wettelijk de mogelijkheid om een ruimere vermogensgrens te hanteren voor kwijtschelding van lokale belastingen. Dit is de reden dat veel gemeenten in de laatste jaren deze extra vermogensvrijstelling introduceerden

⁴⁵ <https://www.gezondverzekerd.nl/gemeente/midden-groningen/zorgverzekeringen#/pakketten>

⁴⁶ <https://www.gezondverzekerd.nl/gemeente/eemsdelta/zorgverzekeringen#/pakketten>

⁴⁷ <https://www.gezondverzekerd.nl/gemeente/terneuzen/zorgverzekeringen#/pakketten>

5 Gebruik en bereik regelingen

De gemeente Midden-Groningen wil dat zoveel mogelijk mensen gebruik maken van de minimaregelingen waarvoor zij in aanmerking komen. Door gebruik te maken van de regelingen kunnen deze mensen immers noodzakelijke kosten betalen en meedoen in de samenleving. In dit hoofdstuk kijken we naar het bereik van de regelingen. Hiervoor zijn gegevens gebruikt van het jaar 2022⁴⁸. We kijken eerst naar het totale bereik van de verschillende regelingen. Daarna zoomen we in op iedere minimaregeling om opvallende verschillen in het bereik tussen huishoudtypes bloot te leggen. Ten slotte benoemen we mogelijke verklaringen voor het niet-gebruik van de minimaregelingen.

5.1 Niet alle inwoners die in aanmerking komen voor minimaregelingen maken hier gebruik van

Het bereik van een regeling kan worden uitgedrukt als percentage. Dit percentage geeft het deel van de rechthebbende huishoudens aan dat gebruik maakt van die specifieke regeling. Hoe hoger dit percentage, hoe meer rechthebbende huishoudens geholpen worden met deze minimaregeling. Op basis van de inkomensgrenzen die per regeling worden gehanteerd, stellen we het aantal rechthebbende huishoudens vast⁴⁹. Hiervoor maken we gebruik van openbare gemeentelijke gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het aantal huishoudens dat gebruik maakt van de regeling is gebaseerd op aangeleverde gegevens vanuit de organisaties die verantwoordelijk zijn voor de regelingen⁵⁰. In onderstaande tabel is het bereik per regeling weergegeven.

Minimaregelingen	Inkomensgrens	Aantal rechthebbende huishoudens	Aantal huishoudens dat gebruik maakt van de regeling	Bereik (%)
Het Meedoenfonds	125% bijstandsnorm	4.500	2.024	45,0%
VoorzieningenWijzer	Geen grens	28.000	217	0,8%
Jeugdfonds Sport & Cultuur ⁵¹	125% bijstandsnorm	1.300	173	13,3%
Collectieve aanvullende zorgverzekering	125% bijstandsnorm	4.500	1.261	28,0%
Bijzondere bijstand ⁵²	110% bijstandsnorm	3.200	1.257	39,3%
Individuele inkomens toeslag	3 jaar lang 100% bijstandsnorm	1.450	1.243	85,7%
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	100% bijstandsnorm	2.000	1.864	93,2%

Tabel 8. Aantal rechthebbende huishoudens, huishoudens die gebruik maken van de regelingen en het bereik per regeling (2022)

Omdat voor de VoorzieningenWijzer geen inkomensgrens wordt gehanteerd, kan elk huishouden in de gemeente aanspraak maken op de VoorzieningenWijzer. Dit verklaart waarom het bereik van deze regeling aanzienlijk lager ligt dan van andere regelingen. In de praktijk zien we dat de Voorzieningenwijzer met name door minimaalhuishoudens wordt

⁴⁸ Voor dit onderzoek gebruiken we beschikbare gegevens van 2022 omdat dit het meest recente volledige jaar was waarover gegevens beschikbaar waren tijdens de onderzoeksperiode.

⁴⁹ In onze analyse nemen wij de vermogensgrenzen niet mee omdat wij bij het vaststellen van het aantal rechthebbende huishoudens gebonden zijn aan het gebruik van openbare data (CBS Statline). Deze openbare data, op gemeentelijk niveau, bevat enkel informatie met betrekking tot het aantal huishoudens per inkomensgrens en bevat geen informatie over het aantal huishoudens per vermogensgrens.

⁵⁰ Het gaat hierbij om de gemeente Midden-Groningen, BWRI, Jeugdfonds Sport & Cultuur en BS&F.

⁵¹ Omdat het CBS geen openbare gegevens heeft van de leeftijd van huishoudens met kinderen, hebben wij voor het vaststellen van het aantal rechthebbende huishoudens voor het Jeugdfonds gebruik gemaakt van de gegevens van het fonds zelf. Aangezien enkel huishoudens met kinderen onder de 18 jaar gebruik kunnen maken van het Jeugdfonds, is het aantal rechthebbende huishoudens voor het Jeugdfonds lager dan bijvoorbeeld voor het Meedoenfonds en de CAZ waar dezelfde inkomensgrens wordt gehanteerd.

⁵² Ondanks dat er voor bepaalde kosten van de bijzondere bijstand de inkomensgrens van 100% wordt gehanteerd, zijn wij voor het bereik uitgegaan van een grens van 110% van de bijstandsnorm.

gebruikt. Van alle inwoners die gebruik maakten van de VoorzieningsWijzer in 2022 had 43% een inkomen tot 100% van de bijstandsnorm en 71% tot 120% van de bijstandsnorm⁵³.

Ook zien we dat het bereik van het Jeugdfonds en de CAZ verhoudingsgewijs laag is. Het bereik van de CAZ is in de gemeente Midden-Groningen (28%) bovendien aanzienlijk lager dan het landelijk gemiddelde (36% in 2022). Wel is de CAZ niet voor iedereen die er recht op heeft de meest voordelige optie. Zo is het voor mensen met weinig geld zonder lichamelijke klachten vaak financieel voordeliger om geen gebruik te maken van de CAZ. Het lage bereik van het Jeugdfonds (13,3%) is echter opmerkelijker. Volgens uitvoerders en hulporganisaties wordt het Jeugdfonds beperkt benut omdat de gemeente en het BWRI nog beperkt aandacht geven aan deze regeling en de samenwerking met intermediairs - die ouders en kinderen op het Jeugdfonds kunnen wijzen - tot voor kort niet soepel liep. Het bereik van het Meedoenfonds ligt daarnaast al een fractie hoger dan het Jeugdfonds en de CAZ, namelijk op 45%.

Bijna twee vijfde van de rechthebbende huishoudens maakt gebruik van bijzondere bijstand. Strikt genomen kan bij de verlening van bijzondere bijstand niet gesproken worden over het bereik van de doelgroep. Het recht op bijzondere bijstand ontstaat immers alleen als er sprake is van noodzakelijke kosten en er geen beroep kan worden gedaan op toereikende collectieve voorzieningen. Dat rechthebbende huishoudens niet altijd gebruik maken van deze regeling, is daarom verklaarbaar. Wel blijft het mogelijk dat een deel van de rechthebbende huishoudens die niet gebruik maakt van bijzondere bijstand, deze regeling onbenut laat, bijvoorbeeld omdat ze niet precies weten waarvoor zij bijzondere bijstand kunnen aanvragen.

Verder zien we dat het bereik voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en de IIT het hoogst is. Echter is het bereik van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen in de praktijk waarschijnlijk lager omdat de regeling open staat voor huishoudens met een inkomen tot 100% van de bijstandsnorm waarbij bepaalde vaste lasten zijn verrekend, zoals huur en zorg. Bijgevolg kunnen ook huishoudens met een inkomen van iets meer dan 100% van de bijstandsnorm in aanmerking komen voor deze regeling. Hoe groot de groep huishoudens precies is die in aanmerking komt, is alleen moeilijk vast te stellen. Dit geldt eveneens voor het aantal rechthebbende huishoudens voor de IIT, al is de verwachting niet dat het bereik per se lager ligt⁵⁴. Wel dient het bereik van de IIT opgevat te worden als een ruwe schatting.

5.2 Het bereik van minimaregelingen in Midden-Groningen wijkt af van de gemeente Groningen

Van enkel de gemeente Groningen zijn er gegevens beschikbaar over het bereik van minimaregelingen. Hoewel de gegevens beperkt zijn en niet beschikbaar zijn voor alle regelingen, zetten deze gegevens het bereik in de gemeente Midden-Groningen wel in perspectief. Van de gemeente Eemsdelta en Terneuzen is er geen of onvoldoende informatie beschikbaar over het bereik van minimaregelingen om een vergelijking te kunnen maken.

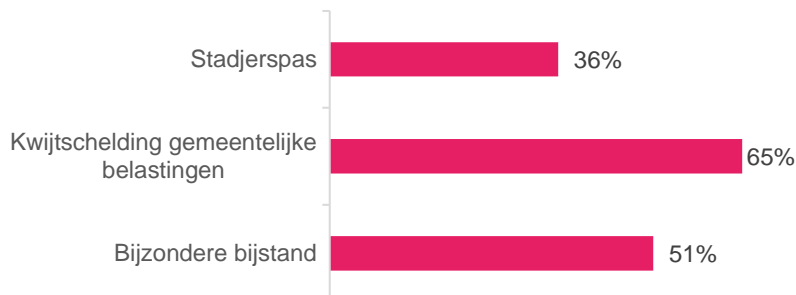
De gemeente Groningen heeft meegedaan aan de lokale Armoedescan over het jaar 2019 van het CBS⁵⁵. Voor een aantal regelingen is het bereik bepaald (zie figuur 6). Met de bijzondere bijstand werd 51% van de rechthebbende huishoudens bereikt. Dit is een stuk hoger dan de 39% van de gemeente Midden-Groningen. We kunnen niet met zekerheid vaststellen waar dit aan ligt, maar dit kan bijvoorbeeld te maken hebben met de soort kosten die vergoed

⁵³ VoorzieningsWijzer (2022) Jaarcijfers uitvoering Midden-Groningen

⁵⁴ Voor het vaststellen van het aantal rechthebbende huishoudens voor de IIT maken we gebruik van openbaar beschikbare data van het CBS over het aantal huishoudens in de gemeente Midden-Groningen die langdurig weinig geld hebben. Deze CBS-gegevens over het aantal huishoudens bevat echter ook gepensioneerden, die geen recht hebben op de IIT. Ook hanteert het CBS een grens van minimaal vier jaar om te spreken van een langdurig laag inkomen, terwijl de IIT in de gemeente Midden-Groningen al benut kan worden door inwoners die minimaal drie jaar een langdurig laag inkomen hebben. Omdat het aandeel huishoudens met een inkomen van 100% gedurende drie jaar hoger ligt dan de 100% grens gedurende vier jaar, maar waarschijnlijk lager dan bij de grens van 110%, werken wij met een gemiddelde van het aantal huishoudens met een inkomen van 100% gedurende vier jaar en het aantal huishoudens met een inkomen van 110% gedurende vier jaar.

⁵⁵ CBS (2024) Armoedescan.

worden vanuit de bijzondere bijstand, de gehanteerde inkomensgrens en/of de communicatie over de bijzondere bijstand. Voor de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen geldt echter het omgekeerde: het bereik was hiervan in Groningen veel lager dan in Midden-Groningen (65% versus 93%). Mogelijk heeft dit te maken met het verschil in peildatum: het Noordelijk Belastingkantoor (dat ook de kwijtschelding voor Groningen verzorgt) benadert inwoners automatisch als zij het jaar daarvoor ook kwijtschelding hadden, waardoor het bereik door de jaren heen kan zijn toegenomen. De Stadjerspas, de meedoenregeling van Groningen, had in 2019 een wat lager bereik dan het Meedoenfonds in Midden-Groningen in 2022 (36% versus 45%).

Figuur 6. Bereik per regeling gemeente Groningen (2019). Bron: CBS Armoedescan

We hebben over het Jeugdfonds geen concrete cijfers van de referentiegemeenten. Wel werd in een interview met een medewerker van het Jeugdfonds aangegeven dat het bereik van deze regeling in de gemeente Midden-Groningen lager is dan in andere Groningse gemeenten, waar het bereik doorgaans 25% is met uitschieters tot 40%. Dit verschil wordt waarschijnlijk veroorzaakt door het verschil in communicatie-inspanningen tussen gemeenten en een minder actieve rol van Stichting Leergeld als intermediair in de gemeente Midden-Groningen.

5.3 Het bereik van de regelingen verschilt per type huishouden

Voor een aantal minimaregelingen kunnen we op basis van beschikbare informatie een uitsplitsing maken in het bereik per type huishoudens. Voor de regelingen waarbij deze uitsplitsing mogelijk is, verschilt echter wel het detailniveau waarop gegevens over het bereik worden geregistreerd. Daarom lichten we niet dezelfde huishoudtypen per regeling uit en kunnen we geen regelingbreed beeld schetsen van welke doelgroepen relatief minder worden bereikt. Wel zien we enkele opvallende verschillen in het bereik van minimaregelingen tussen type huishoudens.

5.3.1 Lager gebruik collectieve aanvullende zorgverzekering onder 65-plussers

Als we kijken naar het gebruik van de CAZ en dit toespitsen op de leeftijd van de oudste persoon binnen een huishouden, valt op dat het bereik bij 65-minners mensen hoger is dan bij 65-plussers (30,9% en 23,6% respectievelijk). Deels kan dit worden verklaard doordat de CAZ niet voor iedereen de meest passende optie is, en dat dit waarschijnlijk in meerdere mate geldt voor ouderen. Uit onderzoek van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZA) in 2021 bleek al dat met name ouderen een flink prijsnadeel ervaren als zij kiezen voor een CAZ⁵⁶. Het is dus aannemelijk dat dit ook een belangrijke reden is waarom het gebruik van de CAZ relatief lager ligt onder 65-plussers dan bij 65-minners in Midden-Groningen.

Leeftijd	Aantal rechthebbende huishoudens	Aantal huishoudens dat gebruik maakt van de regeling	Bereik (%)
< 65 jaar	2.500	789	30,9%
>= 65 jaar	2.000	472	23,6%

Tabel 9. Gebruik collectieve aanvullende zorgverzekering per leeftijdscategorie (2022)

5.3.2 Hoger gebruik bijzondere bijstand en individuele inkomensvoetstuk door huishoudens met kinderen

In onderstaande tabel is te zien dat het bereik van bijzondere bijstand het hoogst is bij eenoudergezinnen met kinderen en paren met kinderen. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat huishoudens met kinderen relatief vaker geregistreerde

⁵⁶ [Monitor zorgverzekeringen 2021 | NZa-Magazines.](#)

problematische schulden hebben en bijgevolg vaker onder bewind staan, waarvan de kosten via de bijzondere bijstand kunnen worden vergoed⁵⁷. Het gros van de aanvragen voor bijzondere bijstand in de gemeente Midden-Groningen gaat ook over bekostiging van bewindvoering (zie ook hoofdstuk 7). Onze inschatting is dat het bereik van de IIT onder huishoudens met kinderen eveneens hoger ligt dan onder huishoudens zonder kinderen, alleen is het voor deze regeling moeilijker om het exacte percentuele bereik te bepalen per type huishouden⁵⁸. Het hoge bereik van de IIT onder deze groep kan verklaard worden doordat de maandelijkse lasten bij deze huishoudens vaak hoger liggen, waardoor zij sneller hun toevlucht zoeken in de IIT om in hun levensonderhoud te voorzien.

Huishoudtype	Aantal rechthebbende huishoudens	Aantal huishoudens dat gebruik maakt van de regeling	Bereik (%)
Eenpersoonshuishouden	2.200	790	35,9%
Eenoudergezinnen met kinderen	400	224	56,0%
Paar met kinderen	200	109	54,5%
Paar zonder kinderen	400	134	33,5%

Tabel 10. Gebruik bijzondere bijstand per huishoudtype (2022)

Net als in de gemeente Midden-Groningen is ook in de **gemeente Groningen** het bereik van de bijzondere bijstand het hoogst onder eenoudergezinnen met kinderen, gevolgd door paren met kinderen. Dit blijkt uit de Armoedescan van het CBS (2019).

5.3.3 *Het Meedoenfonds wordt beduidend minder gebruikt door 65-plussers*

Het gebruik van het Meedoenfonds kan worden uitgesplitst naar 65-minners en 65-plussers. Het bereik van deze regeling is substantieel hoger onder 65-minners. Het lage bereik bij 65-plussers kan een indicatie zijn dat de aangeboden activiteiten en regelingen van het Meedoenfonds niet aansluiten bij de interesses van deze doelgroep. Ook kan de toegankelijkheid van de aangeboden activiteiten een belemmering vormen voor ouderen om zich aan te melden voor het Meedoenfonds. Het lage bereik van 65-plussers kan ook een indicatie zijn dat oudere mensen minder bereikt worden in de communicatie/promotie van het Meedoenfonds en daarom minder bekend zijn met het fonds.

Leeftijd	Aantal rechthebbende huishoudens	Aantal huishoudens dat gebruik maakt van de regeling	Bereik (%)
< 65 jaar	4.350	3.675	84,5%
>= 65 jaar	2.200	216	9,8%

Tabel 11. Gebruik Meedoenfonds per leeftijdscategorie (2022)

Uit cijfers van de Armoedescan van CBS (2019) blijkt dat in de **gemeente Groningen** het bereik bij hun variant van het Meedoenfonds (de Stadspas) onder 65-plussers eveneens veel lager ligt dan onder 65-minners.

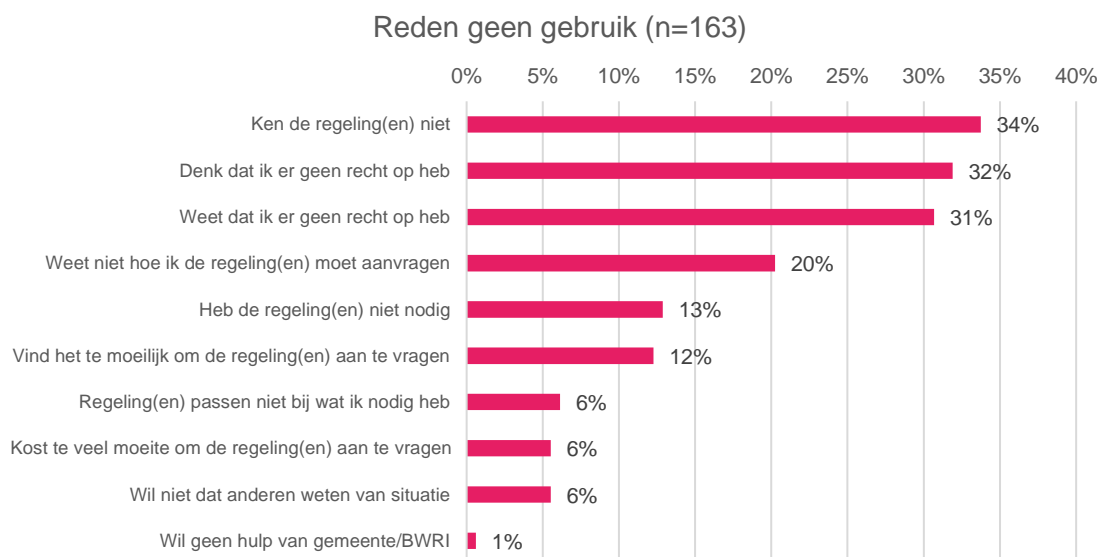
5.4 Niet-gebruik van regelingen komt vooral door onbekendheid met regelingen

In de vragenlijst vroegen we respondenten die geen gebruik maken van een of meerdere minimaregelingen, waarom zij deze regeling(en) niet gebruiken. Respondenten konden meerdere antwoordopties kiezen. Uit hun antwoorden blijkt dat de voornaamste reden is dat zij onbekend zijn met deze regelingen (34%). Dit betekent overigens niet dat de niet-gebruiker ook daadwerkelijk in aanmerking komt voor deze regeling. Ook veel respondenten geven aan dat zij denken

⁵⁷ [Sociaal Planbureau Groningen \(2023\) Feitenblad Armoede en schulden Gemeente Midden-Groningen](#)

⁵⁸ Voor het bepalen van het aantal rechthebbende huishoudens voor de IIT maken we gebruik van CBS-data. In een eerdere voetnoot noemden we al dat het, op basis van deze gegevens, moeilijk is om een exacte inschatting te maken van het totaal aantal rechthebbende huishoudens van de IIT, wat in meerdere mate geldt voor een uitsplitsing naar type huishouden. Daarom is ervoor gekozen om het percentuele bereik van de IIT per type huishouden niet op te nemen in dit rapport, omdat deze percentages met te veel onzekerheid zijn omgegeven. Wel zien we dat het bereik van de IIT bij huishoudens met kinderen duidelijk hoger ligt dan het bereik bij huishoudens zonder kinderen. Op basis daarvan kunnen we voorzichtig de conclusie trekken dat de IIT dus meer wordt gebruikt door huishoudens met kinderen. Hoe groot dit verschil tussen huishoudens met en zonder kinderen in de praktijk is, is echter moeilijk vast te stellen.

geen recht te hebben op de regeling(en) (32%). Dit kan erop wijzen dat zij op basis van de beschikbare informatie over de regelingen moeilijk kunnen bepalen of zij hier recht op hebben. Een kleine groep respondenten geeft aan dat ze geen gebruik maken van de minimaregeling(en) omdat ze geen hulp willen van het BWRI of de gemeente (1%) of niet willen dat anderen weten van hun situatie (6%).

Figuur 7. Redenen waarom mensen geen gebruik maken van minimaregelingen

6 Toegankelijkheid regelingen

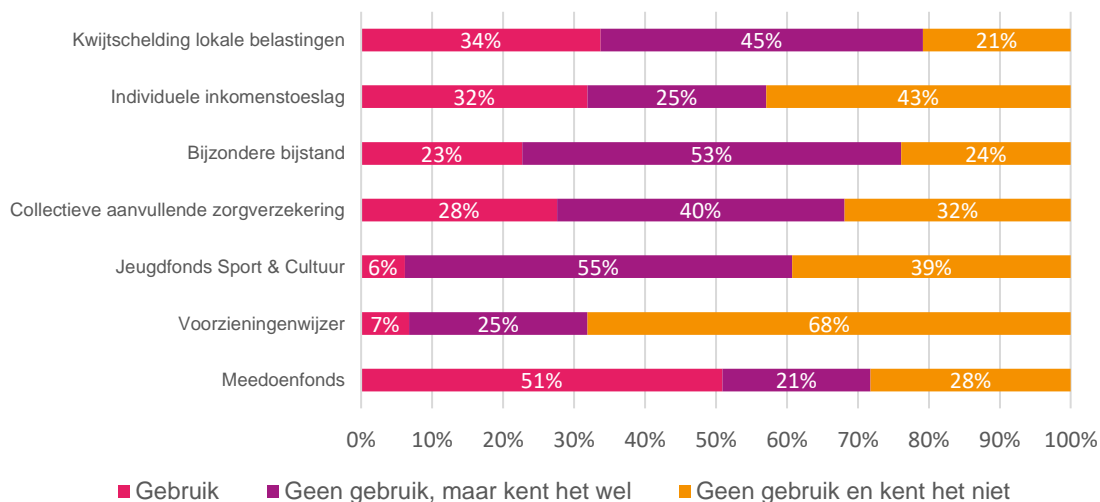
Minimaregelingen zijn toegankelijk als iedereen die ervoor in aanmerking komt ook in staat is om hier eenvoudig gebruik van te maken. Om een regeling toegankelijk te maken, moeten inwoners weten dat deze regelingen er zijn, moet het eenvoudig zijn om informatie over de regelingen te vinden en deze aan te vragen. In dit hoofdstuk bekijken we hoe de toegankelijkheid van de minimaregelingen wordt ervaren. We baseren ons hierbij op de resultaten uit de vragenlijst onder inwoners, interviews met beleidsmedewerkers, uitvoerders en samenwerkingspartners en het groepsgesprek met partijen die veel in contact staan met inwoners met weinig geld.

6.1 Niet alle minimaregelingen zijn even bekend onder inwoners

6.1.1 VoorzieningenWijzer en individuele inkomstentoeslag het minst bekend onder respondenten

Aan respondenten van de vragenlijst vroegen we welke regelingen zij gebruiken en welke bij hen bekend zijn. Op basis van de uitkomsten zien we dat met name de VoorzieningenWijzer (68%) en de IIT (43%) bij veel respondenten nog onbekend zijn. Deze conclusie is begrijpelijk voor de IIT, omdat slechts een beperkt aantal huishoudens in aanmerking komt voor deze regeling. Wel wordt deze regeling nog door veel minimahuishoudens niet gebruikt ook al hebben ze hier recht op (zie vorige hoofdstuk). Verder is de lage bekendheid van de VoorzieningenWijzer onder niet-gebruikers opmerkelijk. Deze regeling is immers door alle inwoners te gebruiken en kan voor veel inwoners van waarde zijn, gezien het hoge niet-gebruik van bepaalde minimaregelingen.

Bekendheid en gebruik minimaregelingen (n=163)

Figuur 8. Bekendheid en gebruik van minimaregelingen onder respondenten

6.1.2 Meedoenfonds, bijzondere bijstand, CAZ en kwijtschelding onder grofweg driekwart van de respondenten bekend

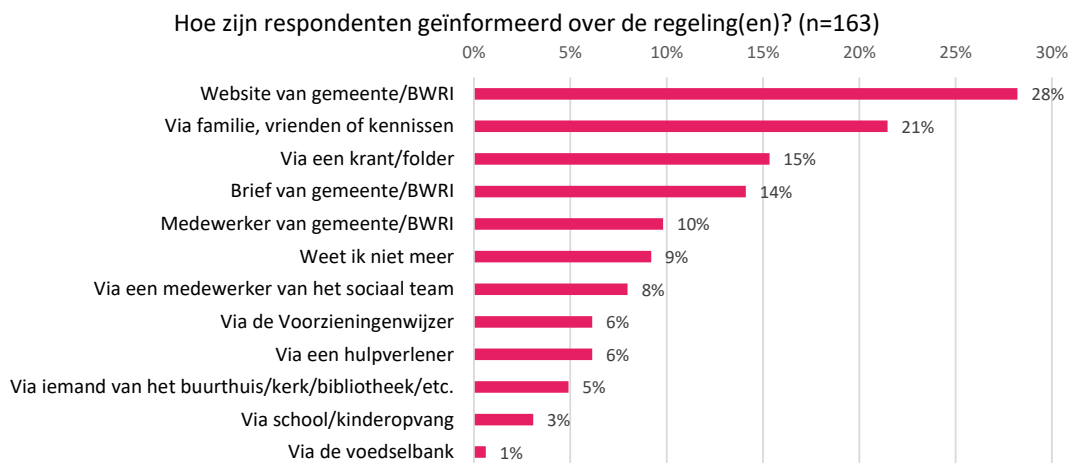
Uit figuur 8 blijkt dat een deel van de minimaregelingen bij de meeste respondenten bekend is. Dit geldt bijvoorbeeld voor het Meedoenfonds (onder 72% bekend), bijzondere bijstand (onder 76% bekend), de CAZ (onder 68% bekend) en kwijtschelding gemeentelijke belastingen (onder 79% bekend). Dit kan deels verklaard worden doordat ruim de helft van de respondenten een uitkering ontvangt en, daardoor, proactief vanuit het BWRI informatie ontvangt (met name via de nieuwsbrief) of wordt gewezen op overige regelingen. Daarnaast valt op dat veel respondenten weten van de bijzondere bijstand en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, maar hier geen gebruik van maken, waarschijnlijk omdat ze hier geen recht op hebben. Dit hebben we niet uit de enquête kunnen herleiden.

6.1.3 *Onbekendheid van minimaregelingen met name onder alleenstaanden tussen de 26 en 45 jaar*

Respondenten van de vragenlijst die aangeven geen gebruik te maken van één of meerdere regelingen, vroegen we waarom ze hier geen gebruik van maken. 55 respondenten (34%) geeft aan de regeling(en) niet te kennen. Als we kijken naar de kenmerken van deze groep respondenten, dan valt op dat dit voornamelijk mensen zijn die tussen de 26 en 45 jaar oud zijn (24 van de 55 respondenten), alleenstaand zijn (25 van de 55 respondenten) en mensen met een uitkering (32 van de 55 respondenten). Met name deze groep inwoners is relatief onbekend met de minimaregelingen van de gemeente Midden-Groningen.

6.1.4 *Veel respondenten kennen minimaregelingen via de website van de gemeente/BWRI en familie, vrienden en kennissen*

Inwoners van de gemeente Midden-Groningen kunnen via verschillende kanalen te horen krijgen over de verschillende minimaregelingen. Respondenten die één of meerdere regelingen kenden, wisten hier met name van doordat ze de website van de gemeente of het BWRI hadden bezocht (28%). Andere belangrijke informatiebronnen zijn familie, vrienden en kennissen (21%). Verder valt op dat respondenten via verschillende personen en kanalen wisten van de regelingen. Dit benadrukt het belang van de inzet van meerdere communicatiekanalen. Ook tonen deze resultaten dat inwoners vaak al weten van de minimaregelingen voordat ze in gesprek gaan met een hulpverlener of een medewerker van de gemeente of het sociaal team.

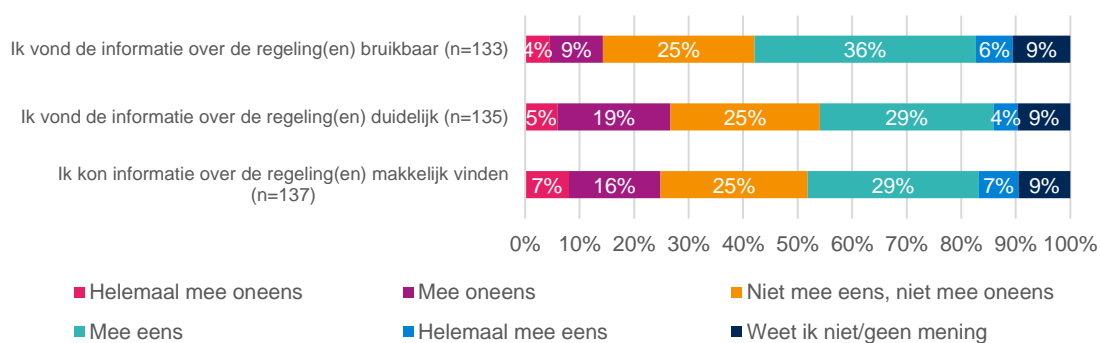
Figuur 9. Gebruik informatiebronnen voor de minimaregelingen

6.2 **Mogelijkheden om de communicatie over minimaregelingen te verbeteren**

6.2.1 *Wisselende meningen over de vindbaarheid, duidelijkheid en bruikbaarheid van informatie*

Respondenten zijn gevraagd hoe zij de informatievoorziening over de minimaregelingen vinden (zie figuur 9).⁵⁹ Daarbij hebben we gevraagd naar de mate waarin deze informatie makkelijk te vinden is, duidelijk en bruikbaar is. Een groot deel van de respondenten is (enigszins) tevreden met de informatievoorziening, zeker als het gaat om de bruikbaarheid van de informatie. Tegelijkertijd vindt ruim een vijfde van de respondenten de informatie niet of geheel niet duidelijk of makkelijk vindbaar. Binnen deze groep zien we relatief veel inwoners in de leeftijd van 46 tot en met 64 jaar en 65-plussers. Een vergelijkbaar beeld komt naar voren in de gesprekken met partijen die veel contact hebben met inwoners met weinig geld: hoe ouder mensen zijn, hoe moeilijk het voor hen is om de juiste informatie te vinden. Voor 65-plussers geldt dat zij vaak minder digitaal vaardig zijn dan jongere leeftijdsgroepen.

⁵⁹ Niet voor alle respondenten waren deze vragen van toepassing, bijvoorbeeld als zij niet zelf de regeling hebben aangevraagd of als zij niet gebruik hebben gemaakt van een regeling. Vandaar dat het aantal respondenten die op de stellingen in de figuur hebben gereageerd, minder is dan het totaal aantal respondenten op de vragenlijst.

Figuur 10. Stellingen over de informatievoorziening van de regeling(en)

6.2.2 Websites worden als onvoldoende gebruiksvriendelijk bevonden

Veel inwoners en uitvoerders vinden de websites van het BWRI en de gemeente onvoldoende gebruiksvriendelijk. Zij geven aan dat sommige informatie op deze websites gedateerd is (zoals in te downloaden flyers) en hyperlinks niet correct doorverwijzen. Ook is relevante informatie niet goed vindbaar en wordt niet altijd begrijpelijk aangeboden, zoals de exacte en actuele voorwaarden om in aanmerking te komen voor de minimaregelingen. Daarnaast wordt er volgens gebruikers veel tekst gebruikt op de website, voelt de opbouw en indeling van deze teksten niet altijd intuïtief en worden er nog weinig visualisaties gebruikt om uitleg te bieden. Zeker voor inwoners met minder digitale vaardigheden, is de huidige website daardoor niet gebruiksvriendelijk.

De **gemeente Groningen** maakt op hun website een logisch onderscheid tussen verschillende categorieën van regelingen en vergoedingen voor minimahuishoudens, waaronder 'Extra's voor een laag inkomen', 'Vergoedingen voor jeugd en opvoeding' en 'Vergoedingen voor sport en cultuur', et cetera. Als iemand doorklikt op een bepaalde regeling, begint de webpagina met een korte beschrijving van de regeling (vaak 1 of 2 zinnen), met daaropvolgend vaste en herkenbare onderdelen, zoals 'Aanvragen', 'Voorwaarden', 'Hulp nodig?' en 'Contact'. De zinnen zijn kort en zoveel mogelijk op B1-niveau geschreven.

6.2.3 Communicatie richting niet-bijstandsgerechtigden wordt als beperkt ervaren

Inwoners die al in beeld zijn bij het BWRI omdat ze bijstandsgerechtigd zijn, worden goed bediend met informatie over de minimaregelingen. Zij ontvangen bijvoorbeeld brieven en mails vanuit het BWRI waarin hierover informatie wordt gedeeld en zij ook worden geattendeerd op regelingen waar zij (nog) niet van gebruik maken. Uitvoerders en hulporganisaties geven echter aan dat de informatie over minimaregelingen vanuit het BWRI richting niet-bijstandsgerechtigden nog te beperkt is. Het BWRI communiceert wel over deze regelingen via kranten, huis-aan-huisbladen en social media, maar hiermee wordt niet iedereen bereikt die in aanmerking komt voor de regelingen. Hulporganisaties noemen met name ouderen en werkende armen als doelgroepen die daardoor worden gemist.

De **gemeente Groningen** stuurt iedereen onder de armoedegrens proactief een brief met alle mogelijkheden die er zijn om (financiële) ondersteuning te ontvangen. Op deze manier worden ook niet-bijstandsgerechtigden bereikt die vaak in mindere mate bekend zijn met de verschillende minimaregelingen.

6.2.4 Communicatie over minimaregelingen in extern beheer kan beter

Hoewel enkele minimaregelingen ingericht zijn en uitgevoerd worden door externe partijen, zijn de gemeente en het BWRI verantwoordelijk voor de communicatie hierover. Dit geldt voor de communicatie over het Meedoenfonds, de CAZ, de VoorzieningenWijzer en kwijschelding van gemeentelijke belastingen. Uitvoerders en hulporganisaties geven aan dat het BWRI nog niet voldoende de mogelijkheden benut om naar deze regelingen te verwijzen in hun communicatie-activiteiten. Ook zijn niet alle regelingen even goed bekend bij alle partijen in de gemeenten die veel contact hebben met mensen met weinig geld, waardoor zij inwoners ook niet kunnen attenderen op de regelingen, hen kunnen helpen om deze aan te vragen of hen kunnen verwijzen naar organisaties die hen daarbij kunnen helpen.

De **gemeente Terneuzen** heeft een korte flyer opgesteld van twee pagina's waarin alle minimaregelingen worden toegelicht. Deze flyer staat op de website maar kan ook worden gedeeld met uitvoerders en hulporganisaties zodat zij op hoofdlijnen bekend zijn met de hulp die minimahuishoudens kunnen ontvangen van de gemeente. Verder ontwikkelt de **gemeente Eemsdelta** een digitaal platform waarin "zoveel mogelijk lokale voorzieningen overzichtelijk, gebruiksvriendelijk en toegankelijk zijn ondergebracht", zoals blijkt uit hun kadernota voor armoedebeleid voor de periode 2023-2026. De bedoeling is dat dit platform leidt tot een duidelijker overzicht van welke regelingen er zijn, niet alleen vanuit de gemeente maar ook vanuit andere partijen (zoals de Voedselbank, Kledingbank Maxima, Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport & Cultuur).

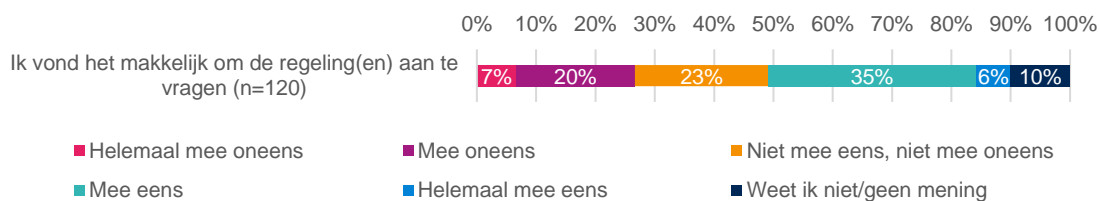
6.3 Complexiteit van de aanvraagprocedures verschilt per minimaregeling

6.3.1 Een deel van de inwoners gebruikt minimaregelingen niet omdat zij niet weten hoe ze deze moeten aanvragen

Uit het vorige hoofdstuk blijkt dat een deel van de respondenten geen gebruik maakt van één of meerdere minimaregelingen omdat ze niet weten hoe ze deze moeten aanvragen (20%), het moeilijk vinden om deze aan te vragen (12%) en/of het te veel moeite kost om deze aan te vragen (6%). Als we kijken naar welke groepen mensen niet weten hoe ze bepaalde regelingen moeten aanvragen, dan zien we dat deze antwoorden niet gebonden zijn aan leeftijd of levenssituatie. Op één uitzondering na: we zien relatief veel mensen van 46 jaar of ouder die het moeilijk vinden om minimaregelingen aan te vragen.

6.3.2 Met name de aanvraagprocedures voor de individuele inkomsttoeslag, bijzondere bijstand en kwijschelding gemeentelijke belastingen worden als complex ervaren

Van alle respondenten op de vragenlijst heeft ruim driekwart zelf één of meerdere regelingen aangevraagd. Veel van deze respondenten (41%) waren het (helemaal) eens met de stelling dat het aanvragen van de regeling(en) makkelijk was (zie figuur 11). Ruim een kwart van de respondenten (27%) was het hier (helemaal) mee oneens. Als we kijken naar de groep respondenten die aangeven dat zij de aanvraagprocedure (geheel) niet makkelijk vonden, dan zien we dat zij relatief veel gebruik maken van de individuele inkomsttoeslag, bijzondere bijstand en de kwijschelding gemeentelijke belastingen. Voor deze regelingen dienen inwoners - in vergelijking met het Meedoenfonds en het Jeugdfonds - veel bewijslast aan te leveren, zeker als ze geen bijstandsuitkering ontvangen. Uit gesprekken met uitvoerders van deze regelingen blijkt ook dat aanvragers regelmatig onvolledige en onjuiste informatie aanleveren, wat erop wijst dat de aanvraagprocedures voor deze regelingen als moeilijk worden ervaren.

Figuur 11. Opvattingen over de aanvraagprocedure van de regeling(en)

6.3.3 Veel verschillende organisaties die minimaregelingen uitvoeren, wat leidt tot verwarring onder inwoners

De minimaregelingen worden door verschillende organisaties uitgevoerd. Het BWRI is verantwoordelijk voor de bijzondere bijstand en de IIT, Menzis (met BS&F als portaalbeheerder) voor de CAZ en het Noordelijk Belastingkantoor voor kwijschelding van gemeentelijke belastingen. De VoorzieningenWijzer en het Meedoenfonds worden beide genoemd op de website van het BWRI, maar hiervoor bestaan ook aparte webpagina's en ligt de uitvoering van deze regelingen bij andere organisaties, respectievelijk Zorgweb en BS&F. Inwoners ervaren het als onoverzichtelijk dat de minimaregelingen door zoveel verschillende organisaties worden uitgevoerd. Ook verwachten veel inwoners ten onrechte dat deze organisaties onderling gegevens van inwoners met elkaar delen.

6.3.4 *Eenvoudige aanvraagprocedure maar onoverzichtelijk aanbod in het Meedoenfonds*

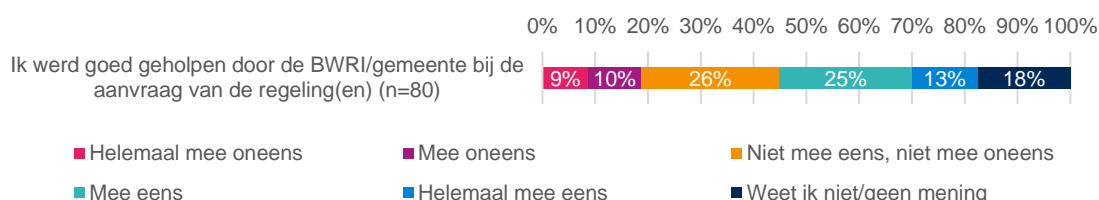
Vanuit inwoners en uitvoerders vernemen we dat inwoners het relatief eenvoudig vinden om toegang te krijgen tot het Meedoenfonds. De webwinkel zelf wordt echter door velen als rommelig en onoverzichtelijk ervaren. In de webwinkel bieden ruim 160 aanbieders hun producten, diensten, abonnementen of lidmaatschappen aan. Hoewel inwoners hierdoor voldoende keuzevrijheid hebben en er altijd wel passend aanbod is, kan het grote aanbod er ook toe leiden dat gebruikers het overzicht verliezen en daardoor minder gebruik maken van het keuzeaanbod. Zeker mensen die minder digitaal vaardig zijn kunnen hierdoor afhaken. Voor een deel kan dit verklaren waarom ongeveer 20% van de toegekende punten aan gebruikers niet zijn besteed in 2022⁶⁰.

De huidige inrichting van het Meedoenfonds kan ook leiden tot suboptimaal gebruik van punten. Zo kunnen gebruikers hun punten inzetten om sportlessen van hun kinderen rechtstreeks te 'boeken' bij een bepaalde aanbieder of het lesgeld te laten betalen door het Jeugdfonds. Als een gebruiker niet weet dat hij/zij in aanmerking komt voor het aanbod van het Jeugdfonds, kan het zijn dat zij hun punten gebruiken voor een deel van het aanbod waarvoor ze eigenlijk het Jeugdfonds konden inzetten. Dit geldt ook voor producten en diensten van Stichting Leergeld.

6.4 Inwoners zijn over het algemeen te spreken over de ondersteuning die zij ontvangen

6.4.1 *Inwoners hebben wisselende ervaringen met de ondersteuning vanuit het BWRI/de gemeente*

Bijna de helft van de respondenten (49%) is geholpen door een medewerker van BWRI/de gemeente. Van deze groep is 38% het (helemaal) eens met de stelling dat zij goed zijn geholpen door deze medewerker; 19% van hen is hier (helemaal) mee oneens. In gesprekken met inwoners en hulporganisaties uiten ze waardering dat medewerkers van het BWRI indien nodig maatwerk leveren. Hierdoor kunnen ook inwoners gebruik maken van bepaalde regelingen die het hard nodig hebben, maar hier strikt genomen niet voor in aanmerking komen⁶¹. Respondenten met minder goede ervaringen met het BWRI of de gemeente, benoemen dat er veel onduidelijkheid heerste over de voorwaarden waaraan zij moesten voldoen en de gegevens die zij moesten aanleveren. Volgens deze respondenten gaf de medewerker geen goede uitleg of had onvoldoende kennis van zaken.

Figuur 12. Opvattingen over de hulp van een medewerker van het BWRI/de gemeente bij het aanvragen van de regeling(en)

6.4.2 *Inwoners zijn tevreden over de hulp van hulpverleners maar vinden de bereikbaarheid ondermaats*

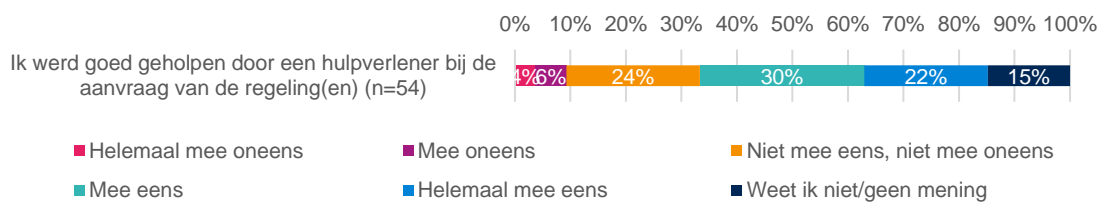
Van alle respondenten in de vragenlijst is een derde (33%) geholpen door een hulpverlener (zoals van Humanitas) bij het aanvragen van een miniregeling. Van deze respondenten is ruim de helft (52%) het (helemaal) eens met de stelling dat zij goed zijn geholpen door deze hulpverlener (zie figuur 13). Hoewel het hier gaat om een kleine groep respondenten (n=54), valt wel op dat de tevredenheid over de dienstverlening van hulporganisaties iets hoger ligt dan

⁶⁰ Met Gezond Boerenverstand (2022) Managementsamenvatting Meedoenfonds Midden-Groningen.

⁶¹ Medewerkers van het BWRI passen in uitzonderlijke gevallen de Omgekeerde Toets toe. Dit is een methodiek, ontwikkeld door Stimulanz, een kennisorganisatie die praktische diensten levert, trainingen organiseert en adviezen geeft aan gemeenten omtrent het sociaal domein. De Omgekeerde Toets is een stapsgewijze methodiek waarbij eerst wordt gekeken wat nodig is, welk effect wenselijk is en daarna pas getoetst wordt binnen welke grondwaarden van de diverse wetten dat past. Een BWRI-medewerker kan op basis hiervan besluiten dat een inwoner toch gebruik kan maken van een miniregeling hoewel deze hiervoor op basis van de voorwaarden niet in aanmerking komt.

de tevredenheid over de dienstverlening vanuit de gemeente of BWRI. Net als bij de hulp vanuit gemeente/BWRI, zijn respondenten soms ontevreden over de hulp van hulpverleners doordat zij onduidelijke of foutieve informatie hebben ontvangen.

Verder noemen inwoners en hulporganisaties dat de bereikbaarheid van Humanitas beperkt is. In de communicatie vanuit BWRI wordt met name verwezen naar Humanitas om hulp te krijgen bij het aanvraagproces, maar Humanitas is enkel gevestigd in Hoogezand. Voor inwoners die buiten Hoogezand wonen, kunnen hierdoor een drempel ervaren om hulp in te schakelen. Bijvoorbeeld omdat ze niet over een auto beschikken, de bus te duur is en de fiets geen optie omdat ze een beperking hebben of de afstand te groot is.

Figuur 13. Opvattingen over de hulp van een hulpverlener (bijvoorbeeld van Humanitas of de Kredietbank) bij het aanvragen van de regeling(en)

De **gemeente Eemsdelta** biedt inwoners met een laag inkomen vanaf 1 maart tot en met 31 december 2024 gratis openbaar vervoer aan. Zij kunnen met de 'Meedoen Pas' - die aangevraagd kan worden via de Kansshop - in het weekend de hele dag gratis reizen met de treinen van Arriva en de bussen van Qbuzz. Van maandag tot en met vrijdag kan dat tijdens de daluren. Voor de treinen van Arriva geldt gratis vervoer in Groningen en Friesland. Op deze manier wil de gemeente de mobiliteit van minimaalhuishoudens verbeteren en hen in staat te stellen mee te doen aan de samenleving.

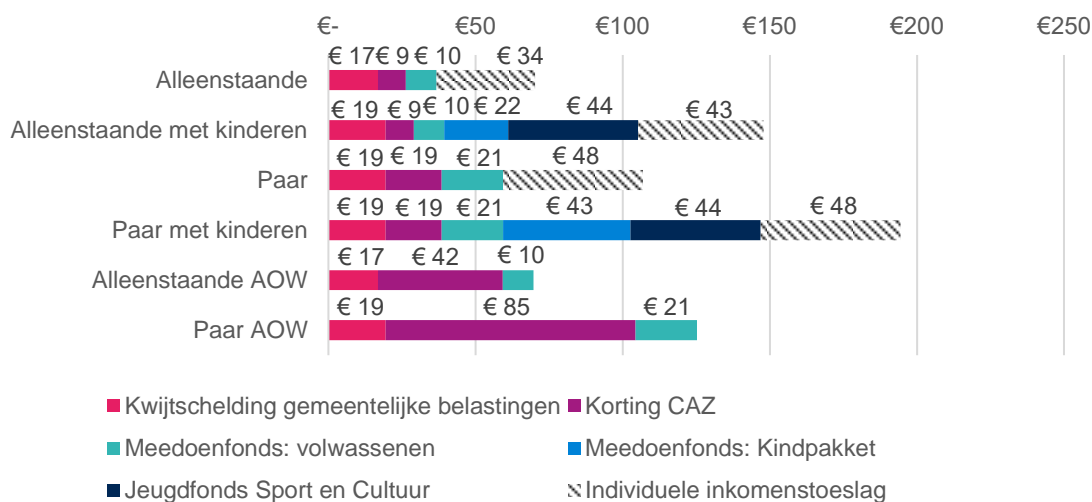
7 Effectiviteit en efficiëntie van regelingen

De effectiviteit van minimaregelingen gaat over de mate waarin de doelen van het minimale beleid zijn behaald met deze regelingen. Oftewel: leiden deze minimaregelingen tot het verminderen van armoede, vergroten van economische zelfredzaamheid, verbeteren van de toegang tot essentiële diensten en het verbeteren van de kwaliteit van leven van mensen met weinig geld. Om in beeld te brengen of de minimaregelingen daadwerkelijk de beoogde effecten hebben, kijken we onder meer naar de inkomenseffecten van de regelingen (zie bijlage E voor een toelichting van de berekening). Ook bespreken we wat inwoners, uitvoerders en hulporganisaties noemen als de effecten van de regelingen. Ten slotte gaan we in op de bekostiging van deze regelingen.

7.1 Minimaregelingen bieden inwoners meer financiële ademruimte

7.1.1 Gemeentelijke bijdrage verschilt per type huishouden

In de onderstaande figuur laten we de bijdrage zien van de verschillende minimaregelingen voor enkele standaard huishoudtypes met een inkomen van 100% van de bijstandsnorm⁶². De vermelde bedragen zijn de bedragen per type regeling die een huishouden maandelijks ontvangt van de gemeente als zij van alle regelingen gebruik zouden maken. Het totaalbedrag bestaat uit de som van de genoemde bedragen en is af te lezen op de horizontale as van de figuur. Omdat de hoogte van de tegemoetkomingen kan verschillen per huishoudtype, varieert ook de samenstelling van de gemeentelijke tegemoetkomingen. Uit deze figuur komt naar voren dat er aanzienlijke verschillen bestaan in de bijdragen van deze minimaregelingen tussen verschillende typen huishoudens.

Figuur 14. Opbouw maandelijkse gemeentelijke tegemoetkoming per huishoudtype bij een inkomen van 100% van de bijstandsnorm

Zo blijkt dat huishoudens met kinderen aanzienlijk meer tegemoetkomingen ontvangen dan huishoudens zonder kinderen. Dit komt doordat huishoudens met kinderen ook in aanmerking komen voor het Kindpakket vanuit het Meedoenfonds en het Jeugdfonds. Hoewel huishoudens met kinderen over het algemeen een hogere bijdrage van de gemeente ontvangen, impliceert dit overigens niet direct dat zij meer geld overhouden. Huishoudens bestaande uit

⁶² De bijzondere bijstand en de VoorzieningenWijzer zijn hierbij niet meegenomen. Zie bijlage E voor een toelichting. Aangezien de energietoeslag een vast bedrag per huishouden betreft en niet afhankelijk is van de samenstelling van een huishoud, is ervoor gekozen deze niet weer te geven in de figuur. In de figuur is de IIT weergegeven, echter heeft een persoon enkel recht op deze tegemoetkoming bij een langdurig laag inkomen.

meerdere personen hebben logischerwijs meer kosten dan alleenstaanden. Tevens blijkt uit de figuur dat samenwonende of getrouwde AOW'ers ook aanzienlijk hoge gemeentelijke bijdragen ontvangen als gevolg van de minimaregelingen. Dit komt met name doordat zij een hogere korting ontvangen op hun CAZ in vergelijking met andere huishoudtypes. Deze extra korting komt voort uit de aanname dat AOW'ers vaak een uitgebreidere aanvullende zorgverzekering hebben afgesloten.

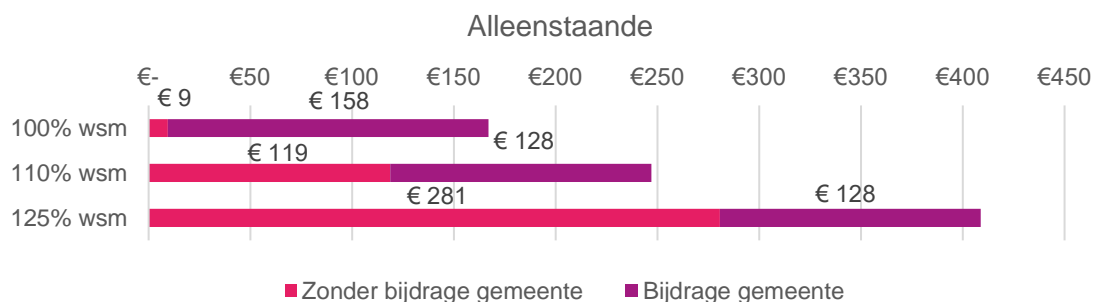
Naarmate het huishoudinkomen toeneemt, neemt het recht op gemeentelijke regelingen af. Bijvoorbeeld: wanneer het inkomen stijgt van 100% naar 110% van de bijstandsnorm, vervalt het recht op kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, wat resulteert in lagere tegemoetkoming vanuit de gemeente. De samenstelling van de gemeentelijke tegemoetkomingen voor huishoudtypes met andere inkomensgrenzen dan maximaal 100% van de bijstandsnorm is te vinden in bijlage E.

7.1.2 Bij geen enkel standaardtype huishouden is er sprake van een armoedeval

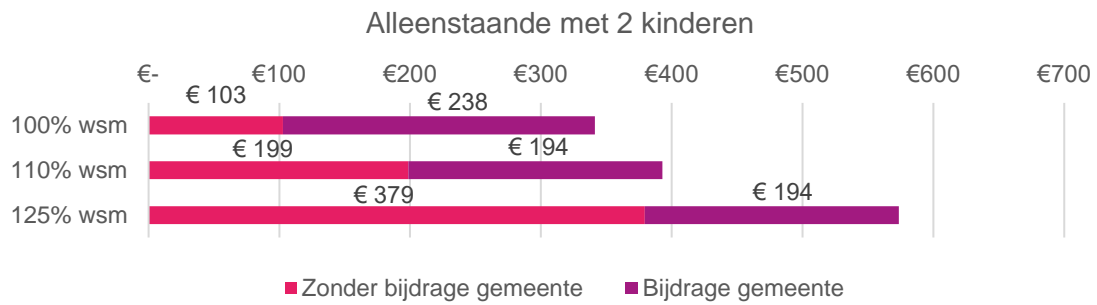
We onderzochten hoeveel geld specifieke huishoudtypes overhouden wanneer zij wel of geen gebruik maken van de gemeentelijke regelingen. Het vrij besteedbare budget is het resterende bedrag dat iemand overhoudt na aftrek van de ingeschatte maandelijks kosten (o.a. voor huur, elektra en huishoudelijke uitgaven).

In onderstaande figuren is een visuele weergave van het vrij besteedbaar budget per huishoudtype en inkomensgrens weergegeven. De roze balk geeft het vrij besteedbaar budget weer voor huishoudens die gemeentelijke bijdrage ontvangen. De paarse balk betreft de ontvangen bijdrage vanuit de gemeente voor dat type huishouden met het genoemde inkomen. De combinatie van de roze en paarse balk is het totaal vrij besteedbare budget, dus inclusief de gemeentelijke bijdrage. Dit totaal vrij besteedbaar budget is af te lezen op de horizontale as van de figuren. Ter verduidelijking: het vrij besteedbaar budget bij een paar (zonder kinderen) met een inkomen van 100% van de bijstandsnorm, betreft een tekort van € 113 zonder de gemeentelijke bijdrage. Wanneer zij gebruik maken van de gemeentelijke regelingen ontvangen zij een tegemoetkoming vanuit de gemeente van € 193. Hun vrij besteedbaar budget, inclusief de gemeentelijke bijdrage, bedraagt € 80 (- € 113 + € 193). In bijlage E staat per huishoudtype en inkomensgroep een overzicht van alle inkomsten en uitgaven waarop de berekening is gebaseerd.

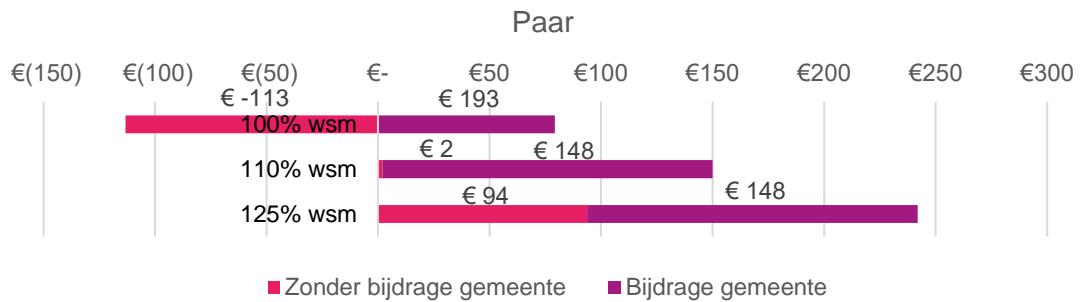
Op basis van onderstaande figuren concluderen wij dat een hoger inkomen voor alle huishoudtypes en alle inkomensgrenzen resulteert in een hoger vrij besteedbaar budget. Dit betekent dat voor geen enkel huishoudtype er sprake is van een teruggang in hun vrij besteedbaar inkomen (de 'armoedeval') als zij meer gaan verdienen. Voor de minimahuishoudens in de gemeente Midden-Groningen blijkt het financieel voordelig te zijn om een hoger inkomen te verwerven door (meer) te gaan werken. De grootste toename in het vrij besteedbaar inkomen is tussen de inkomensgrenzen van 110% naar 125% van de bijstandsnorm. Wanneer een persoon meer gaat werken, en daardoor uitkomt op een inkomen van 125% van de bijstandsnorm, compenseert de inkomensstijging het wegvallen van een groot deel van de gemeentelijke regelingen. Wel kan het zijn dat inwoners de financiële gevolgen van deze stap naar werk niet overzien (bijvoorbeeld doordat het onduidelijk is wat de wisselwerking is tussen verschillende regelingen) waardoor ze in de praktijk terughoudend zijn om te gaan werken.

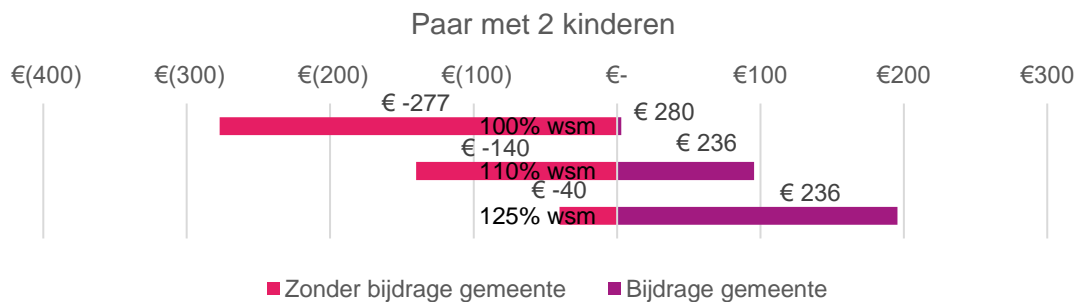
Figuur 15. Maandelijks vrij besteedbaar budget voor een alleenstaande zonder kinderen

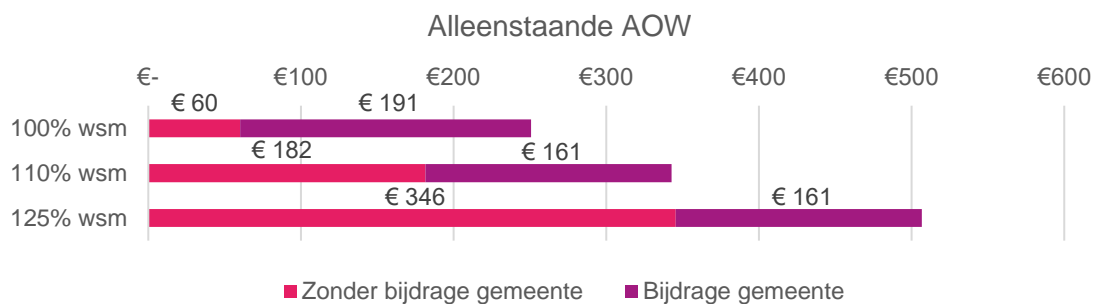
Figuur 16. Maandelijks vrij besteedbaar budget voor een alleenstaande met twee kinderen

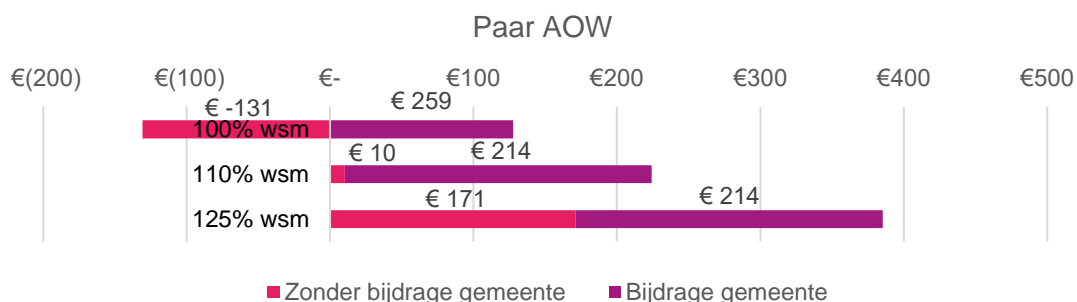
Figuur 17. Maandelijks vrij besteedbaar budget voor een paar zonder kinderen

Figuur 18. Maandelijks vrij besteedbaar budget voor een paar met twee kinderen

Figuur 19. Maandelijks vrij besteedbaar budget voor een alleenstaande AOW'er

Figuur 20. Maandelijks vrij besteedbaar budget voor een paar AOW'ers

7.1.3 *Alleenstaanden hebben een hoger vrij besteedbaar budget dan paren*

Alle minimahuishoudens ervaren een aanzienlijke toename in hun vrij besteedbaar budget door de gemeentelijke minimaregelingen. Het effect van de minimaregelingen op het vrij besteedbaar budget verschilt echter beduidend tussen de verschillende typen huishoudens. Alleenstaanden, zowel met als zonder kinderen, hebben op alle inkomensniveaus een hoger vrij besteedbaar budget per huishouden dan paren. Dit komt voornamelijk door de extra kosten die een paar maakt, bijvoorbeeld een hogere huur. Opvallend is dat een alleenstaande al vanaf 100% van de bijstandsnorm een positief vrij besteedbaar budget heeft, ook zonder de gemeentelijke regelingen, terwijl een paar zonder de gemeentelijke regelingen elke maand tekort zou komen bij dat inkomensniveau.

7.1.4 *Strengere inkomensgrenzen kunnen ertoe leiden dat minimahuishoudens maandelijks geld tekort hebben*

Hoewel er in de gemeente Midden-Groningen geen sprake is van een armoedeval wanneer iemand 5% of 10% meer gaat verdienen, willen wij benadrukken dat strengere inkomensgrenzen er mogelijk wel toe kunnen leiden dat sommige huishoudens te maken krijgen met een maandelijks tekort (negatief vrij besteedbaar inkomen). De minimaregelingen zorgen ervoor dat een paar met kinderen van een maandelijks tekort naar een maandelijks overschot gaan in hun besteedbaar inkomen. Zonder deze regelingen zou een inkomensgroei van 100% naar 110% van de bijstandsnorm voor dit type huishouden resulteren in een maandelijks financieel tekort. Dankzij de gemeentelijke regelingen gaan zij, bij een inkomen van 110% van de bijstandsnorm, van -€ 140 naar +€ 96 euro per maand. Wanneer de inkomensgrens van regelingen als het Meedoenfonds, CAZ en het Jeugdfonds zou worden aangepast van 125% naar 100%, betekent dit dat een deel van hun tegemoetkoming wegvalt, waardoor zij mogelijk weer te maken krijgen met een tekort per maand.

De gemeente Midden-Groningen kan ervoor kiezen om alle inkomensgrenzen zoveel mogelijk te gaan stroomlijnen. Een optie zou kunnen zijn om een strikter minimale beleid te hanteren waarbij de inkomensgrens van 110% wordt gehanteerd voor de CAZ, het Meedoenfonds en het Jeugdfonds⁶³. Door deze wijziging daalt het vrij besteedbaar budget van inkomens met een inkomen tot 125% van de bijstandsnorm (ten opzichte van de situatie zonder gestroomlijnde inkomensgrenzen). De verandering in het vrij besteedbaar budget is het kleinst voor alleenstaanden, omdat zij op minder geld recht hebben vanuit het Meedoenfonds en ook geen aanspraak maken op het Jeugdfonds. Zij lopen hierdoor het minste geld mis ten opzichte van huishoudens met kinderen. Voor alleenstaanden met kinderen en een

⁶³ Bij het bepalen van de inkomenseffecten van deze mogelijke wijziging voor huishoudens worden niet de bijzondere bijstand, de IIT en de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen meegenomen. Omdat de IIT een regeling is voor inwoners met een langdurig laag inkomen en een toename in inkomen op korte termijn niet te verwachten is, is deze regeling minder relevant om mee te nemen in het bepalen van het effect van een inkomensstijging op het resterend budget. De bijzondere bijstand nemen we niet mee omdat de tegemoetkoming uit deze regeling sterk afhangt van de persoonlijke situatie van de aanvrager en het dus niet mogelijk een generiek effect van deze regeling te schetsen. Omdat het wettelijk niet is toegestaan om de inkomensgrens voor de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen aan te passen, laten wij deze op 100% staan. De energietoeslag blijft in deze korte analyse voor alle huishoudens toegankelijk.

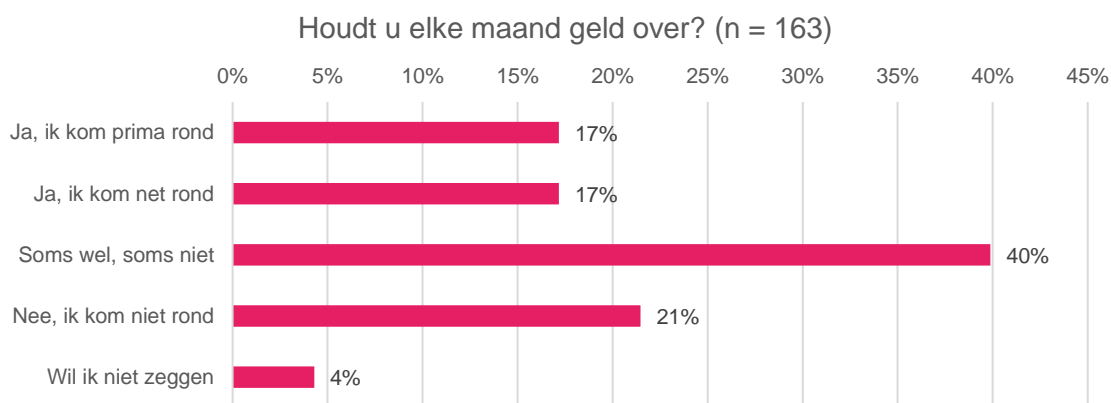
paar met kinderen is het effect van deze wijziging het grootst. Door deze aanpassing verliezen zij hun aanspraak op het Jeugdfonds waardoor zij een grote tegemoetkoming vanuit de gemeente mislopen. Voor een paar met kinderen neemt het vrij besteedbaar budget zelfs af wanneer zijn van een inkomen van 110% naar 125% van de bijstandsnorm gaan. In dit specifieke geval, met deze inkomensgrenzen loont het niet om te gaan werken.

7.2 Veel inwoners ervaren dat ze iedere maand nog geld te kort komen ondanks de minimaregelingen

7.2.1 Een groot deel van de respondenten houdt elke maand niet of slechts soms geld over

We vroegen in de vragenlijst of respondenten elke maand geld overhouden. In de onderstaande figuur zien we dat een deel van hen prima rondkomt (17%) of net rondkomt (17%). Een grote meerderheid geeft echter aan niet of soms rond te komen (61%). Hierbij moet wel opgemerkt worden dat ruim de helft van de ondervraagden een bijstandsuitkering ontvangt en deze resultaten dus niet representatief zijn voor alle inwoners van de gemeente Midden-Groningen. Wel zijn er ook veel niet-bijstandsgerechtigden die niet of soms rondkomen. Van alle respondenten die maandelijks niet of soms rondkomen, werkt 18% voor een baas en ontvangt 19% pensioen.

Deze conclusie lijkt haaks te staan op de analyse in paragraaf 7.1. Die analyse is echter gebaseerd op bepaalde aannames over de uitgaven en op een 'standaard' huishoudens (zie bijlage E). In de praktijk kunnen huishoudens minder inkomsten of meer uitgaven hebben dan deze standaard huishouders. De vragenlijst is juist gericht op de mate waarin respondenten *ervaren* dat zij geld tekortkomen. Dat veel respondenten een gebrek aan geld ervaren, kan erop wijzen dat de beschikbare landelijke en lokale inkomensondersteuning voor een deel van de inwoners onvoldoende is om rond te komen.

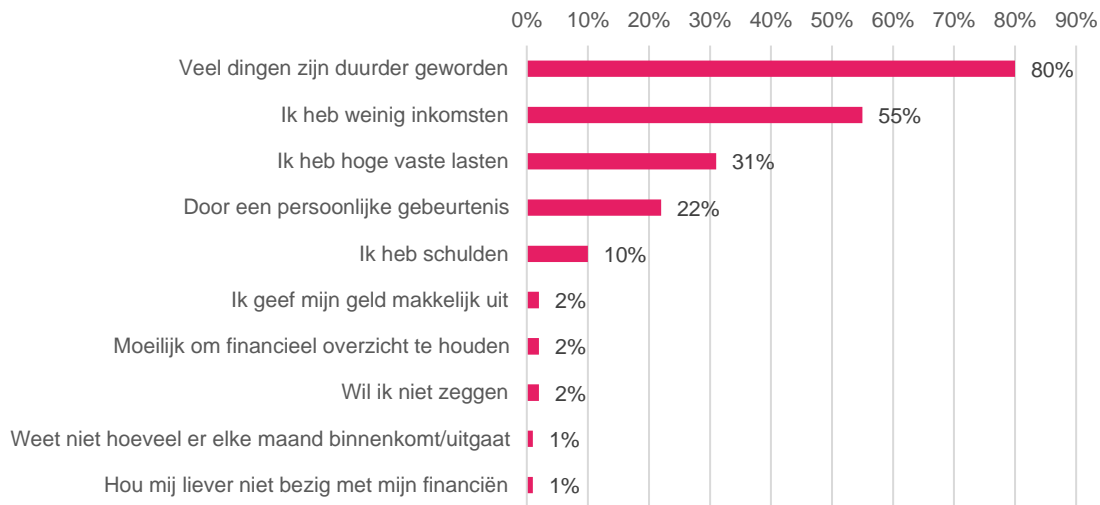

Figuur 21. Deel van de respondenten dat maandelijks geld overhoudt

7.2.2 Hogere prijzen is voor de meeste respondenten de reden waarom zij iedere maand weinig geld overhouden

Van de respondenten die aangaven weinig geld over te houden iedere maand, is gevraagd waarom zij krap bij kas zitten. Respondenten konden meerdere antwoorden geven. Uit hun antwoorden blijkt dat de voornaamste reden (80%) hiervoor is dat veel kosten voor levensonderhoud gestegen zijn. Ook wordt door veel van hen genoemd dat zij weinig geld hebben omdat ze te weinig inkomsten (55%) of te hoge vaste lasten hebben (31%). Opvallend aan deze resultaten is dat vrijwel niemand aangeeft dat zij makkelijk geld uitgeven of moeite hebben om financieel overzicht te houden. Kortom: de respondenten geven aan dat zij vooral door externe factoren niet altijd geld overhouden.

Waarom houdt u niet altijd geld over? (n = 100)

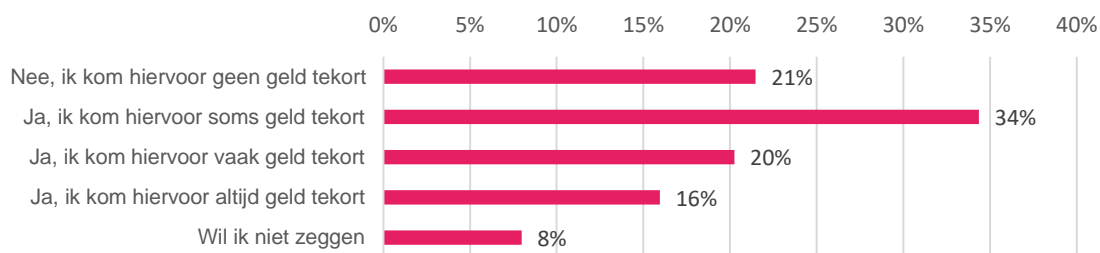

Figuur 22. Redenen waarom mensen aan het eind van de maand geen geld overhouden (meerkeuze)

7.2.3 *Het merendeel van de respondenten komt geld tekort voor vrijetijdsbesteding, met name voor culturele activiteiten*

We vroegen respondenten in welke mate zij geld tekort komen om aan vrijetijdsbesteding te doen. Uit de onderstaande figuur blijkt dat veel respondenten soms tot altijd geld tekort komen om leuke activiteiten te ondernemen. Dit geldt voor 70% van de ondervraagden, waarvan 16% aangeeft hier altijd geld tekort voor te komen. Het is aannemelijk dat een groot deel van de respondenten, waaronder bovengemiddeld veel bijstandsgerechtigden, hun inkomen vooral besteden aan noodzakelijke kosten en minder geld overhouden voor vrijetijdsbesteding. Wel tonen deze resultaten dat het Meedoenfonds, dat juist is opgezet zodat mensen met weinig geld mee kunnen doen met allerlei sportieve en culturele activiteiten, niet kan voorkomen dat veel mensen nog altijd onvoldoende geld hebben om hieraan mee te doen.

Komt het wel eens voor dat u of iemand in uw gezin iets niet/minder doet in uw of zijn/haar vrije tijd omdat er geen geld voor is? (n = 163)

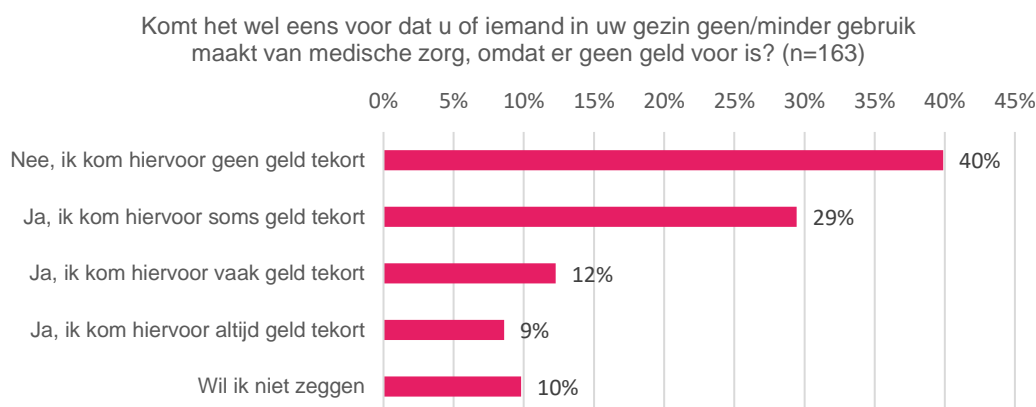
Figuur 23. Inzicht in hoeveelheid respondenten die minder activiteiten onderneemt vanwege geldproblemen

Van de respondenten die geld tekort komen voor vrijetijdsbesteding, geven de meesten aan dat dit ertoe leidt dat ze minder culturele activiteiten ondernemen, zoals het bezoeken van musea, tentoonstellingen, theaters en/of bioscopen (62%). Ook concerten, festivals en andere evenementen worden hierdoor minder bezocht (54%). Bijna de helft van de respondenten (46%) geeft aan dat zij hierdoor minder meedoen met sportieve activiteiten, maar dit aandeel is dus wel enigszins lager.

De **gemeente Terneuzen** en de **gemeente Groningen** zijn beide aangesloten bij het Volwassenenfonds Sport & Cultuur om het mogelijk te maken dat volwassenen met weinig geld ook culturele- en sportactiviteiten kunnen oppakken. Dit fonds werkt op een vergelijkbare manier als het Jeugdfonds Sport & Cultuur, waarbij een aanvraag kan worden gedaan door een intermediair, zoals een schuldhulpverlener of een medewerker van het sociaal team. De gemeente Midden-Groningen is niet aangesloten bij het Volwassenenfonds Sport & Cultuur.

7.2.4 Een vijfde van de respondenten komt vaak of altijd geld tekort voor medische zorg, met name voor de tandarts en fysiotherapeut

De vragenlijst bevat ook een vraag over medische kosten. In onderstaande figuur is weergegeven hoeveel mensen geen/minder gebruik maken van medische zorg omdat er geen geld voor beschikbaar is. 2 op de 5 respondenten geeft aan geen geld tekort te komen voor medische zorgen. Daartegenover staat dat 1 op de 10 mensen aangeeft altijd geld tekort te komen voor deze kosten. Wanneer we kijken naar welke medische zorg de respondenten afgelopen jaar niet hebben gebruikt omdat ze hiervoor geen geld hadden, zien we dat 63% van deze respondenten hierdoor niet naar de tandarts is gegaan en 45% van hen niet naar de fysiotherapeut. Dit zijn dus met name kosten die deels of volledig buiten de basisverzekering vallen. Veel minder van deze respondenten zijn door geldtekort niet naar het ziekenhuis gegaan (18%), een psycholoog of psychiater bezocht (18%) of naar hun huisarts gegaan (11%).

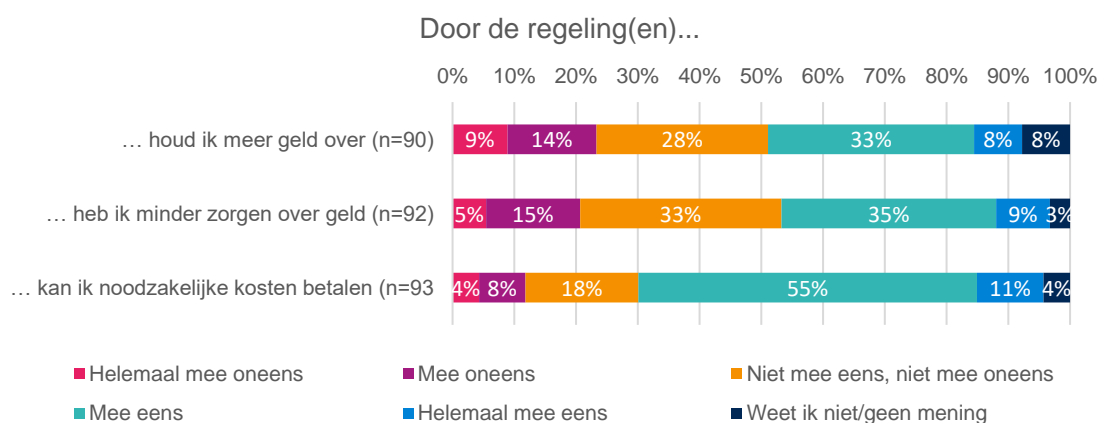
Figuur 24. Inzicht in hoeveelheid respondenten dat minder gebruik maakt van medische zorg vanwege te weinig geld

De **gemeente Groningen** werkt - net als de gemeente Midden-Groningen - samen met Stichting Urgente Noden (SUN) Groningen en Drenthe om mensen in financiële nood te helpen om onder meer medische kosten te vergoeden als landelijke en gemeentelijke regelingen geen uitkomst bieden. Dit kan bijvoorbeeld voor acute medische kosten. Daarnaast reed er in 2019 een maand een mobiele tandartspraktijk van hulporganisatie Dokters van de Wereld rond in de gemeente Groningen. Op deze manier werden veel inwoners met weinig geld geholpen met hun gebitsproblemen.

7.3 Minimaregelingen dragen bij aan minder geldzorgen en een betere levenskwaliteit

7.3.1 Door minimaregelingen kunnen gebruikers noodzakelijke kosten betalen en hebben ze minder geldzorgen

In de vragenlijst hebben we respondenten gevraagd in welke mate de minimaregelingen hun financiële positie verbeteren. Daarbij vroegen we of zij door gebruik te maken van deze regelingen meer geld overhouden, noodzakelijke kosten kunnen betalen en minder zorgen hebben over geld. In de onderstaande figuur zien we dat 41% (33+8) van de respondenten aangeeft meer geld over te houden dankzij de regelingen. Bijna een kwart van de respondenten (9+14 = 23%) geeft aan dat zij niet meer geld overhouden. Ook geven veel respondenten aan dat zij door de minimaregelingen minder geldzorgen hebben (44%). Voor een vijfde van de respondenten (20%) zijn de geldzorgen echter niet verminderd.

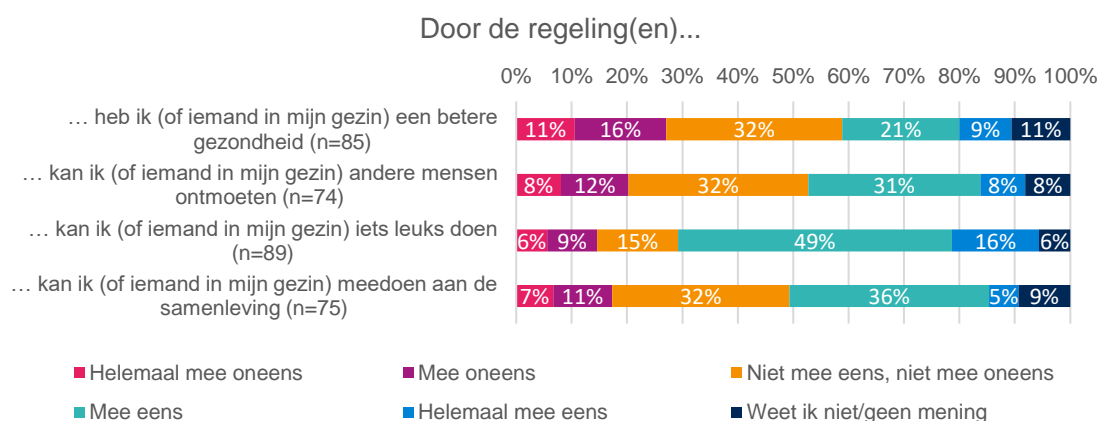

Figuur 25. Effecten van de regelingen op financiële positie van de respondenten

Verder zien we dat de minimaregelingen veel respondenten helpen om noodzakelijke kosten te betalen⁶⁴. Dit geldt voor tweederde van de respondenten. Deze respondenten maken vooral maar zeker niet uitsluitend gebruik van de IIT en de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Een kleine minderheid geeft aan dat de regeling(en) die zij gebruiken, hen niet helpen om noodzakelijke kosten te betalen. Dit kan zowel zijn doordat de tegemoetkoming via de regeling niet toereikend is of omdat respondenten een minimaregeling gebruiken die niet primair bedoeld zijn om noodzakelijke kosten te betalen, zoals bepaalde producten of diensten in de webwinkel van het Meedoenfonds en de VoorzieningenWijzer.

7.3.2 Meedoenfonds en CAZ hebben voor veel gebruikers een positieve invloed op de kwaliteit van leven

Minimaregelingen hebben ook een bredere impact op het leven van inwoners dan alleen het dekken van bepaalde kosten en het bieden van financiële ruimte. Uit de enquête blijkt bijvoorbeeld dat bijna tweederde van de gebruikers van de regelingen aangeeft dat zichzelf of iemand uit hun gezin hierdoor iets leuks kan doen. Ook heeft een deel van de gebruikers door de minimaregelingen een betere gezondheid (30%) en bieden de regelingen voor veel gebruikers mogelijkheden om andere mensen te ontmoeten (39% van de gebruikers).

Figuur 26. Effecten van de regelingen op de kwaliteit van leven van de respondenten

Respondenten die aangeven het (helemaal) eens zijn met de stellingen in de voorgaande figuur, maken verhoudingsgewijs vaak gebruik van het Meedoenfonds, en soms (ook) van de CAZ. Dit is met name het geval bij de stelling over de invloed op de ervaren gezondheid.

⁶⁴ In de vragenlijst specificeren we niet wat we onder noodzakelijke kosten verstaan. Respondenten kunnen daardoor verschillende kosten als noodzakelijk interpreteren.

7.4 Enkele minimaregelingen worden met name benut voor specifieke doeleinden

7.4.1 Jeugdfonds met name aangevraagd voor voetbaltraining voor kinderen van 10 tot 13 jaar

In 2022 keurde het Jeugdfonds 173 aanvragen goed uit de gemeente Midden-Groningen⁶⁵. Bijna 60% van deze aanvragen betrof een verzoek om de contributie van een voetbalclub te betalen. Ruim 5% van de aanvragen ging over de vergoeding van contributie of lesgeld voor culturele activiteiten, zoals muziek- of dansles. Verhoudingsgewijs worden de meeste aanvragen gedaan voor kinderen van 10 tot 13 jaar: bijna de helft van de aanvragen was bestemd voor kinderen van deze leeftijd.

7.4.2 Bijna tweederde van de inwoners met een CAZ maakt gebruik van het meest uitgebreide pakket

Inwoners kunnen kiezen uit drie opties voor een CAZ. De meest uitgebreide optie is het populairst onder gebruikers: bijna twee derde van de gebruikers heeft voor deze optie gekozen⁶⁶. Belangrijk om hierbij te noemen dat bij deze optie het eigen risico wordt gedekt door de gemeente. Deze optie is met name interessant voor inwoners die bij voorbaat verwachten het eigen risico vol te maken. De maandelijkse premie van dit pakket is wel aanzienlijk hoger dan die van de andere twee pakketten. Dit komt door de dekking van het eigen risico, maar ook door de hogere vergoedingen die dit pakket kent ten opzichte van de 'goedkopere' pakketten. Of dit pakket daadwerkelijk voordeliger is voor iemand, hangt af van zijn/haar zorgvraag (ook buiten de basisverzekering/het eigen risico om).

7.4.3 Bijzondere bijstand wordt voornamelijk gebruikt voor bekostiging van bewindvoering

De bijzondere bijstand kan worden verstrekt voor verschillende kosten. Als we kijken naar de soort kosten waarvoor bijzondere bijstand is vergoed, valt op dat dit bij 55% van de goedgekeurde aanvragen bewindvoeringskosten betreft. Het totaal vergoede bedrag aan bewindvoering beslaat 69% van het totaal bestede budget aan bijzondere bijstand. Dit kan deels worden verklaard doordat het deel van de Midden-Groningse bevolking met problematische schulden relatief hoog is ten opzichte van andere gemeenten⁶⁷. Ook vermelden uitvoerders en hulporganisaties dat veel van de aanvragen voor bewindvoeringskosten namens inwoners worden aangevraagd door bewindvoerders zelf, wat het hoge aantal aanvragen deels verklaart. Andere kosten die relatief veel worden vergoed via de bijzondere bijstand zijn de kosten voor rechtsbijstand, premie voor de Participatiewet en vervoerskosten.

Soort kosten die zijn vergoed via de bijzondere bijstand	Totaal aantal aanvragen	Totaal vergoed bedrag
Bewindvoering (algemeen)	479 (23%)	€ 79.906
Bewindvoering (periodiek)	659 (32%)	€ 984.778
Kosten hulpmiddelen	54 (3%)	€ 9.190
Kosten inrichting/huisraad	57 (3%)	€ 110.303
Premie Participatiewet ⁶⁸	274 (13%)	€ 92.229
Rechtsbijstand	167 (8%)	€ 59.763
Vervoerskosten	220 (11%)	€ 37.547
Overig ⁶⁹	163 (8%)	€ 168.396
Totaal	2073	€ 1.542.111

Tabel 12. Aantal aanvragen en totaal vergoedingsbedrag per kostensoort via de bijzondere bijstand (2022)

⁶⁵ Jeugdfonds Sport & Cultuur Groningen (2023) Voortgangsrapportage Midden-Groningen.

⁶⁶ BS&F (2023) Evaluatierapport Gemeentepolis 2023.

⁶⁷ [Sociaal Planbureau Groningen \(2023\) Monitor 2023](#).

⁶⁸ Het betreft hier de premie arbeidsinschakeling. Deze premie verloopt systeemtechnisch via de bijzondere bijstand omdat deze als onbelast kan worden opgevoerd. Deze premie wordt echter niet bekostigd vanuit het bijstandsbudget dat de gemeente Midden-Groningen ontvangt van het Rijk, wat wel geldt voor de overige kosten.

⁶⁹ Onder overige kosten vallen bijvoorbeeld individuele studietoelage, kleding of schoeisel, maaltijdvoorziening, et cetera. Voor deze kostensoorten geldt dat er in 2022 minder dan 50 aanvragen zijn ingediend ter vergoeding via de bijzondere bijstand.

De **gemeente Groningen** heeft ervoor gekozen om commerciële bewindvoering niet te vergoeden vanuit de bijzondere bijstand omdat bewindvoering door de gemeente zelf gratis wordt aangeboden voor inwoners met weinig schulden. In de gemeente Midden-Groningen worden kosten voor commerciële bewindvoering wel vergoed via de bijzondere bijstand. De gemeente Midden-Groningen heeft sinds 2022 een convenant gesloten met vijf bewindvoeringskantoren waarin afspraken zijn gemaakt over hoe de convenantpartners ervoor zorgen de financiële zelfredzaamheid van cliënten te bevorderen en tijdig de best meest passende en minst ingrijpende schuldregelingen te treffen. Ook maakt de gemeente Midden-Groningen gebruik van het adviesrecht voor gemeenten bij schuldenbewind. Drie maanden nadat bewindvoering is ingesteld, kan de gemeente de rechter vragen te adviseren of een inwoner het beste kan worden geholpen door voortzetting van het bewind of door een lichtere vorm van gemeentelijke ondersteuning. Op deze manieren tracht de gemeente Midden-Groningen de bekostiging van bewindvoering via de bijzondere bijstand te beperken.

7.4.4 Adviesgesprekken via de VoorzieningenWijzer leiden tot hoger gebruik van minimaregelingen

Eerder constateerden we al dat ruim 200 inwoners een adviesgesprek hebben gehad via de VoorzieningenWijzer. Uit de jaarcijfers van de VoorzieningenWijzer (2022) blijkt dat veel inwoners die hier gebruik van maakten door dit gesprek erachter kwamen dat ze in aanmerking kwamen voor één of meerdere minimaregelingen die ze nog niet gebruikten⁷⁰. Dit geldt in het bijzonder voor het Meedoenfonds (57%).

Minimaregelingen	Totaal aantal geholpen huishoudens	Totaal aantal huishoudens die <u>wel</u> in aanmerking komen voor regeling	Totaal aantal huishoudens die <u>niet</u> in aanmerking komen voor regeling
Bijzondere bijstand ⁷¹	n.b.	n.b.	n.b.
Individuele inkomenstoeslag	128	23 (18%)	105 (82%)
Meedoenfonds	128	73 (57%)	55 (43%)
Kindpakket	128	21 (16%)	107 (84%)
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	128	40 (31%)	88 (69%)
Collectieve aanvullende zorgverzekering ⁷²	263	236 (90%), waarvan voor 50 (21%) de CAZ een passende polis is	27 (10%)

Tabel 13. Totaal aantal huishoudens die wel/niet in aanmerking kwamen voor regelingen na een adviesgesprek met de VoorzieningenWijzer

Hoewel een adviesgesprek per inwoner een intensieve manier is om niet-gebruik onder inwoners tegen te gaan, heeft het voor een deel van de inwoners een duidelijke meerwaarde, blijktens de vele inwoners die via dit gesprek op een aantal regelingen zijn gewezen en deze hebben aangevraagd. Uit de jaarcijfers van de VoorzieningenWijzer blijkt dat een inwoner die een gesprek had gemiddeld een financieel voordeel had van € 374,90 op jaarbasis in 2022⁷³.

⁷⁰ De VoorzieningenWijzer (2022) Gemeente Midden-Groningen.

⁷¹ Tijdens het adviesgesprek wordt de bijzondere bijstand wel besproken, maar omdat het vrijwel nooit voorkomt dat er noodzakelijke kosten zijn die nergens anders worden vergoed, houdt Zorgweb niet bij hoeveel geholpen inwoners wel of niet in aanmerking komen voor bijzondere bijstand.

⁷² De consulent kan samen met de inwoner besluiten om alleen een gesprek te voeren over de zorgverzekering en de overige regelingen achterwege te laten of, indien nodig, op een later moment te bespreken. Dit kan deels verklaren waarom het aantal geholpen huishoudens waar de CAZ ter sprake is gekomen hoger ligt dan bij andere regelingen.

⁷³ Om het gemiddelde financiële voordeel per geadviseerde inwoner te bepalen, baseren we ons op alle inwoners die een adviesgesprek hebben gehad, inclusief zij die geen voordeel hieruit behaalden. Het financiële voordeel betreft het voordeel dat een inwoner heeft door het aanvragen van minimaregelingen van de gemeenten, maar ook door landelijke toeslagen aan te vragen en door een andere zorgverzekering en/of energiecontract af te sluiten.

7.4.5 Veel aanvragen in het Meedoenfonds ter vergoeding van elektronica-, telefonie-, internet- en krantkosten

In de onderstaande tabel wordt voor het Meedoenfonds het aantal goedgekeurde aanvragen per soort product of dienst weergegeven en het totaalbedrag dat is verstrekt. Veel aanvragen zijn bedoeld ter vergoeding van telefonie-, internet- en krantkosten. Dit beslaat 12% van alle aanvragen en een kwart van het totaalbedrag dat via het Meedoenfonds is vergoed. Ook worden er veel aanvragen gedaan voor het Kindpakket. Veel minder aanvragen zijn ingediend voor een tegemoetkoming van indirecte schoolkosten (226) en het vergoeden van contributie (201).

Onder de noemer 'webwinkel' worden allerhande aanvragen geschaard, vooral tegoedbonnen. De meeste aanvragen onder in de webwinkel worden ingediend voor een cadeaubon ter waarde van € 100 om vrij te besteden aan een tablet/computer (2,7% van het aantal aanvragen; 7,9% van het totale verkoopbedrag), nationale bioscoopbon (19% van het aantal aanvragen; 5,5% van het totale verkoopbedrag) of een zwemleskaart voor zwemdiploma A (7,5% van het totaal aantal aanvragen; 5,2% van het totale verkoopbedrag).

Producten/Diensten	Aantal goedgekeurde aanvragen	Totaalbedrag van goedgekeurde aanvragen
Contributieregeling	201	€16.926,21
Instrumentaal en vocaal onderwijs	53	€5.294,48
Internet, telefonie en krant	1.905	€170.622,12
Kindpakket	1.322	€79.320,00
Medische keuring of invalidenparkeerkaart	6	€570,20
Stichting Leergeld ⁷⁴	n.b.	n.b.
Tegemoetkoming indirecte schoolkosten ⁷⁵	266	n.b.
Webwinkel	11.926	€409.138,02
Totaal	15.679	€681.871,03

Tabel 14. Overzicht aantal goedgekeurde aanvragen voor producten en diensten in het Meedoenfonds (2022)⁷⁶

7.5 Stijgende kosten minimeleid door toename in vergoedingen vanuit het Meedoenfonds

7.5.1 De kosten voor minimeleidingen zijn de afgelopen jaren gestegen, met name door het Meedoenfonds

Over de hele linie van minimeleidingen zien we een stapsgewijze stijging van de gemaakte kosten, zoals te zien is in tabel 15 op de volgende pagina. Alleen voor de bijzondere bijstand en de IIT zien we dat er sprake is van stabilisatie in de kosten voor de jaren 2021 tot 2023. Wat opvalt, is de sterke stijging van de kosten voor het Meedoenfonds. Deze stijging komt voornamelijk doordat meer vergoedingen zijn verstrekt. Alhoewel we niet met zekerheid kunnen zeggen wat deze stijging veroorzaakt, is het aannemelijk dit komt doordat steeds meer mensen gebruik maken van het Meedoenfonds doordat de regeling bekender is geworden. Aangezien we niet onderzochten wat de ontwikkeling is van het gebruik en bereik van het Meedoenfonds door de jaren heen, blijft dit bij een hypothese. Verder merken we op dat de uitvoeringskosten voor kwijschelding van gemeentelijke belastingen is verdrievoudigd van 2021 tot 2023 terwijl het totaalbedrag aan vergoedingen slechts met 10% is gestegen. Het is echter onduidelijk waarom deze uitvoeringskosten zo sterk stegen.

7.5.2 Meestal vallen de gerealiseerde kosten hoger uit dan de begrote kosten, behalve bij bijzondere bijstand en IIT.

In tabel 15 staan de begrote en gerealiseerde uitgaven – voor zover deze bekend zijn – van de verschillende regelingen, uitgesplitst naar uitvoeringskosten (zoals licentie- en personeelskosten) en vergoedingen. Bij de meeste regelingen zien we dat de gerealiseerde kosten over het algemeen hoger uitvallen dan de begrote kosten. Dit geldt in hoge mate voor het Meedoenfonds en in mindere mate voor kwijschelding van gemeentelijke belastingen (op 2023 na) en de CAZ. Belangrijke uitzonderingen zijn de bijzondere bijstand en de IIT, waar de gerealiseerde kosten consequent lager uitvalt dan de begrote kosten. Dat de gerealiseerde kosten van het Meedoenfonds telkens hoger uitvallen dan begroot, kan komen doordat deze regeling meer wordt gebruikt dan op voorhand verwacht.

⁷⁴ Het is onbekend of en hoeveel aanvragen zijn goedgekeurd en hoe hoog het bedrag is dat is uitgekeerd vanuit Stichting Leergeld. Stichting Leergeld is zelf verantwoordelijk voor de verwerking en afhandeling van aanvragen.

⁷⁵ Het totaalbedrag aan tegemoetkoming indirecte schoolkosten is onbekend.

⁷⁶ Met Gezond Boerenverstand (2022) Managementsamenvatting Meedoen Fonds Midden-Groningen

Minimaregelingen	2021		2022		2023	
	Begroot	Realisatie	Begroot	Realisatie	Begroot	Realisatie
Meedoenfonds	€ 625.916	€ 738.565	€ 622.604	€ 703.860	€ 769.460	€ 930.727
<i>Uitvoeringskosten</i>	€ 40.380	€ 42.098	€ 44.346	€ 44.282	€ 44.346	€ 45.610
<i>Vergoedingen</i>	€ 585.536	€ 696.467	€ 578.258	€ 659.578	€ 725.114	€ 885.117
Voorzieningen-wijzer	n.b.	n.b.	€ 50.000	€ 51.120	€ 50.000	n.b.
<i>Uitvoeringskosten</i>	n.b.	n.b.	€ 50.000	€ 51.120	€ 50.000	n.b.
<i>Vergoedingen</i>	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Jeugdfonds Sport & Cultuur	€ 37.750	€ 37.750	€ 40.850	€ 40.850	€ 45.000	€ 45.000
<i>Uitvoeringskosten</i>	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<i>Vergoedingen</i>	€ 37.750	€ 37.750	€ 40.850	€ 40.850	€ 45.000	€ 45.000
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	€ 380.601	€ 400.502	€ 412.992	€ 478.137	€ 497.393	€ 471.292
<i>Uitvoeringskosten</i>	€ 27.641	€ 13.687	€ 27.992	€ 24.194	€ 22.393	€ 44.738
<i>Vergoedingen</i>	€ 352.960	€ 386.815	€ 385.000	€ 453.943	€ 475.000	€ 426.554
CAZ	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
<i>Uitvoeringskosten</i>	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
<i>Vergoedingen</i>	€ 615.250	€ 627.004	€ 582.000	€ 603.315	€ 632.500	€ 642.099
Bijzondere bijstand en IIT	n.b.	€ 2.274.914	n.b.	€ 2.185.958	n.b.	€ 2.109.962
<i>Uitvoeringskosten</i> ⁷⁷	n.b.	€ 265.400	n.b.	€ 279.100	n.b.	€ 293.055
<i>Vergoedingen</i> ⁷⁸	€ 2.542.000	€ 2.009.514	€ 2.345.000	€ 1.906.858	€ 2.015.000	€ 1.816.907

Tabel 15. Begrote en gerealiseerde uitvoeringskosten en vergoedingen per regeling over de periode 2021-2023

7.5.3 *Uitvoeringskosten van de bijzondere bijstand en IIT liggen relatief hoog*

Uit tabel 15 blijkt ook dat de uitvoeringskosten voor de bijzondere bijstand en IIT relatief hoog liggen in vergelijking met de uitvoeringskosten van andere regelingen. Dit komt doordat de beoordeling van aanvragen arbeidsintensief is voor deze twee regelingen, gezien de vele bewijsstukken die inwoners moeten inleveren om aan te tonen dat ze voor deze regelingen in aanmerking komen. Wat opvalt is dat de uitvoeringskosten voor kwijtschelding van lokale belastingen, bestaande uit eigen personeelskosten en een uitbetaling voor het Noordelijk Belastingkantoor, relatief laag zijn, hoewel deze kosten wel zijn opgelopen, zoals eerder opgemerkt⁷⁹. Dit komt doordat het Noordelijk Belastingkantoor enkel kwijtschelding verleent op basis van een aantal vastgestelde criteria die snel te toetsen zijn, waarbij de gemeente naderhand steekproefsgewijs enkele aanvraagbeoordelingen controleert. Door deze steekproefsgewijze beoordeling kunnen de uitvoeringskosten voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen relatief laag zijn.

7.5.4 *Uitvoeringskosten per geholpen huishouden zijn het hoogst voor de VoorzieningenWijzer.*

Op basis van de uitvoeringskosten en het gebruik van de regelingen kunnen we vaststellen wat de uitvoeringskosten per geholpen huishouden is⁸⁰. De uitvoeringskosten per huishouden zijn het hoogst bij de VoorzieningenWijzer (€ 230). De reden hiervoor is dat deze regeling tijdsintensief, aangezien een consultant in gesprek gaat met de inwoner en deze adviseert over onder andere het gebruik van minimaregelingen en het aanvragen ervan. Aangezien kwijtschelding voor gemeentelijke belastingen veel wordt gebruikt door huishoudens (1.864 in 2022) en de uitvoeringskosten van deze regeling laag zijn, zijn de uitvoeringskosten per geholpen huishouden voor deze regeling het laagst: € 19. De uitvoeringskosten per huishouden voor het Meedoenfonds liggen net iets hoger, op € 25 per geholpen huishouden.

⁷⁷ De uitvoering van zowel de bijzondere bijstand als de IIT wordt door dezelfde medewerkers bij de gemeente uitgevoerd, waardoor het niet mogelijk is om een onderscheid te maken in de uitvoeringskosten voor beide regelingen.

⁷⁸ Dit totale vergoedingsbedrag is exclusief de energietoeslag, dat via de categoriale bijzondere bijstand is toegekend aan minimahuishoudens.

⁷⁹ Het is niet bekend welk deel van deze uitvoeringskosten wordt besteed aan personeelskosten van de eigen gemeente en welk deel aan de betaling aan het Noordelijk Belastingkantoor voor uitvoering van deze regeling.

⁸⁰ Omdat de totale uitvoeringskosten van de CAZ niet bekend zijn, is het niet mogelijk om de uitvoeringskosten per huishouden vast te stellen. Ook kunnen de uitvoeringskosten voor bijzondere bijstand en IIT niet worden gespecificeerd *per regeling*, waardoor het niet mogelijk is om per regeling de uitvoeringskosten per huishouden te bepalen.

7.5.5 Efficiëntie van minimaregelingen kan slechts in beperkte mate worden vastgesteld

Omdat het ontbreekt aan concrete doelen per regeling en voor sommige regelingen er gegevens over de bekostiging ontbreekt, is het niet mogelijk om verdere uitspraken te doen over de mate waarin de minimaregelingen efficiënt zijn uitgevoerd.

7.6 Keuze tussen webwinkel en Stadspas is een afweging tussen effectiviteit en efficiëntie

De gemeente Midden-Groningen heeft ervoor gekozen om een webwinkel in te laten richten door BS&F waarin een varieërend aanbod van producten en diensten wordt aangeboden voor mensen met weinig geld. Een webwinkel is echter slechts een van de opties om mensen met weinig geld te stimuleren om mee te doen in de samenleving. Een andere optie is een Stadspas, die kan worden uitgegeven aan mensen met weinig geld, zodat ze (met korting) gebruik kunnen maken van bepaalde producten of diensten. Beide opties hebben voor- en nadelen, die we in de onderstaande tabel onder elkaar zetten, waarbij we voor een groot deel putten uit de interviews met beleidsmedewerkers, uitvoerders en hulporganisaties. Deze tabel biedt handvatten om te bepalen of de invoering van een Stadspas de effectiviteit en efficiëntie van het minimabeleid kan verbeteren.

Opties	Webwinkel	Stadspas
Beschrijving	Inwoners met weinig geld krijgen toegang tot een webwinkel waarin ze op basis van een maximaal aantal punten bepaalde producten en diensten (met korting) kunnen krijgen.	Inwoners met weinig geld krijgen een persoonlijke pas met tegoeed waarmee zij bij aanbieders (met korting) bepaalde producten of diensten kunnen krijgen.
Voordelen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een gebruiker kan anoniem gebruik maken van de webwinkel. 2. De gemeente heeft beter zicht op de benutting van bepaalde producten en diensten van gebruikers. 3. Mogelijkheden tot frauduleus gebruik beperkt doordat een webwinkel meer opties biedt voor gebruikersauthenticatie. 4. Mogelijkheden om andere regelingen ook via de webwinkel aan te bieden, zoals Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport & Cultuur. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een fysieke pas is tastbaar en kan dienen als herinnering waardoor de pas mogelijk vaak wordt gebruikt. 2. Een fysieke pas is eenvoudig te gebruiken, ook voor mensen die minder digitaal vaardig zijn; 3. Het is niet nodig dat gebruikers op voorhand bepalen welke producten of diensten zij graag (met korting) willen aanschaffen. 4. Op termijn kan een koppeling mogelijk zijn met een digitale pas (eventueel met app) en met verschillende passen die inwoners al hebben, zoals de huisvuilpas.
Nadelen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inwoners kunnen de mogelijkheden van de webwinkel snel vergeten nadat ze er toegang toe hebben gekregen en niet (al) hun punten hebben besteed. 2. Een digitale webwinkel is minder toegankelijk voor mensen die minder digitaal vaardig zijn, zoals ouderen 3. De anonimiteit van gebruikers kan in het geding komen als gebruikers bij de aanbieder moeten aantonen dat ze een bepaald product of dienst hebben aangeschaft (bijvoorbeeld met een QR-code of bevestigingsmail). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het uitgeven en beheren van fysieke passen kan administratief complex zijn en vraagt veel van de uitvoering. 2. Doordat gebruikers de Stadspas moeten tonen bij aanbieders van producten en diensten, kan dit stigmatiserend werken. Eventueel is dit risico te beperken door de Stadspas niet herkenbaar te maken of door de mogelijkheid te bieden dat ook andere inwoners de Stadspas kunnen aanschaffen. 3. Een Stadspas kan fraudegevoelig zijn doordat gebruikers de pas kunnen 'uitlenen' aan anderen en aanbieders hier niet voldoende op controleren 4. De gemeente is afhankelijk van een externe partij voor het beheer van een Stadspas.
Kosten	De structurele kosten per jaar van de huidige webwinkel bedragen € 50.000. Het is onduidelijk hoeveel het kost indien de gemeente besluit om zelf een webwinkel in te richten en te beheren.	De exacte kosten zijn afhankelijk van de wensen en behoeftes van de gemeente en de aanbieder van de Stadspas. Op basis van een inventarisatie van de te maken kosten, vraagt een Stadspas een eenmalig investeringsbedrag van +/- € 40.000 en een structurele kosten per jaar van +/- € 70.000.

Tabel 16. Vergelijking tussen webwinkel en Stadspas

De Stadspas is niet per definitie effectiever dan een webwinkel of omgekeerd. De effectiviteit van beide opties is voor een groot deel afhankelijk van de keuzes die de gemeente maakt in de inrichting van de regeling, het aanbod van producten en diensten waar inwoners gebruik van kunnen maken en de communicatie hierover. Wel is te verwachten dat het bereik van een Stadspas ietwat hoger zal zijn dan van een webwinkel. Deze optie is immers eenvoudiger in gebruik te nemen door verschillende groepen inwoners, ook voor inwoners die minder digitaal vaardig zijn. Eerder zagen we al dat het bereik van het Meedoenfonds op dit moment 45% bedraagt. Bij gemeenten met een Stadspas zien

we dat het bereik doorgaans hoger ligt, zoals in Utrecht (U-Pas: 61% bereik in 2022)⁸¹ en Amsterdam (Stadspas: 74% bereik in 2022)⁸². Maar dat dit hogere bereik geen garantie is, toont de Stadspas van de gemeente Groningen, die in 2019 door 39% van de rechthebbende huishoudens werd gebruikt.

Hoewel een Stadspas in potentie een hoger bereik heeft, is deze optie daarnaast wel duurder, fraudegevoeliger en vraagt dit veel van de uitvoering van de gemeente/het BWRI. Dit kan ertoe leiden dat de gemeente relatief veel kosten maakt die niet direct ten goede komen aan de doelgroep waarvoor de regeling is ingesteld. Dit is een risico dat meegewogen moet worden. Ook is de kans groot dat de gemeente voor beide opties een beroep moet doen op een externe partij voor de (verdere) ontwikkeling van de webwinkel of de Stadspas. Om de effectiviteit van de gekozen meedoenregeling te waarborgen, dienen goede afspraken te worden gemaakt over de voorwaarden en kosten voor de verdere doorontwikkeling ervan door de jaren heen.

⁸¹ [Armoedemonitor | gemeente Utrecht.](#)

⁸² [Doelgroepbepaling Stadspas | Website Onderzoek en Statistiek \(amsterdam.nl\).](#)

8 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk trekken we conclusies op basis van onze bevindingen in de voorgaande hoofdstukken. We richten ons hierbij op de beantwoording van de primaire onderzoeksvragen en weven daar doorheen de beantwoording van de aanvullende onderzoeksvragen. Aansluitend komen we tot een aantal aanbevelingen om het bereik, de toegankelijkheid en de effectiviteit en efficiëntie van het minimabeleid te verbeteren.

8.1 Een breed opgezet minimabeleid dat nog beter benut kan worden

8.1.1 *Brede visie op armoede vraagt om operationalisering van minimabeleid*

Al jaren gaat de gemeente Midden-Groningen uit van een brede visie op armoede en voorziet de gemeente in minimaregelingen die armoede onder inwoners verminderen, de toegang tot essentiële diensten verbeteren, economische zelfredzaamheid vergroten en de kwaliteit van leven te verbeteren voor mensen met weinig geld. Deze brede visie op armoede komt tot uiting in verschillende beleidsdocumenten en notities, alleen bestaat er (nog) geen integraal beleidskader dat richting geeft aan het minimabeleid op basis van helder verwoorde en concreet gemaakte doelstellingen die toetsbaar zijn. Het is daardoor in beperkte mate mogelijk om precies te beoordelen in hoeverre met het minimabeleid de (deels impliciet) beoogde effecten worden behaald.

8.1.2 *Midden-Groningen heeft een terughoudend én ruimhartig minimabeleid*

De gemeente Midden-Groningen is in haar minimabeleid enerzijds terughoudend in de voorwaarden die zij hanteert voor wettelijk verplichte minimaregelingen, zoals de bijzondere bijstand en de IIT waarbij de inkomensgrenzen strenger zijn dan bij referentiegemeenten. Anderzijds is de gemeente ruimhartig gezien de voorwaarden en vergoedingen die gelden voor de aanvullende minimaregelingen die zij aanbieden, zoals de CAZ, Jeugdfonds en het Meedoenfonds. Daardoor kan het minimabeleid van de gemeente voor minimahuishoudens als enigszins onevenwichtig aanvoelen, waarbij zij de ene keer te maken hebben met een 'strenge gemeente' en dan weer met een 'genereuze gemeente'. Verder kenmerkt de gemeente zich door een breed netwerk van verschillende, met elkaar samenwerkende partijen die mensen met weinig geld helpen. Hierdoor zijn er veel ondersteuningsmogelijkheden voor minimahuishoudens, ook naast de ondersteuning die vanuit de gemeente wordt geboden. Het minimabeleid van de gemeente staat dan ook niet op zichzelf en is sterk ingebed in het landschap van overige voorzieningen.

8.1.3 *Veel niet-gebruik onder ouderen, alleenstaanden en paren zonder kind(eren)*

Er bestaan grote verschillen in het bereik van de minimaregelingen van de gemeente Midden-Groningen. We zien dat met name de kwijschelding van gemeentelijke belastingen (93%) en IIT (86%) veel worden gebruikt door inwoners die ervoor in aanmerking komen. Bij de bijzondere bijstand en IIT zien we dat deze vaker gebruikt worden door huishoudens met kinderen. Voor de bijzondere bijstand is dit eenvoudig verklaarbaar: deze regeling kan gebruikt worden om noodzakelijke kosten te betalen die vaker voorkomen bij gezinnen, zoals de bekostiging van de woninginrichting en bewindvoering. Het hoge bereik van de IIT onder deze groep kan mogelijk verklaard worden doordat de maandelijkse lasten bij deze huishoudens vaak hoger liggen, wat de noodzaak versterkt om deze toeslag te gebruiken. Wat verder opvalt is dat het bereik van het Jeugdfonds en de CAZ relatief laag ligt. Dit kan komen doordat beide regelingen niet altijd passend zijn voor inwoners ook al komt iemand hier in principe wel voor in aanmerking. Ook stellen we vast dat het bereik van de CAZ en het Meedoenfonds beduidend lager is onder ouderen.

8.1.4 *Veel te winnen in toegankelijkheid van minimaregelingen om niet-gebruik tegen te gaan*

Onbekendheid met minimaregelingen is een voornaam reden voor niet-gebruik, met name onder alleenstaanden. In het bijzonder zijn de VoorzieningenWijzer en de IIT onder veel inwoners nog onbekend. Daarnaast geldt: hoe ouder inwoners zijn, hoe vaker zij aangeven dat ze de informatie over de minimaregelingen niet begrijpelijk of makkelijk vindbaar vinden. Het niet-gebruik onder ouderen heeft dus meer van doen met de wijze waarop over de regelingen wordt gecommuniceerd vanuit het BWRI en andere organisaties.

De toegankelijkheid van de minimaregelingen wordt door velen - onder meer uitvoerders, hulporganisaties en inwoners - als ondermaats gezien. Zo worden de websites van de gemeente en het BWRI als onvoldoende gebruiksvriendelijk ervaren. Ook wordt de communicatie naar niet-bijstandsgerechtigden als te beperkt bevonden, met name over regelingen die niet door het BWRI zelf worden uitgevoerd (zoals de VoorzieningenWijzer en het Meedoenfonds). Ook worden de aanvraagprocedures voor de IIT, bijzondere bijstand en de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen als lastig ervaren, wat tevens blijkt uit de onvolledige of onjuist ingevulde aanvraagformulieren. Daarentegen wordt de aanvraagprocedure voor het Meedoenfonds als eenvoudig ervaren, al wordt de webwinkel zelf rommelig en onoverzichtelijk genoemd. De VoorzieningenWijzer kan inwoners helpen om inzicht te krijgen in de regelingen die zij kunnen gebruiken, alleen is deze regeling nog niet zo bekend en is het gebruik laag.

8.1.5 *Minimabeleid biedt de nodige financiële hulp, maar voorkomt niet dat deel inwoners geldtekort ervaart*

Huishoudens met kinderen krijgen een hogere bijdrage vanuit de minimaregelingen in vergelijking met huishoudens zonder kinderen. Dit betekent niet dat zij meer geld overhouden, omdat huishoudens met kinderen vaak ook hogere maandelijkse lasten hebben. Verder constateren we dat een hoger inkomen voor alle onderzochte huishoudtypes onderaan de streep resulteert in een hoger besteedbaar budget. Voor geen enkel huishoudtype is er dus sprake van een teruggang in hun besteedbaar inkomen als zij bijvoorbeeld besluiten om te werken vanuit de bijstand ('armoedeval') en minder recht hebben op financiële ondersteuning. Wel kan het zijn dat inwoners de financiële gevolgen van deze stap naar werk niet overzien (bijvoorbeeld doordat het onduidelijk is wat de wisselwerking is tussen verschillende regelingen) waardoor ze in de praktijk toch besluiten om niet te werken. We verwachten dat strengere inkomensgrenzen voor bepaalde regelingen (zoals een inkomensgrens van 100% bijstandsnorm voor bijzondere bijstand en/of IIT) ertoe leiden dat sommige huishoudens te maken krijgen met een negatief vrij besteedbaar inkomen.

Hoewel de inkomenseffecten van de minimaregelingen voor alle onderzochte standaard huishoudtypes positief uitvallen op basis van de huidige voorwaarden, zien we wel dat veel inwoners - op basis van de resultaten op de vragenlijst - ervaren dat ze maandelijks geld tekort hebben: 61% van de respondenten geeft aan niet of soms rond te kunnen komen, met name als gevolg van gestegen prijzen. Dit kan erop wijzen dat de landelijke en lokale regelingen voor minimahuishoudens onvoldoende zijn voor een deel van de inwoners om op dit moment rond te komen. Uit de vragenlijst blijkt dat respondenten die geld tekortkomen, vaak geen geld hebben voor de tandarts, fysiotherapeut en voor culturele activiteiten.

8.1.6 *Minimabeleid heeft een breder effect dan alleen het verminderen van geldzorgen*

We zien dat de minimaregelingen van de gemeente Midden-Groningen inwoners in staat stellen om bepaalde noodzakelijke kosten te betalen en ertoe leiden dat inwoners minder geldzorgen hebben. De regelingen dragen daarmee bij aan het verminderen van armoede en het vergroten van de economische zelfredzaamheid van inwoners. Maar met name het Meedoenfonds en de CAZ hebben ook een positief effect op de kwaliteit van leven van inwoners, zo blijkt uit de vragenlijst. Deze regelingen stellen minimahuishoudens veelal in staat om leuke activiteiten te ondernemen en mee te doen in de samenleving. Wel merken we op dat het Meedoenfonds ook voor een groot deel wordt gebruikt voor de vergoeding van elektronica-, telefonie-, internet- en krantkosten.

8.1.7 *Efficiëntie van de minimaregelingen in beperkte mate vast te stellen*

Aangezien er geen concrete doelen zijn geformuleerd per regeling en voor sommige regelingen gegevens ontbreken over de bekostiging ervan, is het slechts in beperkte mate mogelijk om uitspraken te doen over de mate waarin de minimaregelingen efficiënt zijn uitgevoerd. Wel kunnen we concluderen dat de totale kosten voor de minimaregelingen de afgelopen jaren zijn gestegen, met name door een toename in verstrekte vergoedingen via het Meedoenfonds. De gerealiseerde kosten vallen doorgaans hoger uit dan de begrote kosten (met uitzondering van de bijzondere bijstand en de IIT), wat erop wijst dat het gebruik van de regelingen vaak hoger uitvalt dan verwacht. Als we de uitvoeringskosten per geholpen huishouden van alle regelingen met elkaar vergelijken, is dit het hoogst bij de VoorzieningenWijzer: € 230. Bij de kwijtschelding voor gemeentelijke belastingen is dit juist erg laag (€ 19), mede doordat de gemeente – na een toetsing van het Noordelijk Belastingkantoor – enkel steekproefsgewijs de aanvragen controleert.

8.2 De stap naar betere ondersteuning aan minimahuishoudens

Op basis van de hierboven genoemde conclusies komen we tot de volgende aanbevelingen voor de gemeente Midden-Groningen om mensen met weinig geld (nog) beter te ondersteunen. We putten hierbij ook uit een eerder gepubliceerd onderzoek van Significant APE over het niet-gebruik van inkomensondersteunende regelingen⁸³. Wel merken we hierbij op dat een hoger gebruik van minimaregelingen ook hogere kosten met zich meebrengt. Met deze budgettaire implicaties dient de gemeente rekening te houden in haar keuze voor aanvullende inzet.

8.2.1 Kies voor een integrale benadering op het minimabeleid

Momenteel bestaat er binnen de gemeente Midden-Groningen nog geen integraal beleidskader voor het minimabeleid (of armoede- en schuldenbeleid), terwijl armoedebestrijding wel een topprioriteit is van de gemeente. Om de samenhang tussen de verschillende regelingen en inspanningen voor minimahuishoudens te waarborgen, adviseren we om het minimabeleid integraal aan te pakken. Dit betekent: maak een overkoepelend beleidskader waarin de inzet van de gemeente voor minimahuishoudens wordt gestroomlijnd (eventueel in combinatie met een schuldenaanpak en een visie op de rol en inzet van voorliggende voorzieningen, zoals de Voedselbank en Kledingbank), met heldere doelen die richting geven aan deze inspanningen. Leid daarbij de doelen van de minimaregelingen af van de overkoepelende doelen van het minimabeleid. Kies eventueel duidelijk voor bepaalde doelgroepen en maatregelen om de gewenste effecten te realiseren.

8.2.2 Maak effecten zichtbaar door structurele monitoring van het minimabeleid

Bij de huidige minimaregelingen is het onvoldoende duidelijk welke effecten de gemeente Midden-Groningen hiermee beoogt, hoe deze effecten bijdragen aan de brede visie die de gemeente heeft op armoedebestrijding en wanneer een regeling voldoende efficiënt is uitgevoerd. Hierdoor is het slechts zeer beperkt mogelijk om naderhand te bepalen in hoeverre de gemeente met de bestaande regelingen op 'juiste weg' zit. We adviseren daarom concrete, relevante en meetbare doelstellingen te formuleren, te bepalen hoe en op welke momenten wordt gemonitord en hoe de gemeente opvolging wil geven aan tussenresultaten. Door preciezer te weten wat de effecten zijn van de minimaregelingen (en de ontwikkelingen hiervan), kun je op verantwoorde wijze bijsturen en de regelingen op termijn effectiever en efficiënter inrichten.

8.2.3 Zet meer in op een proactieve benadering vanuit het BWRI

Het BWRI kan rechthebbende inwoners nog proactiever benaderen. We zien dat het BWRI breed communiceert over de minimaregelingen via reguliere communicatiekanalen, maar dat er nog kansen liggen om specifieke groepen met een laag gebruik nog gericht te benaderen. Denk bijvoorbeeld aan ouderen en alleenstaanden. Het bereik onder ouderen kan bijvoorbeeld worden vergroot door hen een persoonlijke brief te sturen met informatie over de regeling en aan aanvraagformulier met retourenvelop. Ook kan het BWRI inwoners proactief attenderen op de minimaregelingen als zij langskomen met niet-gerelateerde vragen (zoals is gedaan met de energietoeslag) of door op gezette tijden aanwezig te zijn op belangrijke vindplekken (zoals een conferentie of een wijkcentrum). Gezien de onbekendheid met de VoorzieningsWijzer, kan deze regeling nog proactiever onder de aandacht worden gebracht.

8.2.4 Creëer meer bekendheid over de minimaregelingen bij uitvoerders en hulporganisaties

Uitvoerders en hulporganisaties hebben een sleutelrol om de bekendheid van minimaregelingen te vergroten en inwoners te helpen om deze aan te vragen. Uit ons onderzoek blijkt dat niet alle minimaregelingen even bekend zijn onder alle medewerkers van hulporganisaties en alle afdelingen van het BWRI, zoals de afdeling Re-integratie, Inkomen & Voorzieningen en het Werkbedrijf. Hierdoor worden inwoners niet bij iedere 'hulpplek' gewezen op regelingen waar zij mogelijk voor in aanmerking komen, ook al is de hulpverlener op de hoogte van de financiële situatie van de inwoner. Door minimaregelingen breder onder de aandacht te brengen onder uitvoerders en hulporganisaties, ook als deze niet uitsluitend inwoners met weinig geld helpen, kan dit het gebruik van deze regelingen vergroten. Dit betekent overigens niet dat elke medewerker de regelingen volledig moet kennen en begrijpen. Het gaat er hierbij om dat zij op de hoogte

⁸³ Significant APE (2023) Niet-gebruik inkomensondersteunende regelingen SZW: Een synthesestudie.

zijn van de minimaregelingen en inwoners erop kunnen attenderen en kunnen doorverwijzen naar mensen die hen kunnen helpen bij het aanvraagproces.

8.2.5 *Verken de mogelijkheden van automatische toekenning van minimaregelingen*

We zien dat veel inwoners in de gemeente bepaalde minimaregelingen niet gebruiken omdat ze hiermee onbekend zijn of moeite hebben om deze aan te vragen. Deze vormen van niet-gebruik kunnen ten dele worden tegengegaan door bepaalde minimaregelingen automatisch toe te kennen, wat binnen de gemeente Midden-Groningen nog beperkt wordt gedaan⁸⁴. Zo kan de toekenning van de IIT, het Meedoenfonds en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen voor een deel geautomatiseerd worden voor inwoners die reeds een bijstandsuitkering ontvangen en waarvan relevante gegevens beschikbaar zijn bij het BWRI. Ook kunnen deze regelingen automatisch toegekend worden aan inwoners - waaronder ook niet-bijstandsgerechtigden - als zij eerder gebruik maakten van deze regelingen en hun situatie ongewijzigd is, om zo te voorkomen dat ze opnieuw een aanvraag moeten indienen. We adviseren de gemeente om te verkennen welke opties er zijn voor automatische toekenning van minimaregelingen⁸⁵.

8.2.6 *Versimpel de aanvraagprocedures van de minimaregelingen*

Voor iedere minimaregeling dienen inwoners een apart aanvraagformulier in te vullen. Voor sommige minimaregelingen wordt dit aanvraagformulier als lastig ervaren en soms wordt onvolledige of onjuiste informatie aangeleverd, met name van de IIT, bijzondere bijstand en de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Daarom is het raadzaam als de gemeente Midden-Groningen deze aanvraagprocedures versimpelt. Denk hierbij door eenvoudige taal te gebruiken met geen of zo min mogelijk juridische terminologie. Of bijvoorbeeld door visualisaties te gebruiken of door het formulier in meerdere talen aan te bieden. Ook kan de gemeente ervoor kiezen om bepaalde beschikbare gegevens al vooraf in te vullen in aanvraagformulieren voor inwoners, zodat aanvragers minder informatie moeten verzamelen en minder vaak dezelfde gegevens moeten aanleveren.

8.2.7 *Actualiseer, structureer en verduidelijk de informatie op de websites*

Voor vele inwoners vormt de website van het BWRI en de gemeente de eerste plek waar zij informatie zoeken over de minimaregelingen. Uit dit onderzoek blijkt echter dat de gebruiksvriendelijkheid van deze websites als ontoereikend wordt ervaren. Inwoners ervaren moeilijkheden bij het vinden van specifieke informatie en ervaren de bestaande informatie als verwarrend en als onduidelijk. Om deze reden adviseren we de gemeente om de website van het BWRI en de gemeente te herzien. Daarbij moet de focus liggen op het creëren van een heldere structuur en het verstrekken van begrijpelijke, actuele en eenvoudig vindbare informatie.

8.2.8 *Herzie de inrichting van de webwinkel om de gebruiksvriendelijkheid ervan te vergroten*

Gebruikers ervaren de webwinkel als verwarrend en onoverzichtelijk, wat resulteert in een suboptimale benutting door rechthebbende inwoners. Ook vormt dit een drempel voor inwoners met beperkte digitale vaardigheden om gebruik te maken van de webwinkel. Daarnaast is het de vraag of de vele producten en diensten die in de webwinkel worden aangeboden, allemaal even nodig en relevant zijn voor minimahuishoudens. Daarom raden we aan om de inrichting van de webwinkel te herzien. Hoewel een Stadspas voordelen biedt, kunnen de kosten van deze optie hoger uitvallen, is er een verhoogd risico op fraude en is de kans groot dat dit meer vraagt van de uitvoering. De meerwaarde van een Stadspas in verhouding met een webwinkel is dan ook niet zonder meer evident. Hoewel nadere analyse nodig is om de meest geschikte invulling van een meedoenregeling te bepalen, wijst onze voorlopige analyse erop dat een herziening van de webwinkel een meer voor de hand liggende keuze is.

⁸⁴ Een uitzondering hierop is de energietoeslag. Deze energietoeslag is wel voor een deel automatisch toegekend aan inwoners die hier recht op hadden.

⁸⁵ De gemeente kan niet alle minimaregelingen automatisch aanbieden omdat zij bijvoorbeeld in verband met de AVG geen toegang hebben tot de inkomensgegevens van alle inwoners in de gemeenten of omdat de Participatiewet een actieve aanvraag met een handtekening van de aanvrager vereist. Bij de verkenning naar de automatische toekenning van minimaregelingen dient de gemeente Midden-Groningen rekening te houden met deze wet- en regelgeving die de mogelijkheden van automatische toekenning inperken.

8.2.9 *Benut de kennis en ervaringen van inwoners om dienstverlening te verbeteren*

Op dit moment wordt de kennis en ervaringen van inwoners nog in beperkte mate gebruikt om het minimabeleid en de dienstverlening en communicatie daaromtrent te verbeteren. Zo kan de gemeente - eventueel in samenwerking met partners, zoals de Kredietbank of het Noordelijk Belastingkantoor - werken met werkgroepen, panels of adviesraden waarin inwoners zitting nemen om op gezette tijden mee te denken. Bijvoorbeeld door nieuwe communicatiemiddelen, zoals een flyer, aanvraagformulier of webpagina, voor te leggen aan deze inwoners om te verzekeren dat deze aansluiten bij hun leefwereld. Of door bij hen te inventariseren of er belangrijke producten of diensten missen in de webwinkel en wat ertoe kan bijdragen om de gebruiksvriendelijkheid ervan te vergroten.

8.2.10 *Verbeter de toegankelijkheid van essentiële diensten (zoals tandartszorg) voor minimahuishoudens*

Uit dit onderzoek komt naar voren dat er nog altijd inwoners zijn die omwille van geldgebrek geen gebruik maken van bepaalde medische zorg (met name tandarts en fysiotherapie) en culturele activiteiten (met name musea, theaters, tentoonstellingen en/of bioscopen). Daarom adviseren we de gemeente Midden-Groningen om te inventariseren welke mogelijkheden er zijn om deze specifieke achterstanden onder minimahuishoudens te verhelpen. Dit kan bijvoorbeeld door de mogelijkheid van een bijdrage in de tandartskosten via Stichting Urgente Noden Groningen breder onder de aandacht te brengen of door een samenwerking aan te gaan met organisaties als Dokters van de Wereld om een mobiele tandartspraktijk door de gemeente Midden-Groningen te laten rijden. Ook kan de bekendheid van de CAZ worden verbeterd onder inwoners waarvoor deze optie passend kan zijn. Om culturele activiteiten te stimuleren onder inwoners met weinig geld, kan de gemeente overwegen om aan te sluiten bij het Volwassenfonds Sport & Cultuur of hiervoor een gepast aanbod in de webwinkel in te richten.

8.2.11 *Vergroot de bereikbaarheid van locaties waar inwoners ondersteuning kunnen krijgen*

Uit de resultaten van de vragenlijst en de gesprekken met uitvoerders en hulporganisaties komt herhaaldelijk naar voren dat de locaties waar inwoners hulp kunnen krijgen bij het aanvragen van minimaregelingen soms verafgelegen liggen van hun woonplaats. Deze geografische afstand vormt een belemmering voor bepaalde groepen inwoners om deze hulp te zoeken en bijgevolg gebruik te maken van bepaalde minimaregelingen. De gemeente kan ervoor kiezen om het aantal hulpplekken te vergroten, bijvoorbeeld door periodieke (en flexibele) spreekuren te organiseren (eventueel in samenwerking met lokale partners) in dorpen en buurten die op grote afstand liggen van de vestigingen van reguliere hulporganisaties, zoals Humanitas.

8.2.12 *Kijk naar mogelijkheden om voorwaarden van regelingen te stroomlijnen*

Voor de minimaregelingen bestaan uiteenlopende voorwaarden die vaak verwarrend en moeilijk uitlegbaar zijn voor inwoners. Voor de bijzondere bijstand worden bijvoorbeeld twee inkomensgrenzen gehanteerd, afhankelijk van de kosten waarvoor bijzondere bijstand wordt aangevraagd. Ook wordt voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen een afwijkende vermogensgrens gehanteerd in vergelijking met de bijzondere bijstand en de IIT die bovendien ook afwijkt van de vermogensgrens die het waterschap hanteert voor kwijtschelding, waardoor sommige inwoners in aanmerking komen voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen maar niet voor de waterschapsbelasting. Differentiaties in voorwaarden leiden bovendien tot een arbeidsintensief toetsingsproces voor uitvoerders. We adviseren daarom kritisch te kijken naar de huidige voorwaarden van de minimaregelingen om deze meer te stroomlijnen.

In de Kadernota voor het armoedebeleid 2023-2026 geeft de **gemeente Eemsdelta** aan dat de gemeente op dit moment verschillende inkomensgrenzen hanteerde, wat geldt voor zowel gemeentelijke voorzieningen als bij het aanbod van de diverse samenwerkingspartners. De gemeente zegt hierover: "Dit is voor onze inwoners maar ook voor de uitvoeringsorganisaties onoverzichtelijk en verwarrend. Voor een effectieve en efficiënte aanpak is een zoveel mogelijk éénduidige inkomensgrens essentieel". Daarom heeft de gemeente besloten om aan te sluiten bij de landelijk geadviseerde inkomensgrens van 120% van het sociaal minimum. Deze inkomensgrens passen zij, daar waar mogelijk, toe bij al hun ondersteunende voorzieningen.

-
- Gemeente Midden-Groningen. Middenin Midden-Groningen. (2022). Raadsakkoord en Raadswerkprogramma.
 - Gemeente Midden-Groningen. Nationaal Programma Groningen; Hart voor Midden-Groningen. [Hart voor Midden-Groningen | Gemeente Midden-Groningen](#)
 - Gemeente Midden-Groningen. Notitie Meedoen fonds Midden-Groningen 2019-2023.
 - Gemeente Midden-Groningen. (2019). Strategische visie sociaal domein Midden-Groningen: Sociale veerkracht in de praktijk.
 - Gemeente Midden-Groningen. (2021). Toelichting Beleidsregel Bijzondere Bijstand. [Toelichting beleidsregel bijzondere bijstand.pdf \(bwri.nl\)](#)
 - Gemeente Midden-Groningen. (2022). Verordening op de heffing en de invordering van afvalstoffenheffing van de gemeente Midden-Groningen. [Verordening op de heffing en de invordering van afvalstoffenheffing van de gemeente Midden-Groningen 2022 | Lokale wet- en regelgeving \(overheid.nl\)](#)
 - Gemeente Terneuzen. Bijzondere bijstand. [Bijzondere bijstand - Gemeente Terneuzen](#)
 - Gemeente Terneuzen. (2022). Goed leven in Terneuzen: verder bouwen aan een duurzame toekomst. <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR680064>
 - Gemeente Terneuzen. (2023). Minimaregelingen. https://www.terneuzen.nl/Inwoners_Terneuzen/Werk_en_inkomen/Bijzondere_bijstand
 - Gemeente Utrecht. Armoedemonitor. [Armoedemonitor | gemeente Utrecht](#)
 - Gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum. Evaluatierapport armoede & schuldenbeleid 2015-2020. <https://eemsdelta.bestuurlijkeinformatie.nl/Document/View/32395979-a288-4165-9a9c-fa50a3eb23a9>
 - Intermediad (2023). Meedoen Fonds Midden-Groningen.
 - Jeugdfonds Sport & Cultuur Groningen. (2023). Spelregels. <https://jeugdfondssportencultuur.nl/wp-content/uploads/Spelregels-Jeugdfonds-Sport-Cultuur-Groningen-jan.-2023-algemeen.pdf>
 - Jeugdfonds Sport & Cultuur Groningen. (2022). Voortgangsrapportage Midden-Groningen.
 - Matikka, T., & Paukkeri, T. 2022. Does sending letters increase the take-up of social benefits? Evidence from a new benefit program. Empirical Economics.
 - Menzis. Gemeente Groningen stopt met collectieve zorgverzekering voor kwetsbare inwoners. [Gemeente Groningen stopt met collectieve zorgverzekering voor kwetsbare inwoners \(menzis.nl\)](#)
 - Met Gezond Boerenverstand. (2022). Managementsamenvatting Meedoen Fonds Midden-Groningen.
 - Noordelijk Belastingkantoor: Kwijtscheldingsnormen. <https://noordelijkbelastingkantoor.nl/meest-gestelde-vragen/kwijtschelding-2/kwijtschelding/voorwaarden-en-regels/overzicht-kwijtscheldingsnormen-juli-2023/>
 - NZa Magazine. (2021). Monitor zorgverzekeringen 2021. [Monitor zorgverzekeringen 2021 | NZa-Magazines](#)
 - Snippe, J., J.A. de Muijnck & E. van der Lee. 2022. Armoede en schuldhulpverlening in Eemsdelta. Breuer&Intraval.
 - Sociaal Planbureau Groningen. (2023). Monitor 2023. [Sociaal Planbureau Groningen \(2023\) Monitor 2023](#)
 - Sociaal Planbureau Groningen. (2023). Feitenblad Armoede en schulden Gemeente Midden-Groningen. [Sociaal Planbureau Groningen \(2023\) Feitenblad Armoede en schulden Gemeente Midden-Groningen](#)
 - VoorzienenWijzer. (2022). Jaarcijfers uitvoering Midden-Groningen. 2022.
 - Significant APE. (2023). Niet-gebruik inkomensondersteunende regelingen SZW: Een synthesestudie. [Niet-gebruik inkomensondersteunende regelingen SZW | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

B. Geïnterviewde partijen

In totaal namen wij 11 interviews af met personen die betrokken zijn bij het minimabeleid van de gemeente Midden-Groningen. Hieronder noemen we de organisaties waar deze personen werken en de functies die zij bekleeden:

- a. BWRI; team 'Inkomen en Voorzieningen'.
- b. BWRI; team 'Minima'.
- c. BWRI; team 'Beheer en Minima'.
- d. BWRI; uitvoerend beleidsmedewerker participatiebeleid.
- e. BWRI; kwaliteitsmedewerker.
- f. Gemeente Midden-Groningen; beleidsmedewerker Participatie.
- g. Gemeente Midden-Groningen; afdeling 'Belastingen'.
- h. Jeugdfonds Sport & Cultuur; coördinator jeugdfonds.
- i. VoorzieningenWijzer; coördinator VoorzieningenWijzer.
- j. Meedoenfonds; regiomanager BS&F.
- k. Kredietbank Midden-Groningen; beleidsmedewerker.

Voor het groepsgesprek zijn verschillende partijen uitgenodigd die veel contact hebben met mensen met weinig geld in de gemeente Midden-Groningen. De volgende partijen namen deel aan dit groepsgesprek:

- a. Kwartier Zorg & Welzijn; Sociaal team Noord; ervaringsdeskundige.
- b. Kwartier Zorg & Welzijn; Steunpunt Mantelzorg & consulent VoorzieningenWijzer.
- c. Humanitas Midden-Groningen; projectcoördinator maatschappelijke begeleiding statushouders.
- d. Dig050; Computerbank.

C. Vragenlijst

Van maandag 1 januari 2024 tot zondag 21 januari 2024 konden inwoners de vragenlijst invullen. De vragenlijst is bedoeld voor zowel gebruikers van de minimaregelingen als niet-gebruikers. Omwille van deze brede doelgroep, is de vragenlijst ook breed onder de aandacht gebracht. In wat volgt lichten we toe welke kenmerken de respondenten hebben, hoe over de vragenlijst is gecommuniceerd en welke vragen deze vragenlijst bevat.

C.1 Respondenten

In totaal begonnen 235 inwoners aan de vragenlijst. Van deze groep vulden 163 inwoners de vragenlijst volledig in. We baseren onze bevindingen in dit onderzoek op de antwoorden van inwoners die de vragenlijst volledig invulden. In de onderstaande tabellen geven we weer wat de verdeling is van enkele kenmerken onder deze respondenten, waaronder woonlocatie, huishoudtype, leeftijds categorie en werksituatie⁸⁶.

Plaats	Aantal respondenten	% respondenten
Foxham	1	0,6%
Foxhol	1	0,6%
Froombosch	2	1,2%
Harkstede	7	4,3%
Hellum	0	0%
Hoogezand	76	46,6%
Kiel-Windeweer	3	1,8%
Kolham	3	1,8%
Kropswolde	0	0%
Meeden	5	3,1%
Muntendam	19	11,7%
Noordbroek	3	1,8%
Overschild	1	0,6%
Sappemeer	17	10,4%
Scharmer	0	0%
Schildwolde	2	1,2%
Siddeburen	7	4,3%
Slochteren	7	4,3%
Steendam	1	0,6%
Tjuchem	0	0%
Waterhuizen	0	0%
Westerbroek	0	0%
Zuidbroek	6	3,7%
Wil ik niet zeggen	2	1,2%
Totaal	163	100%

Tabel 17. Respondenten naar woonlocatie

Woonsituatie	Aantal respondenten	% respondenten
Ik woon alleen	75	46,0%
Ik woon alleen met mijn kind(eren)	21	12,9%
Ik woon met mijn partner	32	19,6%
Ik woon met mijn partner en kind(eren)	28	17,2%
Wil ik niet zeggen	5	3,1%
Anders, namelijk	2	1,2%
Totaal	163	100%

Tabel 18. Respondenten naar huishoudtype

⁸⁶ Omdat respondenten meerdere antwoordopties konden aanvinken bij de vraag over hun inkomenssituatie, wordt van deze vraag enkel het aantal respondenten weergegeven die een antwoordoptie heeft geselecteerd, maar niet het percentage. In de overige tabellen worden wel percentages weergegeven omdat het hier vragen betreft waarbij respondenten slechts één antwoord konden selecteren.

Leeftijdscategorie	Aantal respondenten	% respondenten
Jonger dan 18	0	0%
18 tot en met 25 jaar	0	0%
26 tot en met 45 jaar	44	27,0%
46 tot en met 64 jaar	81	49,7%
65 jaar of ouder	31	19,0%
Wil ik niet zeggen	7	4,3%
Totaal	163	100%

Tabel 19. Respondenten naar leeftijdscategorie

Inkomenssituatie	Aantal respondenten
Ik ontvang een uitkering	90
Ik ontvang geld uit werk voor een baas	41
Ik ontvang geld uit werk als zelfstandige	4
Ik ontvang pensioen	29
Wil ik niet zeggen	7

Tabel 20. Respondenten naar inkomenssituatie

C.2 Communicatie

De vragenlijst is op verschillende manieren onder de aandacht gebracht. Hieronder worden de belangrijkste kanalen genoemd die zijn ingezet om de vragenlijst onder de aandacht te brengen.

- Aankondiging via websites van de gemeente Midden-Groningen en BWRI.
- Artikel in lokale media (Regiokrant, HS-Krant, Middengroningennieuws.nl/RTV Midden-Groningen, Groningerkrant.nl).
- Posts via social mediakanalen van de gemeente Midden-Groningen en BWRI.
- QR-code getoond op beeldschermen in wachtruimtes BWRI en de gemeente Midden-Groningen
- Vermelding in Nieuwsbrief BWRI.
- Meesturen flyer met QR-code en link naar uitkeringsgerechtigden;
- Verzoek aan bijna 60 maatschappelijke organisaties om vragenlijst onder de aandacht te brengen (brief en A3 poster per post)
- Flyers met QR-code gelegd in wachtruimtes van plekken waar mensen met weinig geld veel komen (zoals bibliotheken en buurthuizen).

In de communicatie over de vragenlijst is ook benadrukt dat een papieren versie van de vragenlijst kan worden opgevraagd om deze retour te sturen naar de BWRI. In totaal hebben 9 personen gebruik gemaakt van deze optie.

C.3 Opzet

De vragenlijst bestond uit in totaal 21 vragen, bestaande uit meerkeuze-, beoordelingsschaal- en open vragen. De vragenlijst is niet integraal opgenomen in de bijlage omdat de gestelde vragen al terugkomen in de beschrijving van onze bevindingen in de voorgaande hoofdstukken.

D. Bijstandsnormen 2022

Hieronder worden de bijstandsnormen en de vrij te laten vermogensgrens genoemd voor enkele veelvoorkomende huishoudtypes. De normen die voor een inwoner gelden, zijn afhankelijk van iemands leeftijd en leefsituatie. Voor verschillende minimaregelingen geldt dat het inkomen van iemand niet hoger mag zijn dan een bepaald percentage van de bijstandsnorm. De hieronder vermelde bijstandsnormen zijn netto bedragen met vakantietoeslag. De bedragen wijzigen ieder halfjaar. De bedragen in tabel 21 zijn van 1 januari 2022. Deze bijstandsnormen zijn gehanteerd voor het bepalen van het bereik van de verschillende regelingen en het vaststellen van de inkomenseffecten.

Huishoudtype	100% bijstandsnorm	110% bijstandsnorm	120% bijstandsnorm	125% bijstandsnorm
Alleenstaand, tussen 21 en 66 jaar	€1.091,71	€ 1.200,88	€ 1.310,05	€ 1.364,64
Gehuwd of samenwonend, tussen 21 en 66 jaar, zonder kinderen	€1.559,58	€ 1.715,54	€ 1.871,50	€ 1.949,48
Gehuwd of samenwonend, tussen 21 en 66 jaar, met kinderen	€1.559,58	€ 1.715,54	€ 1.871,50	€ 1.949,48
Alleenstaand, vanaf 66 jaar	€1.213,06	€ 1.334,37	€ 1.455,67	€ 1.516,33
Gehuwd of samenwonend, vanaf 66 jaar	€1.642,54	€ 1.806,79	€ 1.971,05	€ 2.053,18

Tabel 21. Bijstandsnormen 2022

In 2022 golden de volgende bedragen als vrij te laten vermogensgrens:

- Gehuwd/samenwonend en alleenstaande ouder € 13.010,-.
- Alleenstaande € 6.505,-.
- Woont u in uw eigen (koop)huis dan mag er niet meer dan € 53.100,- eigen vermogen in dit huis zitten.

E. Analyse inkomenseffecten

Hieronder wordt de analyse van de inkomenseffecten toegelicht. Deze bijlage is als volgt opgebouwd. In E.1. wordt de onderzoeksopzet besproken, waarbij de uitgaven, inkomsten en aannames die ten grondslag liggen aan deze analyse. In E.2 wordt de opbouw van het maandelijks inkomen van de verschillende huishoudens met verschillende inkomens weergegeven, waarna in E.3 specifiek wordt gekeken naar de samenstelling van de gemeentelijke tegemoetkoming per huishouden. In E.4. volgt het totaaloverzicht van de verschillende inkomsten en uitgaven per huishoudtype en inkomen.

E.1 Onderzoeksopzet

Voor het analyseren van de inkomenseffecten van de gemeentelijke regelingen worden de volgende huishoudtypen geanalyseerd:

- Alleenstaande.
- Alleenstaande met kinderen (4 en 8 jaar).
- Paar.
- Paar met kinderen (4 en 8 jaar).
- Alleenstaande 65+.
- Paar 65+.

Per huishoudtype is ervoor gekozen om te kijken naar huishoudens met een inkomen van 100%, 110% en 125% van het wettelijk sociaal minimum (de bijstandsnorm). Er is voor deze inkomensgrenzen gekozen, omdat deze overeen komen met de gehanteerde inkomensgrenzen voor de verschillende gemeentelijke regelingen. Op deze manier kunnen we analyseren welk effect het wegvallen van een regeling (doordat een huishouden boven een bepaalde inkomensgrens komt en geen aanspraak meer kan maken op de regeling) heeft op de financiële positie van het huishouden.

Minimahuishoudens met een inkomen op bijstandsniveau (of net erboven) maken aanspraak op zowel landelijke toeslagen als gemeentelijke regelingen. De landelijke toeslagen die zijn meegenomen in deze analyse zijn de volgende:

- Huurtoeslag.
- Zorgtoeslag.
- Combinatiekorting.
- Kinderbijslag.
- Kindgebonden budget.
- Kinderopvangtoeslag⁸⁷.

In onderstaande tabel staat een overzicht van de gemeentelijke minimaregelingen.

Regeling	Inkomensgrens
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	100% bijstandsnorm
Collectieve aanvullende zorgverzekering	125% bijstandsnorm
Individuele inkomstenstoeslag (IIT)	3 jaar of langer 100% bijstandsnorm
Meedoenfonds	125% bijstandsnorm
Jeugdfonds Sport & Cultuur	125% bijstandsnorm
Niet meegenomen	
Bijzondere bijstand	110% bijstandsnorm
VoorzieningenWijzer	geen grens

Tabel 22. Gemeentelijke minimaregelingen

Bijzondere bijstand is niet meegenomen in de berekeningen omdat deze vorm van bijstand uit verschillende componenten kan bestaan en deze persoonsafhankelijk is. Het betreft geen maandelijks kosten die bij iedereen voorkomen. Verder wordt de VoorzieningenWijzer buiten beschouwing gelaten omdat dit niet direct leidt tot

⁸⁷ Kinderopvangtoeslag is verrekend in de ingeschatte maandelijks lasten voor kinderopvang.

inkomsten/tegemoetkoming. In deze analyse gaan wij ervan uit dat de huishoudens van alle regelingen gebruik maken die er voor hun beschikbaar zijn. Het raadplegen van de VoorzieningenWijzer is voor hun daarom minder relevant. De gemaakte aannames staan in de volgende paragraaf.

E.1.1 Inkomsten

Naast de inkomsten uit de bijstand of uit werk, kunnen minimahuishoudens aanspraak maken op zowel landelijke toeslagen als gemeentelijke regelingen. De landelijke toeslagen waar een minimahuishouden aanspraak op kan maken zijn de volgende:

- a. **Huurtoeslag:**
De grens voor de kale huurprijs (inclusief servicekosten) lag in 2022 op € 736,47.
- b. **Zorgtoeslag.**
- c. **Combinatiekorting:**
Om in aanmerking te komen voor de inkomensafhankelijke combinatiekorting (IACK) moet het kind onder meer bij de aanvrager in huis wonen en jonger dan 12 jaar zijn. Het arbeidsinkomen moet hoger zijn dan een vastgesteld bedrag.
- d. **Kinderbijslag:**
Voor kinderen onder de 18 jaar krijg je kinderbijslag van de overheid. Dit bedrag is enkel afhankelijk van de leeftijd van het kind en is verder niet afhankelijk van het inkomen.
- e. **Kindgebonden budget:**
Het kindgebonden budget is inkomensafhankelijk.

E.1.2 Uitgaven

De uitgaven in deze analyse zijn indicatief voor de verschillende huishoudtypen en de inkomensgroepen. Voor de uitgaven is er geen informatie op gemeentelijke niveau bekend. Wij hebben deze kosten daarom gebaseerd op landelijke berekeningen van het Nibud (kosten van 2023) en andere bronnen voor specifieke kostenposten. Het is mogelijk dat een huishouden maandelijks meer of minder uitgeeft dan de gehanteerde bedragen, bijvoorbeeld omdat het huishouden vaker reist met het openbaar vervoer of andere elektrische producten heeft waardoor de elektrakosten hoger zullen uitvallen.

In de analyses komen verschillende uitgavenposten terug. We hanteren daarbij de volgende definities (conform het Nibud):

- a. Reserveringsuitgaven zijn het totaal van de volgende kosten: kleding en schoenen, inboedel, onderhoud huis en tuin en niet-vergoede ziektekosten. We laten vrijetijdsuitgaven hierbij buiten beschouwing, omdat die niet direct noodzakelijk zijn.
- b. Niet-vergoede ziektekosten zijn de som van de kosten voor het eigen risico en zelfzorgmedicijnen.
- c. Huishoudelijke uitgaven bestaan uit de kosten voor voeding en overige huishoudelijke uitgaven, waarbij de overige huishoudelijke uitgaven bestaan uit kosten voor was- en schoonmaakmiddelen, persoonlijke verzorging en diversen (zakgeld, cadeaus, paspoort, en dergelijke).

E.1.3 Aannames

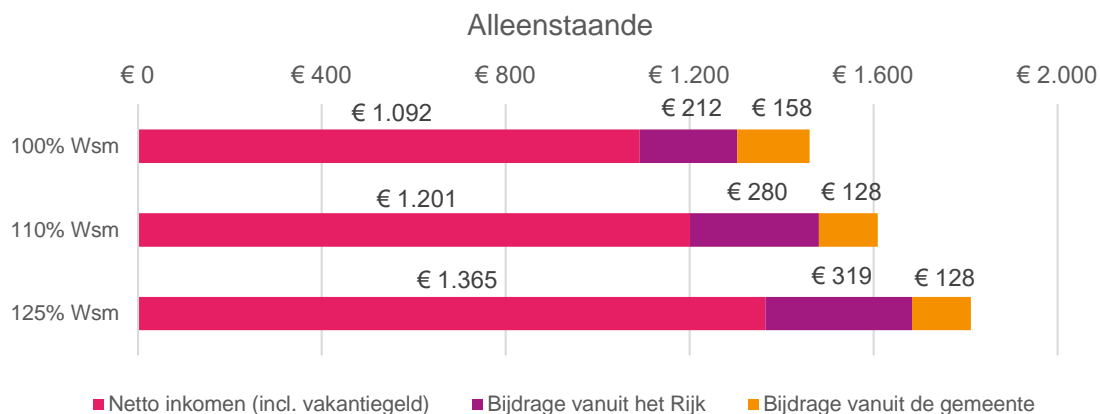
Voor het vaststellen van de inkomenseffecten hebben wij de volgende aannames gedaan:

- a. Huishoudens maken gebruik van alle voor hun beschikbare regelingen en ontvangen het maximale bedrag van elke regeling.
- b. Het vermogen van de huishoudens ligt binnen de grenzen van de Participatiewet.
- c. Huishoudens wonen in een huurwoning aangezien een koopwoning tot een te hoog vermogen zou leiden. Alleenstaanden wonen in een appartement, paren wonen in een tussenwoning.
- d. Alleenstaande ouders met inkomen gelijk aan de bijstandsnorm werken niet en hebben geen werkgerelateerde kosten.
- e. Bij een inkomen vanaf 110% van de bijstandsnorm werkt één persoon in het huishouden;
- f. De huishoudtypen met kinderen hebben twee kinderen, van 4 en 8 jaar.

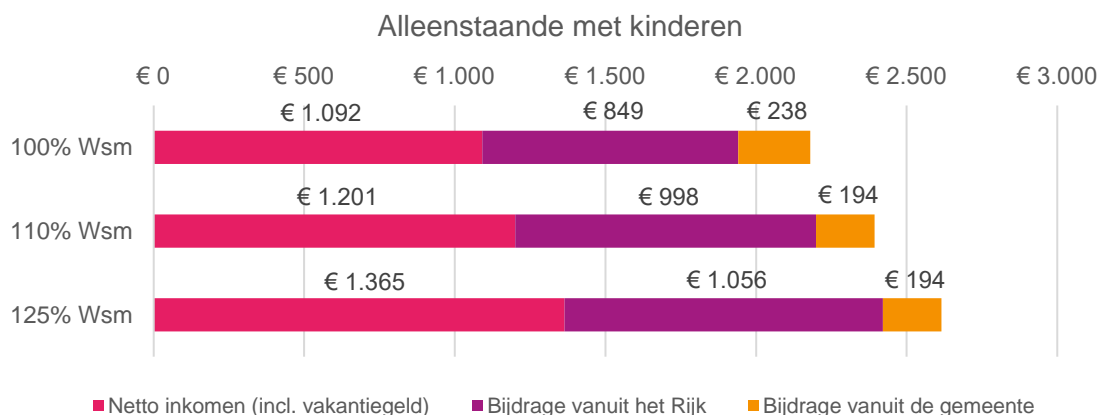
-
- g. Alleenstaande ouders met een inkomen boven de bijstandsnorm hebben voor beide kinderen 40 uur per maand buitenschoolse opvang.
 - h. Bij het huishoudtype 'paar met twee kinderen' met een inkomen hoger dan 100% van de bijstandsnorm werkt slechts één van beide partners, anders zou het huishoudinkomen te hoog zijn. Zij maken geen gebruik van bso/kinderopvang omdat iemand thuis is om voor de kinderen te zorgen. Dit betekent tevens dat een paar met kinderen geen combinatiekorting ontvangt bij werkaanvaarding.
 - i. De gemeente Midden-Groningen heeft 3 verschillende pakketten voor de collectieve aanvullende zorgverzekering bij Menzis (CAZ). Wij gaan ervan uit dat de verschillende huishoudtypen verschillende pakketten kiezen:
 - i. Alleenstaanden maken gebruik van GarantVerzorgd 1.
 - ii. Paren maken gebruik van GarantVerzorgd 2.
 - iii. Huishoudens boven de AOW-gerechtigde leeftijd maken gebruik van GarantVerzorgd 3.
 - j. Omdat de hoogste inkomensgrens in deze analyse 125% van de bijstandsnorm bedraagt en dit tevens de grens voor de CAZ is, worden er geen aannames gemaakt over alternatieve zorgverzekeringen.
 - k. Mensen gebruiken het gehele eigen risico in een jaar. Deze kosten hebben wij verwerkt in de reserveringsuitgaven.
 - l. Een huishouden maakt geen gebruik van de vergoeding voor instrumentaal - en/of vocaal onderwijs.
 - m. Stichting Leergeld is niet voor alle mensen beschikbaar en vandaar niet meegenomen in deze analyse.
 - n. De personen binnen de doelgroep hebben geen auto, motor of brommer.
 - o. Bij het berekenen van de huurtoeslag gaan wij ervan uit dat het huishouden geen servicekosten betaalt en het vermogen lager dan de vermogensgrens ligt. Ook gaan wij er bij een alleenstaande ouder vanuit dat er geen co-ouderschap is.

E.2 Opbouw maandelijks inkomen

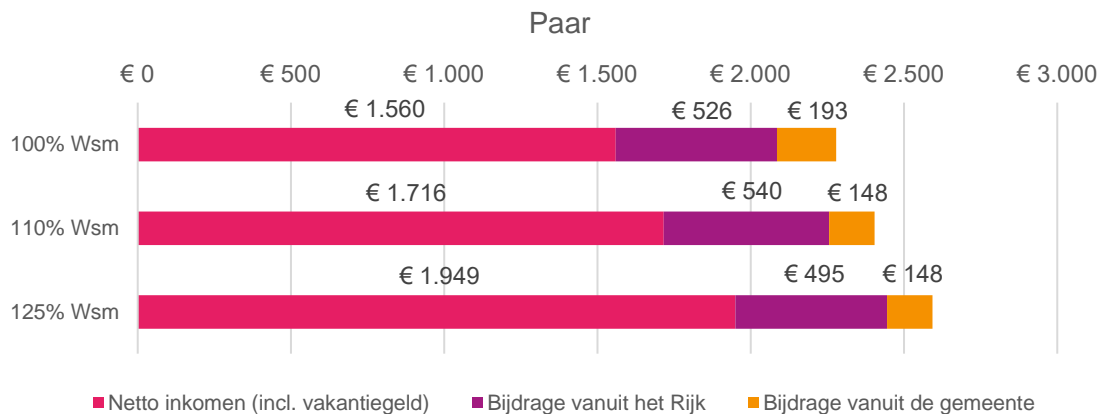
Minimahuishoudens met een inkomen op bijstandsniveau (of net erboven) maken aanspraak op zowel landelijke toeslagen als gemeentelijke regelingen. De totale tegemoetkoming die een huishouden ontvangt vanuit het Rijk is aanzienlijk groter dan dat vanuit de gemeentelijke regelingen. In onderstaande figuren staat de opbouw van het totale maandelijks inkomen.

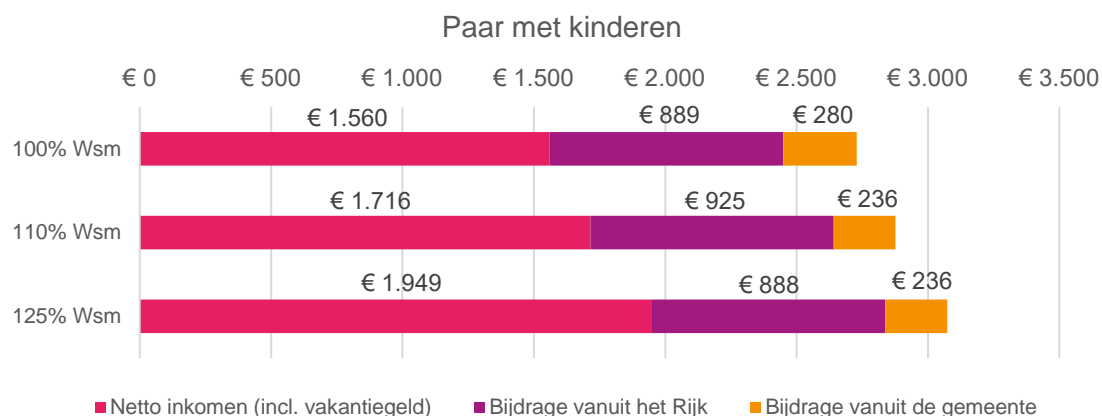
Figuur 27. Maandelijks inkomen van een alleenstaande (niet AOW-gerechtigd) zonder kinderen

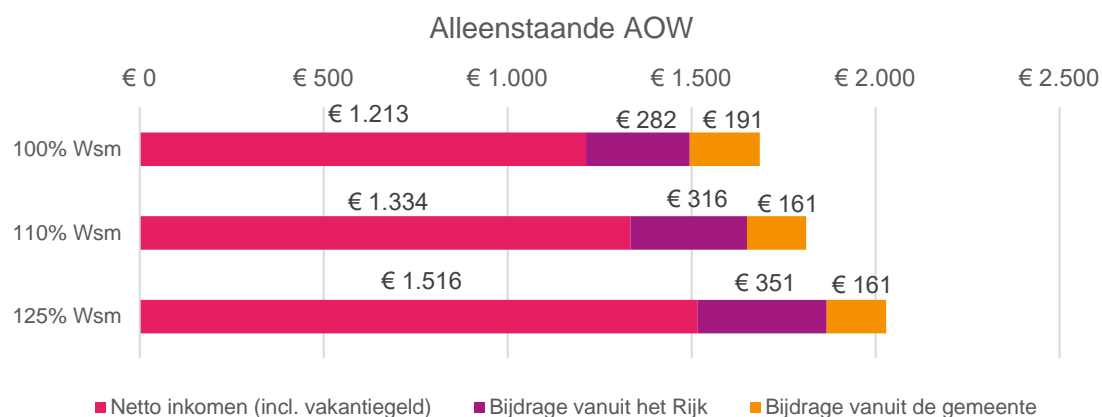
Figuur 28. Maandelijks inkomen van een alleenstaande (niet AOW-gerechtigd) met kinderen

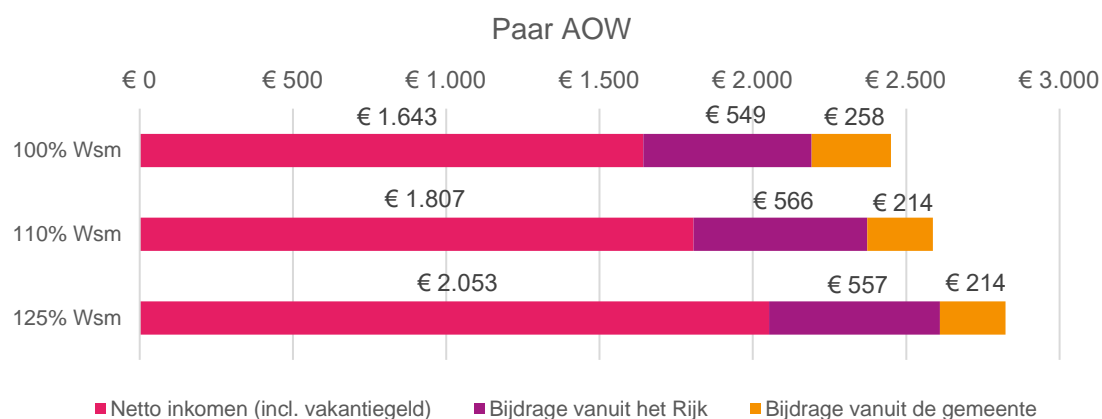
Figuur 29. Maandelijks inkomen van een paar (niet AOW-gerechtigd) zonder kinderen

Figuur 30. Maandelijks inkomen van een paar (niet AOW-gerechtigd) met kinderen

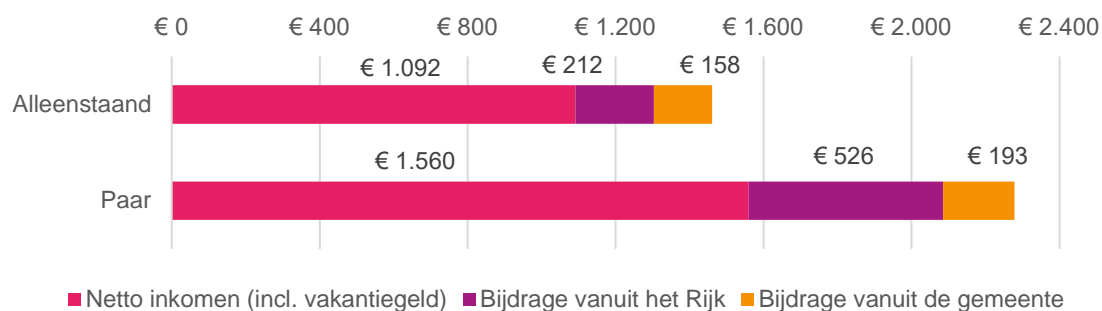

Figuur 31. Maandelijks inkomen van een alleenstaande (AOW-gerechtigd)

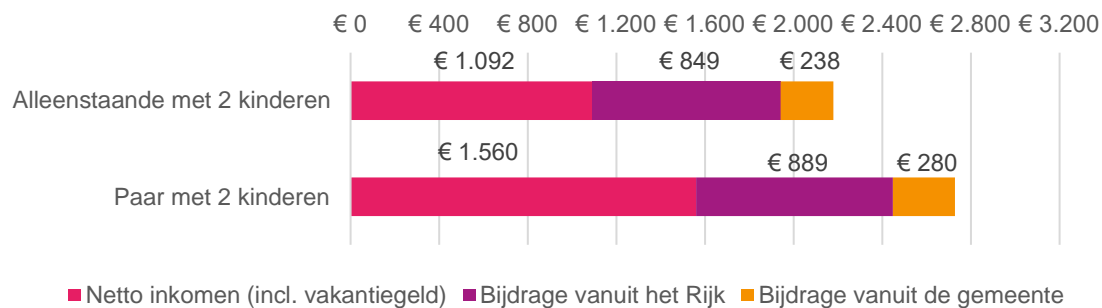
Figuur 32. Maandelijks inkomen van een paar (AOW-gerechtigd)

We vergelijken vervolgens de maandelijkse inkomens van de huishoudtypen met elkaar. In figuur 33 is te zien dat een paar zonder kinderen aanzienlijk meer tegemoetkoming vanuit het Rijk ontvangt dan een alleenstaande zonder kinderen (100% bijstandsnorm). De tegemoetkoming vanuit de gemeente die een paar zonder kinderen ontvangt is echter niet substantieel hoger dan bij een alleenstaande zonder kinderen. De reden voor het verschil in de tegemoetkoming vanuit het Rijk komt voort uit de verhoogde huur die paren betalen, waardoor zij recht hebben op een hogere huurtoeslag.

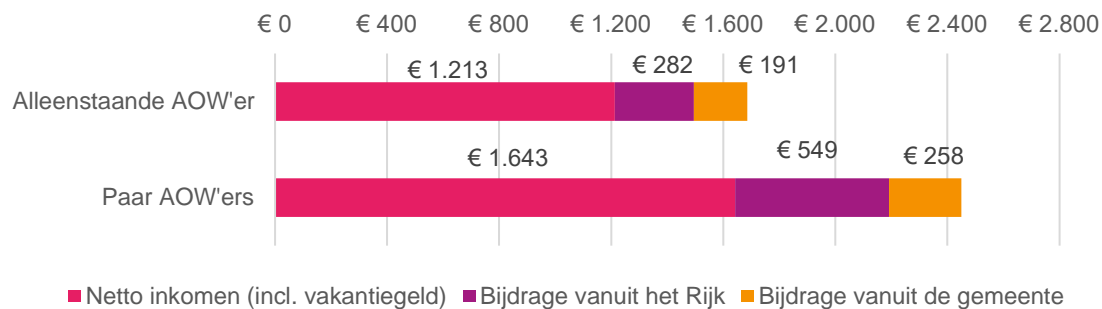

Figuur 33. Maandelijks inkomen van een alleenstaande en een paar zonder kinderen, met een inkomen van 100% bijstandsnorm

In onderstaande figuren zijn de vergelijkingen tussen de overige huishoudtypen weergegeven met een inkomen van 100% van de bijstandsnorm.

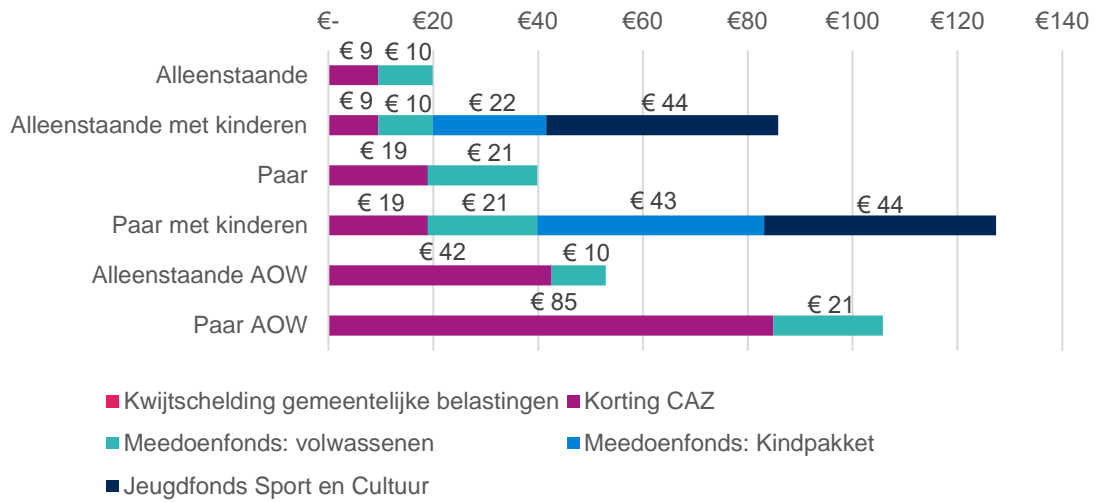

Figuur 34. Maandelijks inkomen van een alleenstaande en een paar met kinderen, met een inkomen van 100% bijstandsnorm

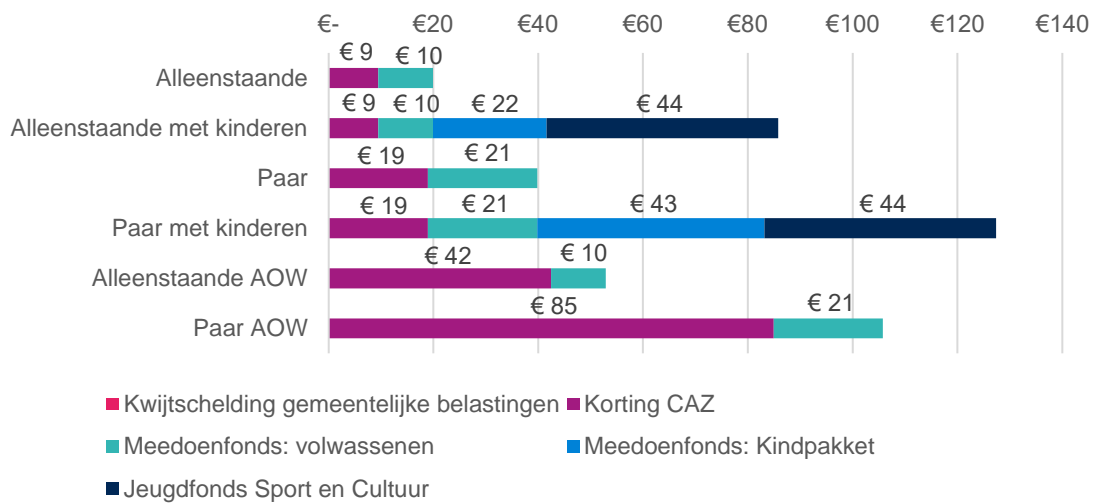

Figuur 35. Maandelijks inkomen van een alleenstaande en een paar AOW'ers, met een inkomen van 100% bijstandsnorm

E.3 Samenstelling van de gemeentelijke tegemoetkomingen

Figuur 36. Samenstelling van de gemeentelijke tegemoetkomingen bij een inkomen van 110% bijstandsnorm

Figuur 37. Samenstelling van de gemeentelijke tegemoetkomingen bij een inkomen van 125% bijstandsnorm

E.4 Financieel maandoorzicht

E.4.1 Alleenstaande zonder kinderen, niet AOW-gerechtigd

	100% bijstandsnorm	110% bijstandsnorm	125% bijstandsnorm	> 3 jaar 100% bijstandsnorm
Netto inkomen (incl. vakantiegeld)	€ 1.091,71	€ 1.200,88	€ 1.364,64	€ 1.091,71
Netto inkomen (excl. vakantiegeld)	€ 1.037,12	€ 1.140,83	€ 1.296,40	€ 1.037,12
Netto inkomen (incl. vakantiegeld; jaar)	€ 13.100,52	€ 14.410,57	€ 16.375,65	€ 13.100,52
Bijdrage vanuit het Rijk				
Huurtoeslag	€ 101,00	€ 169,00	€ 208,00	€ 101,00
Zorgtoeslag	€ 111,00	€ 111,00	€ 111,00	€ 111,00
Combinatiekorting	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Kinderbijslag	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Kindgebonden budget	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Totale bijdrage vanuit het Rijk	€ 212,00	€ 280,00	€ 319,00	€ 212,00
Bijdrage vanuit de gemeente				
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	€ 16,76	€ 0,00	€ 0,00	€ 16,76
Kwijtschelding waterschapsheffingen	€ 12,58	€ 0,00	€ 0,00	€ 12,58
Korting CAZ	€ 9,49	€ 9,49	€ 9,49	€ 9,49
Individuele inkomensloeslag	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 33,50
Meedoenfonds: Volwassenen	€ 10,42	€ 10,42	€ 10,42	€ 10,42
Meedoenfonds: Kindpakket	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Jeugdfonds Sport & Cultuur	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Energietoeslag	€ 108,33	€ 108,33	€ 108,33	€ 108,33
Totale bijdrage vanuit de gemeente	€ 157,57	€ 128,24	€ 128,24	€ 191,07
Totale inkomsten incl. bijdrage Rijk	€ 1.303,71	€ 1.480,88	€ 1.683,64	€ 1.303,71
Totale inkomsten incl. bijdrage Rijk en gemeente	€ 1.461,28	€ 1.609,12	€ 1.811,88	€ 1.494,78
Kosten				
Kale huur	€ 339,20	€ 407,04	€ 447,89	€ 339,20
Gas, Water, Elektra	€ 176,00	€ 176,00	€ 176,00	€ 176,00
Telefoon, televisie, internet	€ 70,00	€ 70,00	€ 70,00	€ 70,00
Contributie/abonnements	€ 34,00	€ 34,00	€ 34,00	€ 34,00
Gemeentelijke belastingen	€ 16,76	€ 16,76	€ 16,76	€ 16,76
Waterschapsheffingen	€ 12,58	€ 12,58	€ 12,58	€ 12,58
Collectieve zorgverzekering	€ 170,53	€ 170,53	€ 170,53	€ 170,53
Overige verzekeringen	€ 11,45	€ 11,45	€ 11,45	€ 11,45
Onderwijs	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Buitenschoolse opvang	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Reserveringsuitgaven	€ 154,08	€ 154,08	€ 154,08	€ 154,08
Vervoer	€ 40,00	€ 40,00	€ 40,00	€ 40,00
Huishoudelijke uitgaven	€ 269,67	€ 269,67	€ 269,67	€ 269,67
Totale kosten	€ 1.294,27	€ 1.362,11	€ 1.402,96	€ 1.294,27
Restant (excl. bijdrage gemeente)	€ 9,44	€ 118,78	€ 280,68	€ 9,44
Restant (incl. bijdrage gemeente)	€ 167,02	€ 247,02	€ 408,92	€ 200,52

E.4.2 *Alleenstaande met 2 kinderen, niet AOW-gerechtigd*

	100% bijstandsnorm	110% bijstandsnorm	125% bijstandsnorm	> 3 jaar 100% bijstandsnorm
Netto inkomen (incl. vakantiegeld)	€ 1.091,71	€ 1.200,88	€ 1.364,64	€ 1.091,71
Netto inkomen (excl. vakantiegeld)	€ 1.037,12	€ 1.140,83	€ 1.296,40	€ 1.037,12
Netto inkomen (incl. vakantiegeld; jaar)	€ 13.100,52	€ 14.410,57	€ 16.375,65	€ 13.100,52

Bijdrage vanuit het Rijk

huurtoeslag	€ 101,00	€ 169,00	€ 208,00	€ 101,00
zorgtoeslag	€ 111,00	€ 111,00	€ 111,00	€ 111,00
combinatiekorting	€ 0,00	€ 81,21	€ 100,05	€ 0,00
kinderbijslag	€ 170,27	€ 170,27	€ 170,27	€ 170,27
kindgebonden budget	€ 467,00	€ 467,00	€ 467,00	€ 467,00
Totale bijdrage vanuit het Rijk	€ 849,27	€ 998,48	€ 1.056,32	€ 849,27

Bijdrage vanuit de gemeente

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	€ 19,46	€ 0,00	€ 0,00	€ 19,46
Kwijtschelding waterschapsheffingen	€ 24,91	€ 0,00	€ 0,00	€ 24,91
Korting CAZ	€ 9,49	€ 9,49	€ 9,49	€ 9,49
Individuele inkomensvoet	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 42,58
Meedoenfonds: Volwassenen	€ 10,42	€ 10,42	€ 10,42	€ 10,42
Meedoenfonds: Kindpakket	€ 21,67	€ 21,67	€ 21,67	€ 21,67
Jeugdfonds Sport & Cultuur	€ 44,22	€ 44,22	€ 44,22	€ 44,22
Energietoeslag	€ 108,33	€ 108,33	€ 108,33	€ 108,33
Totale bijdrage vanuit de gemeente	€ 238,50	€ 194,13	€ 194,13	€ 281,08

Totale inkomsten incl. bijdrage Rijk	€ 1.940,98	€ 2.199,36	€ 2.420,96	€ 1.940,98
Totale inkomsten incl. bijdrage Rijk en gemeente	€ 2.179,48	€ 2.393,49	€ 2.615,09	€ 2.222,06

Kosten

Kale huur	€ 339,20	€ 407,04	€ 447,89	€ 339,20
Gas, Water, Elektra	€ 259,00	€ 259,00	€ 259,00	€ 259,00
Telefoon, televisie, internet	€ 70,00	€ 70,00	€ 70,00	€ 70,00
Contributie/abonnements	€ 73,00	€ 73,00	€ 73,00	€ 73,00
Gemeentelijke heffingen	€ 19,46	€ 19,46	€ 19,46	€ 19,46
Waterschapsheffingen	€ 24,91	€ 24,91	€ 24,91	€ 24,91
Collectieve zorgverzekering	€ 170,53	€ 170,53	€ 170,53	€ 170,53
Overige verzekeringen	€ 16,94	€ 16,94	€ 16,94	€ 16,94
Onderwijs	€ 21,00	€ 21,00	€ 21,00	€ 21,00
Buitenschoolse opvang	€ 0,00	€ 94,59	€ 94,59	€ 0,00
Reserveringsuitgaven	€ 288,08	€ 288,08	€ 288,08	€ 288,08
Vervoer	€ 60,00	€ 60,00	€ 60,00	€ 60,00
Huishoudelijke uitgaven	€ 496,08	€ 496,08	€ 496,08	€ 496,08
Totale kosten	€ 1.838,20	€ 2.000,63	€ 2.041,49	€ 1.838,20

Restant (excl. bijdrage gemeente)	€ 102,78	€ 198,73	€ 379,48	€ 102,78
Restant (incl. bijdrage gemeente)	€ 341,28	€ 392,86	€ 573,60	€ 383,86

E.4.3 Paar zonder kinderen, niet AOW-gerechtigd

	100% bijstandsnorm	110% bijstandsnorm	125% bijstandsnorm	> 3 jaar 100% bijstandsnorm
Netto inkomen (incl. vakantiegeld)	€ 1.559,58	€ 1.715,54	€ 1.949,48	€ 1.559,58
Netto inkomen (excl. vakantiegeld)	€ 1.481,60	€ 1.629,76	€ 1.852,00	€ 1.481,60
Netto inkomen (incl. vakantiegeld; jaar)	€ 18.714,96	€ 20.586,46	€ 23.393,70	€ 18.714,96

Bijdrage vanuit het Rijk

Huurtoeslag	€ 314,00	€ 328,00	€ 301,00	€ 314,00
Zorgtoeslag	€ 212,00	€ 212,00	€ 194,00	€ 212,00
Combinatiekorting	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Kinderbijslag	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Kindgebonden budget	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Totale bijdrage vanuit het Rijk	€ 526,00	€ 540,00	€ 495,00	€ 526,00

Bijdrage vanuit de gemeente

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	€ 19,46	€ 0,00	€ 0,00	€ 19,46
Kwijtschelding waterschapshellingen	€ 24,91	€ 0,00	€ 0,00	€ 24,91
Korting CAZ	€ 18,98	€ 18,98	€ 18,98	€ 18,98
Individuele inkomensvoeslag	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 47,58
Meedoenfonds: Volwassenen	€ 20,83	€ 20,83	€ 20,83	€ 20,83
Meedoenfonds: Kindpakket	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Jeugdfonds Sport & Cultuur	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Energietoeslag	€ 108,33	€ 108,33	€ 108,33	€ 108,33
Totale bijdrage vanuit de gemeente	€ 192,52	€ 148,15	€ 148,15	€ 240,10

Totale inkomsten incl. bijdrage Rijk

Totale inkomsten incl. bijdrage Rijk en gemeente	€ 2.085,58	€ 2.255,54	€ 2.444,48	€ 2.085,58
---	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Kosten

Kale huur	€ 611,52	€ 666,40	€ 763,47	€ 611,52
Gas, Water, Elektra	€ 254,00	€ 254,00	€ 254,00	€ 254,00
Telefoon, televisie, internet	€ 80,00	€ 80,00	€ 80,00	€ 80,00
Contributie/abbonementen	€ 48,00	€ 48,00	€ 48,00	€ 48,00
Gemeentelijke heffingen	€ 19,46	€ 19,46	€ 19,46	€ 19,46
Waterschapshellingen	€ 24,91	€ 24,91	€ 24,91	€ 24,91
Collectieve zorgverzekering	€ 341,06	€ 341,06	€ 341,06	€ 341,06
Overige verzekeringen	€ 13,65	€ 13,65	€ 13,65	€ 13,65
Onderwijs	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Buitenschoolse opvang	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Reserveringsuitgaven	€ 274,17	€ 274,17	€ 274,17	€ 274,17
Vervoer	€ 50,00	€ 50,00	€ 50,00	€ 50,00
Huishoudelijke uitgaven	€ 481,99	€ 481,99	€ 481,99	€ 481,99
Totale kosten	€ 2.198,76	€ 2.253,64	€ 2.350,71	€ 2.198,76

Restant (excl. bijdrage gemeente)

Restant (incl. bijdrage gemeente)	-€ 113,18	€ 1,90	€ 93,77	-€ 113,18
--	------------------	---------------	----------------	------------------

E.4.4 Paar met 2 kinderen, niet AOW-gerechtigd

	100% bijstandsnorm	110% bijstandsnorm	125% bijstandsnorm	> 3 jaar 100% bijstandsnorm
Netto inkomen (incl. vakantiegeld)	€ 1.559,58	€ 1.715,54	€ 1.949,48	€ 1.559,58
Netto inkomen (excl. vakantiegeld)	€ 1.481,60	€ 1.629,76	€ 1.852,00	€ 1.481,60
Netto inkomen (incl. vakantiegeld; jaar)	€ 18.714,96	€ 20.586,46	€ 23.393,70	€ 18.714,96

Bijdrage vanuit het Rijk

Huurtoeslag	€ 314,00	€ 350,00	€ 331,00	€ 314,00
Zorgtoeslag	€ 212,00	€ 212,00	€ 194,00	€ 212,00
Combinatiekorting	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Kinderbijslag	€ 170,27	€ 170,27	€ 170,27	€ 170,27
Kindgebonden budget	€ 193,00	€ 193,00	€ 193,00	€ 193,00
Totale bijdrage vanuit het Rijk	€ 889,27	€ 925,27	€ 888,27	€ 889,27

Bijdrage vanuit de gemeente

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	€ 19,46	€ 0,00	€ 0,00	€ 19,46
Kwijtschelding waterschapsheffingen	€ 24,91	€ 0,00	€ 0,00	€ 24,91
Korting CAZ	€ 18,98	€ 18,98	€ 18,98	€ 18,98
Individuele inkomensvoet	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 47,58
Meedoenfonds: Volwassenen	€ 20,83	€ 20,83	€ 20,83	€ 20,83
Meedoenfonds: Kindpakket	€ 43,33	€ 43,33	€ 43,33	€ 43,33
Jeugdfonds Sport & Cultuur	€ 44,22	€ 44,22	€ 44,22	€ 44,22
Energietoeslag	€ 108,33	€ 108,33	€ 108,33	€ 108,33
Totale bijdrage vanuit de gemeente	€ 280,07	€ 235,70	€ 235,70	€ 327,65

Totale inkomsten incl. bijdrage Rijk

Totale inkomsten incl. bijdrage Rijk en gemeente	€ 2.448,85	€ 2.640,81	€ 2.837,75	€ 2.448,85
	€ 2.728,92	€ 2.876,51	€ 3.073,45	€ 2.776,51

Kosten

Kale huur	€ 611,52	€ 666,40	€ 763,47	€ 611,52
Gas, Water, Elektra	€ 348,00	€ 348,00	€ 348,00	€ 348,00
Telefoon, televisie, internet	€ 80,00	€ 80,00	€ 80,00	€ 80,00
Contributie/abonnements	€ 85,00	€ 85,00	€ 85,00	€ 85,00
Gemeentelijke heffingen	€ 19,46	€ 19,46	€ 19,46	€ 19,46
Waterschapsheffingen	€ 24,91	€ 24,91	€ 24,91	€ 24,91
Collectieve zorgverzekering	€ 341,06	€ 341,06	€ 341,06	€ 341,06
Overige verzekeringen	€ 16,94	€ 16,94	€ 16,94	€ 16,94
Onderwijs	€ 21,00	€ 21,00	€ 21,00	€ 21,00
Buitenschoolse opvang	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Reserveringsuitgaven	€ 381,17	€ 381,17	€ 381,17	€ 381,17
Vervoer	€ 80,00	€ 80,00	€ 80,00	€ 80,00
Huishoudelijke uitgaven	€ 716,91	€ 716,91	€ 716,91	€ 716,91
Totale kosten	€ 2.725,97	€ 2.780,85	€ 2.877,92	€ 2.725,97

Restant (excl. bijdrage gemeente)

Restant (incl. bijdrage gemeente)	-€ 277,12	-€ 140,04	-€ 40,17	-€ 277,12
	€ 2,95	€ 95,66	€ 195,53	€ 50,54

E.4.5 Alleenstaande AOW-gerechtigd

	100% bijstandsnorm	110% bijstandsnorm	125% bijstandsnorm	> 3 jaar 100% bijstandsnorm
Netto inkomen (incl. vakantiegeld)	€ 1.213,06	€ 1.334,37	€ 1.516,33	€ 1.213,06
Netto inkomen (excl. vakantiegeld)	€ 1.152,41	€ 1.267,65	€ 1.440,51	€ 1.152,41
Netto inkomen (incl. vakantiegeld; jaar)	€ 14.556,72	€ 16.012,39	€ 18.195,90	€ 14.556,72

Bijdrage vanuit het Rijk

Huurtoeslag	€ 171,00	€ 205,00	€ 240,00	€ 171,00
Zorgtoeslag	€ 111,00	€ 111,00	€ 111,00	€ 111,00
Combinatiekorting	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Kinderbijslag	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Kindgebonden budget	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Totale bijdrage vanuit het Rijk	€ 282,00	€ 316,00	€ 351,00	€ 282,00

Bijdrage vanuit de gemeente

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	€ 16,76	€ 0,00	€ 0,00	€ 16,76
Kwijtschelding waterschapsheffingen	€ 12,58	€ 0,00	€ 0,00	€ 12,58
Korting CAZ	€ 42,46	€ 42,46	€ 42,46	€ 42,46
Individuele inkomensvoet	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Meedoenfonds: Volwassenen	€ 10,42	€ 10,42	€ 10,42	€ 10,42
Meedoenfonds: Kindpakket	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Jeugdfonds Sport & Cultuur	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Energietoeslag	€ 108,33	€ 108,33	€ 108,33	€ 108,33
Totale bijdrage vanuit de gemeente	€ 190,54	€ 161,21	€ 161,21	€ 190,54

Totale inkomsten incl. bijdrage Rijk

Totale inkomsten incl. bijdrage Rijk en gemeente	€ 1.495,06	€ 1.650,37	€ 1.867,33	€ 1.495,06
	€ 1.685,60	€ 1.811,58	€ 2.028,54	€ 1.685,60

Kosten

Kale huur	€ 407,04	€ 440,96	€ 494,00	€ 407,04
Gas, Water, Elektra	€ 176,00	€ 176,00	€ 176,00	€ 176,00
Telefoon, televisie, internet	€ 70,00	€ 70,00	€ 70,00	€ 70,00
Contributie/abonnements	€ 34,00	€ 34,00	€ 34,00	€ 34,00
Gemeentelijke heffingen	€ 16,76	€ 16,76	€ 16,76	€ 16,76
Waterschapsheffingen	€ 12,58	€ 12,58	€ 12,58	€ 12,58
Collectieve zorgverzekering	€ 235,99	€ 235,99	€ 235,99	€ 235,99
Overige verzekeringen	€ 11,45	€ 11,45	€ 11,45	€ 11,45
Onderwijs	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Buitenschoolse opvang	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Reserveringsuitgaven	€ 122,00	€ 122,00	€ 122,00	€ 122,00
Vervoer	€ 75,00	€ 75,00	€ 75,00	€ 75,00
Huishoudelijke uitgaven	€ 274,03	€ 274,03	€ 274,03	€ 274,03
Totale kosten	€ 1.434,84	€ 1.468,76	€ 1.521,80	€ 1.434,84

Restant (excl. bijdrage gemeente)

Restant (incl. bijdrage gemeente)	€ 60,22	€ 181,60	€ 345,52	€ 60,22
	€ 250,76	€ 342,81	€ 506,73	€ 250,76

E.4.6 Paar AOW-gerechtigden

	100% bijstandsnorm	110% bijstandsnorm	125% bijstandsnorm	> 3 jaar 100% bijstandsnorm
Netto inkomen (incl. vakantiegeld)	€ 1.642,54	€ 1.806,79	€ 2.053,18	€ 1.642,54
Netto inkomen (excl. vakantiegeld)	€ 1.560,41	€ 1.716,45	€ 1.950,51	€ 1.560,41
Netto inkomen (incl. vakantiegeld; jaar)	€ 19.710,48	€ 21.681,53	€ 24.638,10	€ 19.710,48

Bijdrage vanuit het Rijk

Huurtoeslag	€ 337,00	€ 354,00	€ 381,00	€ 337,00
Zorgtoeslag	€ 212,00	€ 212,00	€ 176,00	€ 212,00
Combinatiekorting	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Kinderbijslag	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Kindgebonden budget	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Totale bijdrage vanuit het Rijk	€ 549,00	€ 566,00	€ 557,00	€ 549,00

Bijdrage vanuit de gemeente

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	€ 19,46	€ 0,00	€ 0,00	€ 19,46
Kwijtschelding waterschapshellingen	€ 24,91	€ 0,00	€ 0,00	€ 24,91
Korting CAZ	€ 84,92	€ 84,92	€ 84,92	€ 84,92
Individuele inkomensvoet	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Meedoenfonds: Volwassenen	€ 20,83	€ 20,83	€ 20,83	€ 20,83
Meedoenfonds: Kindpakket	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Jeugdfonds Sport & Cultuur	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Energietoeslag	€ 108,33	€ 108,33	€ 108,33	€ 108,33
Totale bijdrage vanuit de gemeente	€ 258,46	€ 214,09	€ 214,09	€ 258,46

Totale inkomsten incl. bijdrage Rijk

Totale inkomsten incl. bijdrage Rijk en gemeente	€ 2.191,54	€ 2.372,79	€ 2.610,18	€ 2.191,54
---	------------	------------	------------	------------

Kosten

Kale huur	€ 646,80	€ 687,12	€ 763,47	€ 646,80
Gas, Water, Elektra	€ 254,00	€ 254,00	€ 254,00	€ 254,00
Telefoon, televisie, internet	€ 80,00	€ 80,00	€ 80,00	€ 80,00
Contributie/abonnements	€ 48,00	€ 48,00	€ 48,00	€ 48,00
Gemeentelijke heffingen	€ 19,46	€ 19,46	€ 19,46	€ 19,46
Waterschapshellingen	€ 24,91	€ 24,91	€ 24,91	€ 24,91
Collectieve zorgverzekering	€ 471,98	€ 471,98	€ 471,98	€ 471,98
Overige verzekeringen	€ 13,65	€ 13,65	€ 13,65	€ 13,65
Onderwijs	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Buitenschoolse opvang	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Reserveringsuitgaven	€ 210,00	€ 210,00	€ 210,00	€ 210,00
Vervoer	€ 85,00	€ 85,00	€ 85,00	€ 85,00
Huishoudelijke uitgaven	€ 468,51	€ 468,51	€ 468,51	€ 468,51
Totale kosten	€ 2.322,31	€ 2.362,63	€ 2.438,98	€ 2.322,31

Restant (excl. bijdrage gemeente)

Restant (incl. bijdrage gemeente)	-€ 130,77	€ 10,16	€ 171,20	-€ 130,77
--	-----------	---------	----------	-----------

Restant (incl. bijdrage gemeente)

	€ 127,69	€ 224,25	€ 385,28	€ 127,69
--	----------	----------	----------	----------